

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και
Αυτοδιοίκηση»**

**«Πλαίσιο – Δομή – Διαδικασίες Κατάρτισης Π.Δ.Ε. και η συμβολή
του στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη»**

Μεταπτυχιακός Φοιτητής: Τσάρας Κωνσταντίνος

Αφιερωμένη
στον αείμνηστο Πατέρα μου
και τη Μητέρα μου.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

ΠΛΑΙΣΙΟ-ΔΟΜΗ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Π.Δ.Ε.

- 1.1 Τι είναι το Π.Δ.Ε και ποιά η Δομή του.
- 1.2 Θεσμικό Πλαίσιο.
- 1.3 Σκοπός- στόχος.
- 1.4 Προγραμματισμός και Πόροι.
- 1.4.1 Φορείς Υλοποίησης.
- 1.4.2 Ετήσιος Προγραμματισμός.
- 1.4.3 Μεσοπρόθεσμος Προγραμματισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ.

- 2.1. Διαδικασία Προγραμματισμού Π.Δ.Ε 2019-2022
- 2.2. Κατάρτιση Π.Δ.Ε - 2019
 - 2.2.1 Εθνικό Π.Δ.Ε
 - 2.2.2 Συγχρηματοδοτούμενο Π.Δ.Ε
 - 2.2.3 Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης Π.Α.Α
 - 2.2.4 Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.
 - 2.2.5 Λοιπά Κοινοτικά Προγράμματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

- 3.1 Η έννοια της Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- 3.2. Η αποκέντρωση ως Στόχος Πολιτικής.
- 3.3 Το Περιφερειακό Πρόβλημα.
- 3.4 Περιφερειακές Ανισότητες.
- 3.5 Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 3.6 Περιφερειακή Πολιτική στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.

- 4.1 Στόχοι και μέσα της Πολιτικής Συνοχής της Ε.Ε.
- 4.2 Η περιορισμένη αξιοποίηση της Πολιτικής Συνοχής στην χώρα μας.
- 4.3 Προβλήματα στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Π.Ε.Π.
- 4.4 Νέα Χωρικά Εργαλεία Πολιτικής Συνοχής και η περιορισμένη αξιοποίησή τους.
- 4.5 Αδυναμίες Τοπικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού.
- 4.6 Η Δομή του ΕΣΠΑ 2014-2020 Τομεακά-Περιφερειακά και η Κατανομή Πόρων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Το Π.Δ.Ε ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

- 5.1 Το Π.Δ.Ε αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη.
- 5.2 Η Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη επηρεάζεται από την κατανομή πόρων του Π.Δ.Ε
- 5.3 Παρουσίαση Εκτέλεσης Π.Δ.Ε για οκτώ έτη (2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016).
- 5.4 Η εξέλιξη του Α.Ε.Π στις 13 Περιφέρειες της χώρας τα αντίστοιχα έτη.
- 5.5 Η εξέλιξη της Απασχόλησης στις 13 Περιφέρειες της χώρας τα αντίστοιχα έτη.
- 5.6 Η συσχέτιση του Π.Δ.Ε με την διαμόρφωση του Α.Ε.Π. και της απασχόλησης στην κάθε περιφέρεια τα έτη 2009-2016 .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ Π.Δ.Ε

- 6.1. Αλλαγή του θεσμικού πλαισίου του Π.Δ.Ε.
- 6.2. Αύξηση χρηματοδότησης για μια ουσιαστική αντιμετώπιση της κρίσης.
- 6.3 Τροποποίηση της κατανομής πόρων στα Περιφερειακά Προγράμματα σε σχέση με τα Τομεακά.
- 6.4. Αλλαγή των διαδικασιών κατάρτιση Περιφερειακών Προγραμμάτων.
- 6.5. Ενίσχυση αρμοδιοτήτων των Περιφερειών με παράλληλη αποκέντρωση πόρων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (Π.Δ.Ε)

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ Π.Δ.Ε ΚΑΙ ΠΟΙΑ Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ.

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων είναι το αναπτυξιακό εργαλείο του κράτους με το οποίο η κεντρική εξουσία και η Αυτοδιοίκηση (Τοπική & Περιφερειακή) μπορούν να σχεδιάζουν και να υλοποιούν κατά βάση την αναπτυξιακή πολιτική τους.

Είναι το πρόγραμμα που χρηματοδοτεί κατά κύριο λόγο δημόσιες επενδύσεις (δημόσια έργα και μελέτες) και δευτερευόντως συγχρηματοδοτεί ιδιωτικές επενδύσεις για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων στους τομείς:

- Των υποδομών
- Της επιχειρηματικότητας
- Του ανθρώπινου δυναμικού
- Της ποιότητας ζωής
- Της εξωστρέφειας της οικονομίας

Τόσο σε κεντρικό όσο και σε Περιφερειακό και Τοπικό επίπεδο.

Η δομή του ΠΔΕ αποτελείται από το εθνικό ΠΔΕ ή εθνικό σκέλος καθώς και το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ.

Το ΠΔΕ που χρηματοδοτείται από καθαρά εθνικούς πόρους διέπεται από ένα अपарχαιωμένο νομοθετικό πλαίσιο που χρονολογείται από το 1952 και μετά, με διάφορα νομοθετήματα που ούτε καν έχουν κωδικοποιηθεί.

Το ΠΔΕ που συγχρηματοδοτείται από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους, διέπεται από ένα νομοθετικό πλαίσιο που αλλάζει ανά πενταετία προκειμένου να καταρτισθεί το επόμενο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης, δίνοντας τη δυνατότητα να χρηματοδοτούνται ακόμη και λειτουργικές δαπάνες σε ορισμένες δράσεις δηλαδή δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού.

Τόσο το εθνικό όσο και το συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ καταρτίζονται από Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) για τις 13 Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, καθώς και Τομεακά Προγράμματα για τους κεντρικούς φορείς (Υπουργεία). Τα ΠΕΠ, δηλαδή Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι αυτά που καταρτίζονται και χρηματοδοτούν δημόσιες επενδύσεις τόσο από εθνικούς όσο και από κοινοτικούς πόρους (π.χ. Γ΄ ΚΠΣ, ΕΣΠΑ κλπ.) για την κάθε Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση της χώρας μας.

Στα ΠΕΠ εντάσσονται δημοτικά έργα, διαδημοτικά καθώς και έργα καθαρά περιφερειακού χαρακτήρα, δηλαδή διανομαρχιακά.

Τα Τ.Π. δηλαδή Τομεακά Προγράμματα είναι αυτά που καταρτίζονται και χρηματοδοτούν δημόσιες επενδύσεις τόσο από εθνικούς όσο και από κοινοτικούς πόρους από ευρωπαϊκά προγράμματα στους κεντρικούς φορείς της χώρας μας, δηλαδή Υπουργεία.

Στα Τομεακά Προγράμματα (ΤΠ) των κεντρικών φορέων εντάσσονται έργα εθνικού χαρακτήρα, όπως διαπεριφερειακά ή περιφερειακά ή δημοτικά έργα εθνικής εμβέλειας.

Η συμβολή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη είναι αυτή που θα διερευνήσουμε αναλύοντας τα στοιχεία της χρηματοδότησης την περίοδο 2009-2016 στη χώρα μας.

1.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.

Το θεσμικό πλαίσιο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε) είναι κατά βάση πολύπλοκο. Η νομοθεσία των Δημοσίων Επενδύσεων χρονολογείται από το 1952 και μετά διεσπαρμένη, χωρίς να έχει κωδικοποιηθεί :

-Νόμος 2212/1952 (ΦΕΚ 266/τ.Α/25-9-1952) Περί αναγραφής εις τον Κρατικόν Προϋπολογισμόν από του οικονομικού έτους 1952-53 και εφεξής πιστώσεων διά δαπάνας προβλεπομένης υπό Συμβάσεων Έργου Δ.Ο.Σ & Ο.Κ.Α εις βάρος των κεφαλαίων της Ανασυγκροτήσεως.

-Νομοθετικό Διάταγμα 2957/1954 (ΦΕΚ 186/τ.Α/18-8-1954) Περί δημοσίων επενδύσεων και συμπληρώσεως των σχετικών προς ταύτας διατάξεων του Δημόσιου Λογιστικού.

-Βασιλικό Διάταγμα 120/1960 (ΦΕΚ 30/τ.Α/17-3-1960) Περί ρυθμίσεως αρμοδιοτήτων συναφών προς τα έργα δημοσίων επενδύσεων

-Βασιλικό Διάταγμα 498/1960 (ΦΕΚ 109/τ.Α/22-7-1960) Περί συμπληρώσεως του υπ. αριθ.120/1960 Β. Διατάγματος «περί ρυθμίσεως αρμοδιοτήτων συναφών προς έργα δημοσίων επενδύσεων».

-Νομοθετικό Διάταγμα 4355/1964 (ΦΕΚ 146/τ.Α/28-8-1964) Περί αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Συντονισμού...

- Υπουργική Απόφαση Χ.Δ-9035/ 1973 (ΦΕΚ 999/τ.Β/29-8-1973) Περί γενικών διατάξεων αφορωσών εις την εκτέλεσιν, χρηματοδότησιν κ.λ.π. έργων και μελετών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

- Νόμος 1416/1984 (ΦΕΚ 18/τ.Α/21-2-1984) Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για ενίσχυση της Αποκέντρωσης και ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Νόμος 1622/1986 (ΦΕΚ 92/τ.Α/14-7-1986) Τοπική Αυτοδιοίκηση- Περιφερειακή Ανάπτυξη-Δημοκρατικός Προγραμματισμός.
- Νόμος 2218/1994 (ΦΕΚ 90/τ.Α/13-6-1994) Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 2240/1994 (ΦΕΚ 153/τ.Α/16-9-1994) Συμπλήρωση διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 2307/1995 (ΦΕΚ 113/τ. Α/15-6-1995) Προσαρμογή νομοθεσίας Υπουργείου Εσωτερικών στις διατάξεις για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις .
- Νόμος 23/1995 (ΦΕΚ 247/τ.Α/27-11-1995) Περί Δημόσιου Λογιστικού ελέγχου των δαπανών του κράτους.
- Νόμος 2503/1997 (ΦΕΚ 107 /τ.Α/30-5-1997) Διοίκηση οργάνωση ,στελέχωση της Περιφέρειας ,ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 2539/1997 (ΦΕΚ 244/τ.Α/4-12-1997) Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (πρόγραμμα Καποδίστρια).
- Νόμος 2672/1998 (ΦΕΚ 290 /τ.Α/28-12-1998) Οικονομικοί πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 2738/1999 (ΦΕΚ 180/τ.Α/9-9-1999) Συλλογικές διαπραγματεύσεις στη Δημόσια Διοίκηση μονιμοποιήσεις συμβασιούχων αορίστου χρόνου και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 2860/2000 (ΦΕΚ 251/τ.Α/14-11-2000) Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3614/2007 (ΦΕΚ 267/τ.Α/3-12-2007) Διαχείριση έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.
- Νόμος 3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α/7-6-2010) Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης –Πρόγραμμα Καλλικράτης.
- Νόμος 4270/2014 (ΦΕΚ143/τ.Α/28-6-2014) Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας (Ενσωμάτωση οδηγίας 2011/85/ΕΕ) δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.

-Νόμος 4314/2014 (ΦΕΚ 265/ τ.Α/23-12-2014) Για τη Διαχείριση τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για τη προγραμματική περίοδο 2014-2020.

-Νόμος 4337/2015 (ΦΕΚ 129/τ.Α/17-10-2015) Μέτρα για την εφαρμογής της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

- Νόμος 4497/2017 (ΦΕΚ 171/τ.Α/13-11-2017) Άρθρο 110 (Αναπτυξιακά προγράμματα ειδικού σκοπού) , άρθρο 111 (Τροποποίηση διατάξεων του ν.4314/2014) καθώς και τα άρθρα 112 και 113.

Το 1986 ψηφίστηκε ο νόμος 1622/1986 ένας πραγματικά πρωτοποριακός νόμος που θεσμοθετούσε τον Δημοκρατικό Προγραμματισμό τόσο σε επίπεδο Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης όσο και επίπεδο Κεντρικής Διοίκησης .

Δυστυχώς ο νόμος αυτός αντί να εξειδικευθεί και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα ,αποδυναμώθηκε με τους νόμους 2860/2000 για το Γ-ΚΠΣ, 3614/2007 για το ΕΣΠΑ 2007-2013 και τον 4314/ 2014 για το ΕΣΠΑ 2014-2020 και καταργήθηκε στην ουσία κάθε έννοια Δημοκρατικού Προγραμματισμού μεταφέροντας την διαχείριση των Κ.Π.Σ σε εξωθεσμικά όργανα (Διαχειριστικές Αρχές κλπ.) επικρατώντας αυθαίρετες διαδικασίες επιλογής έργων , κάτι που δεν έχει συμβεί σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.3 ΣΚΟΠΟΣ-ΣΤΟΧΟΣ:

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έχει ως σκοπό να χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με έργα και μελέτες που θα συμβάλουν στην ανάπτυξη της οικονομίας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο και θα στηρίζουν τον εκσυγχρονισμό σε μακροχρόνια βάση.

Βασικός σκοπός του ΠΔΕ πρέπει να είναι η κατανομή καθορισμένων πόρων ώστε να επιτευχθεί το μεγαλύτερο αναπτυξιακό αποτέλεσμα στην οικονομία και κοινωνία.

Ειδικότερα οι στόχοι του πρέπει να είναι:

- Η απορρόφηση των προβλεπόμενων πόρων για το τρέχον ΚΠΣ (π.χ. ΕΣΠΑ 2014 – 2020) καθώς και άλλων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για να εξασφαλισθεί η κοινοτική χρηματοδότηση στη χώρα μας και να μη χαθούν κοινοτικοί πόροι.
- Η ολοκλήρωση έργων του προηγούμενου ΚΠΣ (π.χ. ΕΣΠΑ 2007 – 2013) για να αποφευχθεί η επιστροφή της κοινοτικής χρηματοδότησης με καταλογισμούς για μη ολοκληρωμένα έργα.

- Η υλοποίηση έργων του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ για να προωθηθούν αναπτυξιακοί στόχοι των φορέων λαμβάνοντας υπόψη τη συνέργεια και τη συμπληρωματικότητα με άλλα συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Οι ανωτέρω στόχοι είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν με τον μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό της αναπτυξιακής πολιτικής σε τομεακό και περιφερειακό επίπεδο με διαδικασίες που διασφαλίζουν την καλύτερη αξιοποίηση των δημόσιων πόρων.

Το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης έχει την ευθύνη σύνταξης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και αυτό έχει μεσοπρόθεσμο χαρακτήρα π.χ. έγκριση χρηματοδότησης του ΠΔΕ για το 2019 και προγραμματισμό δαπανών του ΠΔΕ για την περίοδο 2020- 2022 προκειμένου να εντάσσεται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

1.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΠΔΕ:

Ο προγραμματισμός οφείλει να στοχεύει:

- Στη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη.
- Στον επαναπροσανατολισμό του παραγωγικού συστήματος της χώρας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Στην περιφερειακή αποκέντρωση καθώς και στην περιφερειακή σύγκλιση.
- Στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής.
- Στην ενίσχυση της ποιότητας των ανθρώπινων πόρων και την έρευνα.
- Στη βελτίωση και ενίσχυση των απαραίτητων υποδομών σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

Απαραίτητο εργαλείο για την υλοποίηση της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας είναι οι χρηματοδοτικοί πόροι του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) όπου αυτοί περιγράφονται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) και εξειδικεύονται στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό που καταρτίζεται από το Υπουργείο Οικονομικών και ψηφίζεται από την ελληνική βουλή.

Οι πόροι αυτοί αφορούν τη χρηματοδότηση του ετήσιου προγραμματισμού της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας.

Την αρμοδιότητα για την κατάρτιση των προγραμμάτων του ΠΔΕ και την κατάλληλη αξιοποίηση των πόρων έχει το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης με βάση τις προτεραιότητες και τους στόχους.

Η κατανομή των πιστώσεων οφείλει να γίνεται στους φορείς χρηματοδότησης έργων ΠΔΕ, δηλαδή Υπουργεία και Περιφέρειες, κάτω από προϋποθέσεις (π.χ. πολυετή προγραμματισμό, ανειλημμένες υποχρεώσεις, έκτακτες ανάγκες κλπ.).

1.4.1 ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

Οι δημόσιες επενδύσεις υλοποιούνται από Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμους καθώς και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου.

Τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες έχουν την υποχρέωση να σχεδιάζουν την αναπτυξιακή πολιτική στον τομέα ευθύνης τους και να εισηγούνται την κατανομή των πόρων του ΠΔΕ σε έργα, ιεραρχώντας ανάγκες και αντιμετωπίζοντας τα σημαντικά προβλήματα.

Το συντονισμό, την έγκριση και την παρακολούθηση των προγραμμάτων του ΠΔΕ έχει το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης ως επιτελικό Υπουργείο.

Στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων εντάσσονται δράσεις που εγκρίνονται από τον Υπουργό Οικονομίας & Ανάπτυξης ύστερα από πρόταση του αρμόδιου φορέα και χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων.

Κάθε φορέας υλοποίησης είναι απαραίτητο να έχει συγκροτήσει μια υπηρεσία με συγκεκριμένες αρμοδιότητες προγραμματισμού των χρηματοδοτικών πόρων του ΠΔΕ για να σχεδιάζει και να προτείνει την ένταξη νέων έργων, να παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των ήδη ενταγμένων έργων και να πιστοποιεί και να ελέγχει τις δαπάνες αυτών. Η υπηρεσία αυτή είναι σε θέση να εισηγείται στον φορέα τον αρχικό προγραμματισμό κατ' έτος, την κατανομή των πιστώσεων στα έργα, καθώς και τις προτεινόμενες τροποποιήσεις μετά τον αρχικό προγραμματισμό, δηλαδή την αιτιολογημένη αύξηση του προϋπολογισμού ενός έργου, την αυξομείωση των ετήσιων πιστώσεων έργων, την απένταξη ενός έργου ή την ένταξη νέων έργων.

Τόσο στα Υπουργεία όσο και στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις η υπηρεσία αυτή θα ήταν σκόπιμο να είναι επιπέδου Διεύθυνσης π.χ. Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού η οποία να έχει συνεχή συνεργασία με τις Διευθύνσεις Δημοσίων Επενδύσεων & Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης για την προώθηση του ΠΔΕ.

1.4.2 ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ:

Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ γίνεται σε ετήσια βάση τόσο σε Τομεακό επίπεδο δηλαδή Υπουργεία, όσο και σε Περιφερειακό επίπεδο δηλαδή Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις.

Την ευθύνη για τον σχεδιασμό των εθνικών προγραμμάτων σε κάθε Τομέα της οικονομίας έχουν τα αρμόδια Υπουργεία, ενώ την ευθύνη του εθνικού προγράμματος για κάθε Περιφέρεια έχουν οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, προτείνοντας νέα ή συνεχιζόμενα έργα στο Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης για έγκριση.

Τα προγράμματα εθνικού ενδιαφέροντος, τόσο σε επίπεδο Υπουργείων όσο και σε επίπεδο Περιφερειών, μπορούν να εντάσσουν έργα συμπληρωματικά των ήδη εκτελούμενων έργων από κοινοτικά προγράμματα ή μη επιλέξιμα έργα από κοινοτικά προγράμματα.

Τη μοναδική εξαίρεση μη ετήσιου προγραμματισμού από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ μπορεί να αποτελούν τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα Νομών ή Περιφερειών όπου ο προγραμματισμός της χρηματοδότησης γίνεται σε μεσοπρόθεσμη βάση.

1.4.3 ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ:

Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων γίνεται σε μεσοπρόθεσμη βάση. Η προγραμματική περίοδος καθορίζεται από τις κοινοτικές διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πέντε (5) έτη. Η περίοδος αυτή μπορεί να είναι και μεγαλύτερη καθώς εξαρτάται από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε., τις αναγκαίες δεσμεύσεις καθώς και το ύψος των διαθέσιμων πόρων.

Ο προγραμματισμός σχεδιάζεται και υλοποιείται σε δύο επίπεδα, το τομεακό και το περιφερειακό δίνοντας τις κατευθύνσεις της ανάπτυξης το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης με εγκύκλιό του.

Την ευθύνη για τον σχεδιασμό του προγράμματος σε κάθε τομέα της οικονομίας έχουν τα αρμόδια Υπουργεία, ενώ την ευθύνη του προγράμματος για κάθε περιφέρεια έχουν οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις υποβάλλοντας στο Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης για έγκριση.

Τα τομεακά προγράμματα ανάπτυξης παρουσιάζουν τον αναπτυξιακό προγραμματισμό στον τομέα ευθύνης τους. Παράλληλα έχουν και την υποχρέωση να παρουσιάζουν και να αιτιολογούν την περιφερειακή διάσταση της πολιτικής τους, μετά από προτάσεις διαβούλευσης με τις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις. Έχουν επίσης την υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τις προτάσεις άλλων Υπουργείων με τα οποία διαθέτουν συναρμοδιότητα σε συγκεκριμένους τομείς.

Τα περιφερειακά προγράμματα ανάπτυξης αναφέρονται στον αναπτυξιακό προγραμματισμό της κάθε περιφέρειας. Παράλληλα έχουν την υποχρέωση να παρουσιάζουν και να αιτιολογούν την τομεακή διάσταση της πολιτικής τους,

εξειδικεύοντας στο επίπεδό τους τις κατευθύνσεις της πολιτικής των αρμόδιων Υπουργείων.

Με εγκύκλιο του Υπουργού Οικονομίας & Ανάπτυξης που κυκλοφορεί αρχές κάθε χρόνου εξειδικεύονται οι κατευθύνσεις σχεδιασμού, καθορίζονται οι επιλέξιμες κατηγορίες έργων και δράσεων που δύναται να ενταχθούν στα κοινοτικά προγράμματα των φορέων καθώς και τα κριτήρια ένταξής τους ώστε να ενισχύουν αποτελεσματικά την αναπτυξιακή διαδικασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

2.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΔΕ 2019-2022

Το ΠΔΕ είναι το εργαλείο που προωθεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας. Στο ΠΔΕ εντάσσονται έργα, μελέτες και ενέργειες προκειμένου να συμβάλλουν στη μεγέθυνση της οικονομίας και στη βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών.

Τα διάφορα έργα και οι μελέτες προτείνονται από τους αρμόδιους φορείς (Υπουργεία ή Περιφέρειες) προς το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης για να ενταχθούν και να χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Στο τέλος του κάθε έτους ψηφίζεται από τη Βουλή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μαζί με τον τακτικό προϋπολογισμό που αποτελεί ξεχωριστό τμήμα του κρατικού προϋπολογισμού. Το ύψος του οποίου για το 2019 ανέρχεται στα 6,75 δις ευρώ (ΦΕΚ 213/Α'/19-12-2018) ενώ για την περίοδο 2020-2022 ανέρχεται στα 20,75 δις ευρώ.

Τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες ως κύριοι φορείς χρηματοδότησης των έργων του ΠΔΕ υποβάλλουν τις προτάσεις τους προς τη Δ/ση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης, στο ύψος των δαπανών που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τις προτάσεις των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Οι προτάσεις των φορέων υποβάλλονται για την χρονική περίοδο του ΜΠΔΣ 2019 – 2022 (μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός) με τη συμπλήρωση πίνακα προγραμματισμού μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής e-pde.

Οι φορείς στην πρόταση που υποβάλλουν σχεδιάζουν τις υποχρεώσεις τους ανά έργο για τη χρονική περίοδο 2019 – 2022 σε επίπεδο νομικών δεσμεύσεων παλαιών και νέων καθώς και σε επίπεδο πιστώσεων για κάθε έτος.

Επίσης μπορούν να προτείνουν συνεχιζόμενα έργα εφόσον αυτά έχουν υποβληθεί το προηγούμενο έτος καθώς και νέα έργα.

2.2 ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΠΔΕ 2019

Όπως έχουμε προαναφέρει το ΠΔΕ αποτελείται από δύο σκέλη, το εθνικό ΠΔΕ και το συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ.

- Το εθνικό ΠΔΕ περιλαμβάνει έργα τα οποία χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους και εντάσσονται σε Συλλογικές Αποφάσεις (ΣΑ) των καθέτων 0 και 5 (εγκύκλιος οδηγιών ΠΔΕ 2019).
- Το συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ περιλαμβάνει έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά ταμεία και εθνικούς πόρους και εντάσσονται σε Συλλογικές Αποφάσεις (ΣΑ) των καθέτων 1,2,3,4,6,7,8,&9 (εγκύκλιος οδηγιών ΠΔΕ 2019).

Οι φορείς υποβάλλουν προτάσεις στη Δ/ση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης προκειμένου να ενταχθούν τα έργα των Υπουργείων σε ΣΑΕ (Συλλογικές Αποφάσεις Έργων) και οι μελέτες τους σε ΣΑΜ (Συλλογικές Αποφάσεις Μελετών), των δε Περιφερειών τα έργα τους σε ΣΑΕΠ (Συλλογικές Αποφάσεις Έργων Περιφέρειας) και οι μελέτες τους σε ΣΑΜΠ (Συλλογικές Αποφάσεις Μελετών Περιφέρειας).

Για να ενταχθεί κάθε νέο έργο στο ΠΔΕ θα πρέπει πρώτα οι φορείς να επιδιώξουν να ωριμάσει, δηλαδή να έχουν καταρτίσει τις προβλεπόμενες μελέτες (τεχνική, περιβαλλοντική, λοιπές συνοδευτικές μελέτες όπου απαιτούνται π.χ. γεωτεχνική, ακτομηχανική κλπ.) να έχουν τις εγκρίσεις αδειών των μελετών όπου απαιτούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Τέλος να έχουν συμπληρώσει το τεχνικό δελτίο του έργου και να έχουν την έγκριση της αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης με έκδοση πράξης ένταξης για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα.

2.2.1 ΕΘΝΙΚΟ ΠΔΕ

Οι οικονομικοί πόροι του εθνικού ΠΔΕ είναι πολύ περιορισμένοι λόγω της δημοσιονομικής πολιτικής την τελευταία δεκαετία.

Στο εθνικό ΠΔΕ κατά το παρελθόν οι φορείς είχαν εντάξει πολλά έργα. Με δεδομένη την περιορισμένη χρηματοδότηση, τα περισσότερα έχουν καταστεί σήμερα ανενεργά και απαιτείται η απενταξή τους.

Για το τρέχον έτος 2019 η χρηματοδότηση του ως άνω προγράμματος ανέρχεται στο 1 δις ευρώ (εγκύκλιος οδηγιών ΠΔΕ 2019).

Στο εθνικό ΠΔΕ πρέπει να εντάσσονται συνεχιζόμενα έργα, συντηρήσεις έργων, μη επιλέξιμα έργα από το ΚΠΣ, απαλλοτριώσεις έργων, επίσης συμπληρωματικά έργα ήδη ολοκληρωμένων συγχρηματοδοτούμενων έργων, προκειμένου να καταστούν

λειτουργικά καθώς και απενταγμένα έργα για διάφορους διαχειριστικούς λόγους με νομικές δεσμεύσεις.

Για την ένταξη νέων έργων στο εθνικό ΠΔΕ η εγκύκλιος καταγράφει και μια διαδικασία για την απένταξη κάποιων έργων προκειμένου να ενταχθούν νέα στο πλαίσιο του ορίου πιστώσεων φορέα του ΜΠΔΣ 2019 – 2022.

Ακόμη στο εθνικό ΠΔΕ εντάσσονται και έργα αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές (π.χ. σεισμοί, θεομηνίες, έντονα καιρικά φαινόμενα, πλημμύρες, πυρκαγιές κλπ.) καθώς και έργα αναπτυξιακών προγραμμάτων ειδικού σκοπού (π.χ. Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Βορείου Αιγαίου ή Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου).

Για όλα τα ως άνω νέα έργα προκειμένου να ενταχθούν στο ΠΔΕ θα πρέπει ο φορέας πέρα από την πρόταση να υποβάλει τεχνικό δελτίο έργου με αναλυτικά στοιχεία που θα τεκμηριώνει την αναγκαιότητα του έργου στη Δ/ση Δημοσίων Επενδύσεων έχοντας τη σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης.

2.2.2 ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ

Οι πόροι του συγχρηματοδοτούμενου ΠΔΕ είναι 5,7 φορές περισσότεροι σε σχέση με το εθνικό, που δίνει τη δυνατότητα να ολοκληρωθούν έργα του ΕΣΠΑ 2007 – 2013 και να ενταχθούν νέα έργα.

Στο συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ εντάσσονται συνεχιζόμενα έργα:

Έργα ΕΣΠΑ 2007 – 2013

A. Έργα ολοκληρωμένα με οικονομικές εκκρεμότητες.

B. Έργα που είχαν τμηματοποιηθεί και που θα συνεχισθούν με το νέο ΕΣΠΑ ως έργα γέφυρες.

Έργα ΕΣΠΑ 2014 – 2020

Νέα έργα που έχουν τις προϋποθέσεις και την επιλεξιμότητα σύμφωνα με το Ν. 4314/2014. Βασική προϋπόθεση για ένα νέο έργο είναι η Πράξη Ένταξης εγκεκριμένη από την Επιτροπή Παρακολούθησης για να ενταχθεί στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ και η δημιουργία ηλεκτρονικής πρότασης στο e-pde.

Οι πράξεις των Περιφερειών εντάσσονται στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα δηλ. στις Συλλογικές Αποφάσεις ΣΑΕΠ και οι πράξεις των Υπουργείων

εντάσσονται στα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα δηλ. στις Συλλογικές Αποφάσεις ΣΑΕ.

Τα Περιφερειακά Προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ είναι:

- Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
- Κεντρικής Μακεδονίας
- Δυτικής Μακεδονίας
- Ιονίων Νήσων
- Ηπείρου
- Θεσσαλίας
- Στερεάς Ελλάδας
- Αττικής
- Δυτικής Ελλάδας
- Πελοποννήσου
- Βόρειου Αιγαίου
- Νότιου Αιγαίου
- Κρήτης

Τα Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι:

- Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία
- Υποδομές, Μεταφορές, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη
- Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
- Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα
- Τεχνική Βοήθεια
- Αγροτική Ανάπτυξη
- Θάλασσα & Αλιεία

Για το τρέχον έτος 2019 η χρηματοδότηση του ως άνω προγράμματος ανέρχεται στα 5,7 δις ευρώ (εγκύκλιος οδηγιών ΠΔΕ 2019).

Το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ έχει πολύ αυστηρές διατάξεις σύμφωνα με το εγκεκριμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, που είναι σ' ένα βαθμό αναγκαίες αλλά δυστυχώς καταλήγουν στο άλλο άκρο καθιστώντας το έντονα γραφειοκρατικό.

Τα ως άνω συνεχιζόμενα ή νέα έργα προκειμένου να ενταχθούν στο ΠΔΕ, ο φορέας θα πρέπει να υποβάλει τεχνικό δελτίο έργου με αναλυτικά στοιχεία που θα

τεκμηριώνουν την επιλεξιμότητα και την αναγκαιότητα του έργου καθώς και την εγκεκριμένη πράξη ένταξης με ηλεκτρονική πρόταση στο e-pde.

2.2.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Π.Α.Α.)

Στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης εντάσσονται έργα συνεχιζόμενα από το Π.Α.Α. 2007 – 2013 που εμφανίζουν νομικές δεσμεύσεις, καθώς και νέα έργα.

Στο πρόγραμμα αυτό εντάσσονται:

- Αγροτικές ιδιωτικές επενδύσεις.
- Μεγάλα αγροτικά δημόσια έργα.
- Μικρά αγροτικά δημόσια έργα.
- Έργα που συνδέονται με γεωργία και κτηνοτροφία.
- Παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.

Το ως άνω πρόγραμμα διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης με χρηματοδότηση για το 2019 850 εκατομμύρια ευρώ.

2.2.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στα προγράμματα του στόχου Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας εντάσσονται συνεχιζόμενα έργα καθώς και νέα έργα. Τα προγράμματα της Εδαφικής Συνεργασίας διακρίνονται σε πολυμερή, διμερή, διασυνοριακά προγράμματα και δίκτυα.

1. ΠΟΛΥΜΕΡΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ:

Εντάσσονται έργα διακρατικά και διασυνοριακά:

- Αδριατικής - Ιονίου (Διακρατικό)
- MED (Διακρατικό)
- MED ENI CBC (Διασυνοριακό)
- BLACK SEA BASIN ENI – CBC (Διασυνοριακό)
- INTERREG EUROPE (Διαπεριφερειακό)
- BALKAN MEDITERRANEAN (Διακρατικό)

2. ΔΙΜΕΡΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΑ:

Εντάσσονται έργα διμερή Διασυνοριακά που προωθούν την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας στην έρευνα και καινοτομία, στις υποδομές για διασυνοριακή προσβασιμότητα, στην προώθηση του τουρισμού, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ενέργεια, τις μεταφορές και τη ναυτιλία.

- Ελλάδα – Βουλγαρία
- Ελλάδα – Ιταλία
- Ελλάδα – Αλβανία
- Ελλάδα – ΠΓΔΜ
- Ελλάδα – Κύπρος

3. ΔΙΚΤΥΑ

- URBACT III (Προγράμματα ανταλλαγής καλών πρακτικών για βιώσιμη ανάπτυξη)
- INTERACT (Τεχνική υποστήριξη σε προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας)
- (Α.Κότιος & Μ. Κουτουλάκης 2018)

2.2.5 ΛΟΙΠΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Έργα του χρηματοδοτικού μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ- Ε.Ο.Χ.) όπως δράσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε κτίρια και χώρους φορέων δημοσίου συμφέροντος.
- Έργα χρηματοδοτούμενα από το Ταμείο Ασύλου Μετανάστευσης & Ένταξης, από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας κλπ.
- Έργα δανειοδοτούμενα από διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Αναπτυξιακή Τράπεζα Συμβουλίου της Ευρώπης κλπ.)
- Έργα Ταμείου Συνοχής χρηματοδοτεί έργα στον τομέα του περιβάλλοντος και των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών, σε 13 κράτη μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

3.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η έννοια της περιφερειακής ανάπτυξης εμπεριέχει διάφορες ερμηνείες. Θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως περιφερειακή ανάπτυξη τις πολιτικές που επιδιώκουν να ενισχύσουν την ποιότητα και την επάρκεια των παραγωγικών και κοινωνικών υποδομών, του κεφαλαίου και των ανθρώπινων πόρων καθώς και των δομών και μηχανισμών διοίκησης περιοχών με αναπτυξιακή υστέρηση.

Ένας ορισμός αναφέρει ως «Περιφερειακή Πολιτική τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της γεωγραφικής κατανομής των οικονομικών δραστηριοτήτων η οποία θα οδηγήσει σε προσέγγιση (ή ακόμα και στην εξομείωση του επιπέδου ζωής, των κατοίκων διαφορετικών περιοχών σε μια χώρα» (Πετράκος & Ψυχάρης 2016).

Ένας άλλος ορισμός ως περιφερειακή πολιτική διατυπώνει «ένα σύστημα σκοπών, μέσων και φορέων που συνδυάζονται σε ένα πρόγραμμα (ή μια ομάδα προγραμμάτων) για να επιτύχουν την ισόρροπη μεταβολή της διαπεριφερειακής διάρθρωσης της οικονομίας» (Κόνσολας 1997).

Πιο συγκεκριμένα «ως περιφερειακή ανάπτυξη προσδιορίζεται το σύνολο των πολιτικών ενεργειών της κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης που έχουν σκοπό να επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση μιας ή και περισσότερων περιφερειών» (Folmer 1986).

Στην πραγματικότητα περιφερειακές πολιτικές θεωρούνται όλες οι πολιτικές που στοχεύουν στη βελτίωση της γεωγραφικής κατανομής των περιφερειακών ανισοτήτων.

Κατά συνέπεια η περιφερειακή ανάπτυξη επιδιώκει να διορθώσει με ορισμένες πολιτικές σε συγκεκριμένες χωρικές ενότητες συνέπειες της ελεύθερης οικονομίας που προκαλούνται από την απουσία του ανταγωνισμού της αγοράς. Επομένως ο σκοπός άσκησης της πολιτικής ανάπτυξης είναι να επιτύχει σύγκλιση μεταξύ των περιφερειών που έχουν αναπτυχθεί με άνισο τρόπο και να συμβάλει στην οικονομική μεγέθυνση, μειώνοντας τις ανισότητες. Η περιφερειακή ανάπτυξη προσπαθεί με διάφορες πολιτικές να αμβλύνει όσο το δυνατόν περισσότερο το περιφερειακό πρόβλημα, δηλαδή την έκφραση και το μέγεθος των περιφερειακών ανισοτήτων μιας χώρας.

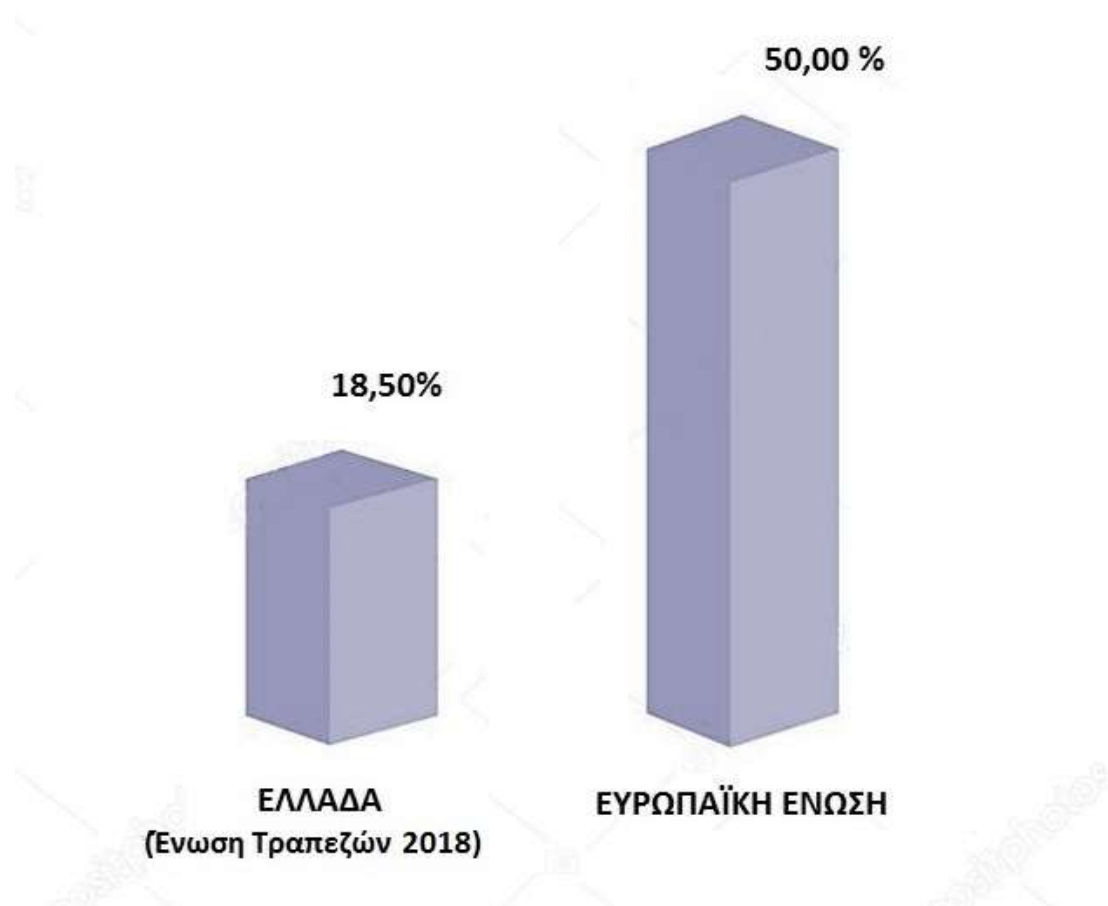
3.2 Η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΩΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Παρ' ότι στη χώρα μας έχουν γίνει κάποια βήματα αποκέντρωσης ιδιαίτερα στην τοπική αυτοδιοίκηση εν τούτοις παραμένει ένα από τα πιο συγκεντρωτικά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το συγκεντρωτικό μοντέλο της Ελλάδας δημιουργεί συχνά προβλήματα και πολλές φορές αποτελεί τροχοπέδη στη γενικότερη αναπτυξιακή πρωτοβουλία. Απαραίτητη προϋπόθεση για να προχωρήσει η ανάπτυξη είναι η αποκέντρωση του ελληνικού κράτους. Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων του κεντρικού κράτους που θα συνοδεύεται και από οικονομικούς πόρους προς τις περιφέρειες και τους δήμους της χώρας. Όλες οι σύγχρονες διεθνείς θεωρητικές μελέτες αναφέρουν ότι η αποκέντρωση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη.

Δυστυχώς οι κυβερνήσεις στη χώρα μας εμμένουν σε ένα συγκεντρωτικό μοντέλο που υστερεί από τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών του ΟΟΣΑ.

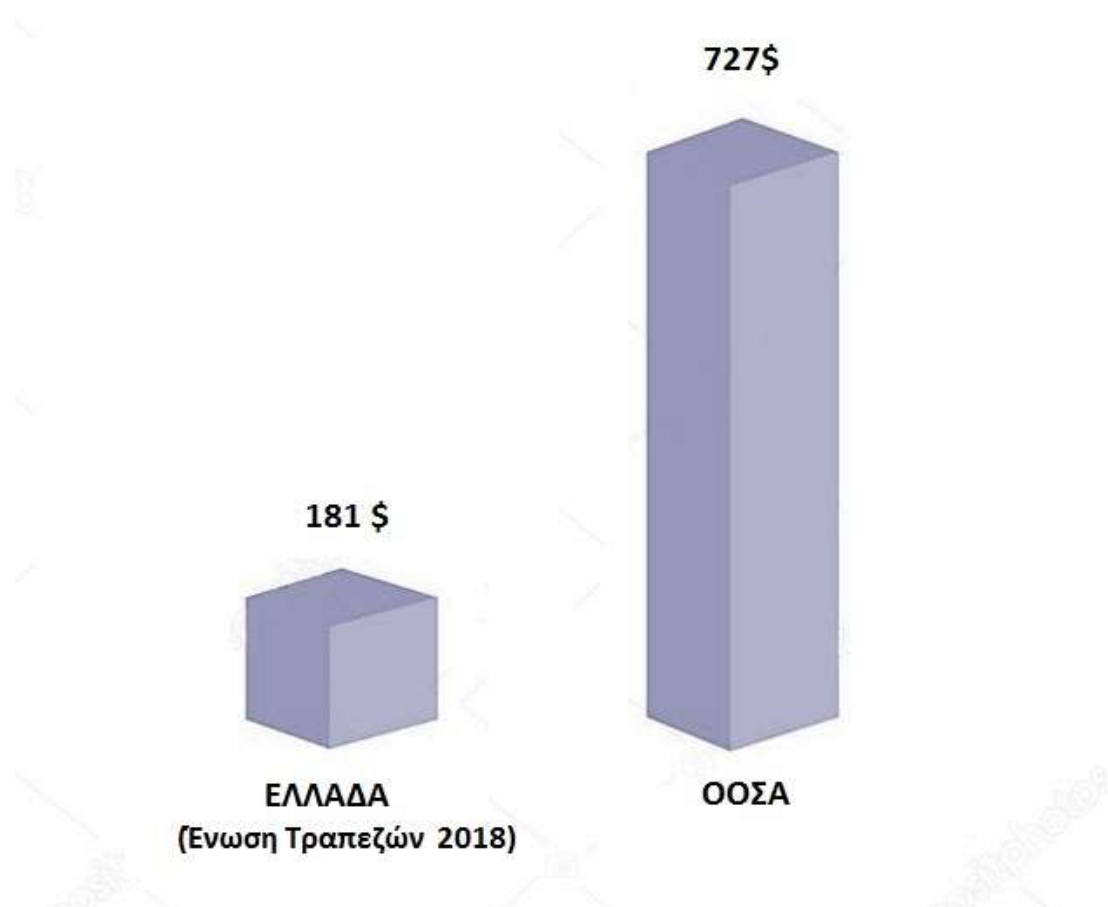
Ποσοστό επενδύσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης στις συνολικές δημόσιες επενδύσεις. Ελλάδα - μέσος όρος Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28

Από το ανωτέρω γράφημα παρατηρούμε ότι οι μισές περίπου δημόσιες επενδύσεις στα κράτη μέλη της Ε.Ε. πραγματοποιούνται από την Τ.Α. Οι επενδύσεις των δήμων είναι πιο αποτελεσματικές γιατί δημιουργούν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, έχουν άμεση συμβολή στην απασχόληση και συμβάλλουν στην άμβλυση των περιφερειακών και τοπικών ανισοτήτων.

Οι περιορισμένες επενδυτικές δαπάνες της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης δεν αποτυπώνονται μόνο με τον μέσο όρο των 28 κρατών της Ε.Ε αλλά και με τον μέσον

όρο των κρατών του ΟΟΣΑ στο κάτωθι γράφημα: Κατά κεφαλή δαπάνες για επενδύσεις Τ.Α. σε Ελλάδα και μέσος όρος ΟΟΣΑ σε \$ ΗΠΑ.

Επομένως για να υπάρξει αποκέντρωση χρειάζεται ν' αποτελέσει ουσιαστικό στόχο πολιτικής της χώρας μας. Για να υλοποιηθεί ο ανωτέρω στόχος απαιτείται επανακαθορισμός και αποκέντρωση αρμοδιοτήτων που θα συνοδεύονται και από αντίστοιχους οικονομικούς πόρους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

3.3 ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Εδώ και πολλά χρόνια το περιφερειακό πρόβλημα απασχολεί όλο και περισσότερο τους οικονομικούς επιστήμονες. Υπάρχουν μελέτες που αναζητούν τις αιτίες δημιουργίας του και προσπαθούν να δώσουν λύσεις. Παρά την εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας, το περιφερειακό πρόβλημα αποτελεί ένα θεωρητικό και πρακτικό ζήτημα, το οποίο αναφέρεται:

«Πρώτον στην άνιση ανταλλαγή που υπάρχει σε όλο τον κόσμο, όπως μεταξύ δυτικών χωρών και των χωρών του τρίτου κόσμου.

Δεύτερον, στην άνιση ανάπτυξη που υπάρχει σε κράτη ή ενώσεις κρατών, όπως μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τρίτον στην άνιση ανάπτυξη περιφερειών μιας χώρας που τα κριτήρια προσδιορισμού ποικίλουν, όπως έντονες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες μεταξύ περιφερειών ή μεταξύ αστικών και μη αστικών περιοχών». (Σ.Πολύζος 1998).

Μια διαφορετική προσέγγιση αναφέρει: «Το πρόβλημα έγκειται στη χωρική ασυμμετρία αναφορικά με την περιφερειακή ανισορροπία. Στα πλαίσια της οικονομικής ανάπτυξης χρησιμοποιείται ο όρος ισόρροπη ανάπτυξη μεταξύ των περιφερειών. Με αυτόν τον όρο εννοείται ότι οι λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες θα πρέπει να αναπτύσσονται με ταχύτερους ρυθμούς από τις πιο αναπτυγμένες. Έτσι με την πάροδο του χρόνου οι οικονομίες των περιφερειών θα συγκλίνουν» (Λ. Λαμπριανίδης 2006).

Ένας άλλος ορισμός αναφέρει: «Το περιφερειακό πρόβλημα έγκειται στην ύπαρξη χωρικής ασυμμετρίας στην αναπτυξιακή διαδικασία μιας χώρας ή ενός ευρύτερου γεωγραφικού χώρου με επακόλουθη την περιφερειακή οικονομική και κοινωνική ανισορροπία και το μέγεθος των περιφερειακών ανισοτήτων» (Πολύζος 2011).

Τέλος η διατύπωση ότι «Το περιφερειακό πρόβλημα δυσχεραίνει την ανάπτυξη της χώρας έχοντας προσδιοριστικούς παράγοντες ιστορικούς, γεωμορφολογικούς, πολιτικούς, οικονομικούς (Γ.Πετράκος – Γ.Ψυχάρης 2016).

Επομένως το περιφερειακό πρόβλημα είναι ένα πολυσύνθετο και πολυδιάστατο φαινόμενο το οποίο έχει ιστορικές, οικονομικές, κοινωνικές, γεωγραφικές, πολιτιστικές και θεσμικές διαστάσεις που αποτυπώνει την υστέρηση ανάπτυξης μιας χώρας ή μιας συγκεκριμένης χωρικής ενότητας.

3.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Ο όρος περιφερειακές ανισότητες αναφέρεται στους διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης σε μια ή και περισσότερες γεωγραφικές ενότητες. Διάφοροι επιστήμονες αναλύουν ως: «σημαντική ή μη διαφορά, όσον αφορά την ευημερία όπως αυτή μετράται σε μια ή περισσότερες μεταβλητές σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο χωρικών μονάδων» (Πετράκος – Ψυχάρης 2004).

Η έννοια των περιφερειακών ανισοτήτων μπορεί να αναφέρεται και στις διαφορές της κατανομής δραστηριοτήτων στο χώρο. Άλλοι ερευνητές αναφέρουν ως «ανισότητες τις ευκαιρίες που υπάρχουν στις επιμέρους χωρικές μονάδες: ευκαιρίες για οικονομικές δραστηριότητες, για επενδύσεις, για απασχόληση, για

σταδιοδρομία στις σπουδές, για περίθαλψη, για αναψυχή, για πολιτιστική δραστηριότητα κλπ.» (Α.Παπαδασκαλόπουλος & Μ. Χριστοφοράκης 2004).

Οι περιφερειακές ανισότητες στη χώρα μας εντοπίζονται στο γεγονός ότι ο μισός πληθυσμός ζει στο λεκανοπέδιο της Αττικής και στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης. Αποτέλεσμα οι υπόλοιπες περιφέρειες να μην διαθέτουν σοβαρές αστικές πληθυσμιακές ροές, συνέπεια των οποίων να είναι η άνιση κατανομή υποδομών, υπηρεσιών και ευκαιριών ανάπτυξης.

Επιστήμονες όπως «Πετράκος – Ψυχάρης 2016» αναφέρουν ότι «το βασικό πρόβλημα που αναδεικνύεται σήμερα στον ελληνικό χώρο είναι η αδυναμία ανάπτυξης ενός πολυκεντρικού συστήματος, με σημαντικά βιώματα δημογραφικά και παραγωγικά μεγέθη στην περιφέρεια. Η ατροφικότητα των παραγωγικών δομών της περιφέρειας είναι ευθέως ανάλογη του υπερβάλλοντος μεγέθους της μητρόπολης».

Παρ' ότι τις τελευταίες δεκαετίες εφαρμόστηκαν πολιτικές που συνέβαλαν στην περιφερειακή ανάπτυξη, εν τούτοις οι ανισότητες στις περιφέρειες της Ελλάδας διατηρούνται και μετά την κρίση, τα ποσοστά της φτώχειας είναι τα τέταρτα υψηλότερα στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ κατά το 2018 και τα υψηλότερα σε όλες τις περιφέρειες της Ε.Ε., σύμφωνα με μελέτη του ΟΟΣΑ.

Σε κάθε περίπτωση οι περιφερειακές ανισότητες δεν είναι μόνιμες αλλά μεταβάλλονται στο χρόνο. Είναι φανερό ότι η οικονομική κρίση κατέστρεψε ένα σημαντικό μέρος του παραγωγικού κεφαλαίου κάθε περιφέρειας, ιδιαίτερα στις πιο ευάλωτες. Αποτέλεσμα οι ανισότητες να είναι σημαντικές και ν' αυξάνονται διαχρονικά.

Σύμφωνα με τον περιφερειακό δείκτη ανταγωνιστικότητας μεταξύ των 263 περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 κρατών μελών οι περιφέρειες της χώρας μας λαμβάνουν την κατωτέρω κατάταξη:

• Περιφέρεια Αττικής	193 ^η	θέση
• Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	242 ^η	«»
• Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	244 ^η	«»
• Περιφέρεια Θεσσαλίας	247 ^η	«»
• Περιφέρεια Ηπείρου	248 ^η	«»
• Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	249 ^η	«»
• Περιφέρεια Κρήτης	250 ^η	«»
• Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	252 ^η	«»
• Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	256 ^η	«»
• Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	257 ^η	«»
• Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	258 ^η	«»
• Περιφέρεια Πελοποννήσου	258 ^η	«»
• Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης	261 ^η	«»

(1^η Εγκύκλιος για το σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης: ΕΣΠΑ 2021 – 2027 στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Προγραμματισμού του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης).

Είναι αδιανόητο η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης να βρίσκεται 68 θέσεις πίσω από την Αττική αν και προηγούνται οι υπόλοιπες Περιφέρειες. Στόχος επομένως η αντίστροφη πορεία είναι πλέον επιβεβλημένη για να μειωθούν οι ανισότητες με πολιτικές ταχύτερων ρυθμών ανάπτυξης στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες με επαναπροσδιορισμό του παραγωγικού τους μοντέλου.

3.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. έχει ως βασικό χαρακτηριστικό την άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων. Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναλύσαμε τις περιφερειακές ανισότητες στη χώρα μας, κάτι που καθιστά αναγκαία την περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. για να υπάρξει σύγκλιση.

«Ο κύριος αντικειμενικός σκοπός της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής είναι η μείωση των υπαρχουσών ανισοτήτων και η πρόληψη της δημιουργίας νέων δια της μεταβίβασης ευρωπαϊκών πόρων σε περιοχές που έχουν προβλήματα μέσω των διαρθρωτικών ταμείων» (Ν. Μούσης 2011).

Η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει υποστεί πολλές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Σημαντικότεροι σταθμοί της περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. είναι:

- Η δημιουργία του Ε.Τ.Π.Α. όπου η περιφερειακή πολιτική της στηρίζεται αποκλειστικά για μια δεκαετία 1975 – 1985.
- Η κατάρτιση των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΜΟΠ) 1986 – 1989 που εκπονήθηκαν για τις μεσογειακές περιοχές της Γαλλίας, Ιταλίας καθώς και σ' ολόκληρη την Ελλάδα.
- Το 1988 αποφασίστηκε ο συντονισμός δράσης των διαρθρωτικών Ταμείων με μεταρρύθμιση των κανονισμών. Η μεγάλη αυτή μεταρρύθμιση έφερε τον διπλασιασμό των πόρων των ταμείων και εφαρμόστηκε με το «πακέτο Ντελόρ».
- Μετά το 1989 η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. εντάχθηκε σε προγραμματικές περιόδους. Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τέσσερις, υλοποιείται η πέμπτη και ξεκίνησε ο σχεδιασμός της έκτης προγραμματικής περιόδου.

1^η προγραμματική περίοδος 1989 – 1993

2^η προγραμματική περίοδος 1994 – 1999

3^η προγραμματική περίοδος 2000 – 2006

4^η προγραμματική περίοδος 2007 – 2013

5^η προγραμματική περίοδος 2014 – 2020 (η οποία υλοποιείται)

Σύντομα ξεκινούν οι διαδικασίες για την κατάρτιση της επόμενης προγραμματικής περιόδου 6^η για την περίοδο 2021 – 2027.

«Στο πλαίσιο αυτών των προγραμματικών περιόδων, πολλές χώρες κυρίως οι αποκαλούμενες χώρες συνοχής (Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία) και πολλές από τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της διεύρυνσης έγιναν αποδέκτες οικονομικών ενισχύσεων μέσω αντίστοιχων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (Πετράκος – Ψυχάρης 2016).

Τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

Για την πολιτική συνοχής

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)
- Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)

Για την Κοινή Αγροτική Πολιτική

- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Για την Κοινή Αλιευτική Πολιτική

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας & Αλιείας (ΕΤΘΑ)

Τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. αποτελούν τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ) ή Εταιρικών Συμφώνων για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) σύμφωνα με τον κανονισμό της Ε.Ε. (κανονισμός 1303/13). Η πολιτική συνοχής, η κοινή αγροτική πολιτική και η κοινή αλιευτική πολιτική υλοποιούνται από τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς των διαρθρωτικών ταμείων καθώς και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων κατανέμονται με κριτήριο επιλεξιμότητας το επίπεδο ανάπτυξης των περιφερειών της Ε.Ε. ανά στόχο.

Η κατανομή των πόρων για το στόχο π.χ. «επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» κατανέμονται μεταξύ τριών κατηγοριών περιφερειακού επιπέδου NUTS 2

1. Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες: με κατά κεφαλή ΑΕΠ 75% του κατά κεφαλή μέσου όρου του ΑΕΠ της Ε.Ε. – 27 (Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία και Δυτική Ελλάδα).
2. Περιφέρειες μετάβασης: με κατά κεφαλή ΑΕΠ μεταξύ του 75% και του 90% του κατά κεφαλή μέσου όρου του ΑΕΠ της Ε.Ε. – 27 (Δυτική Μακεδονία, Στερεά Ελλάδα, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο & Κρήτη).
3. Πλέον αναπτυγμένες περιφέρειες: με κατά κεφαλή ΑΕΠ μεγαλύτερο του 90% του κατά κεφαλή μέσου όρου του ΑΕΠ της Ε.Ε. – 27 (Αττική και Νότιο Αιγαίο).

(Α. Κότιος – Μ. Κουτουλάκης 2018).

Η ανωτέρω κατανομή πόρων αφορά το ΕΣΠΑ 2014 – 2020 και θα διαφοροποιηθεί με το νέο ΕΣΠΑ 2021 – 2027 ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης της κάθε περιφέρειας.

3.6 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η περιφερειακή πολιτική στην Ελλάδα μπορεί να χωριστεί διαχρονικά σύμφωνα με τη βιβλιογραφία (Παπαδασκαλόπουλος- Χριστοφοράκης 2005 και Παπαδασκαλόπουλος-Χριστοφοράκης 2009) στις κάτωθι χρονικές περιόδους:

1^η Περίοδος 1948 – 1964

Είναι η περίοδος της ανασυγκρότησης της παραγωγικής βάσης της χώρας μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Εμφανίζεται για πρώτη φορά αναπτυξιακό πρόγραμμα που επιδιώκει να αντιμετωπίσει περιφερειακές ανισότητες σε εθνικό επίπεδο.

2^η Περίοδος 1964 – 1979

Το χρονικό διάστημα 1964 – 1974 προωθείται η καθιέρωση κινήτρων και πρωτοβουλιών καινοτόμων για την εποχή. Κατά την μεταπολίτευση (1975 – 1979) δίνεται περισσότερη έμφαση στην ενίσχυση της περιφερειακής πολιτικής με την προώθηση κινήτρων, ενώ παράλληλα υλοποιούνται προγράμματα έργων υποδομής.

3^η Περίοδος 1980 – 1986

Η περίοδος αυτή αποτελεί σταθμό για την εξέλιξη της ελληνικής περιφερειακής πολιτικής με την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) το 1981. Τότε ξεκινά η προσπάθεια να προσαρμοστούν οι εθνικές πολιτικές για την περιφερειακή πολιτική με αυτήν της ΕΟΚ. Τότε εμφανίζεται ο Νόμος 1116/81 και ακολουθεί η εκπόνηση του πρώτου ειδικού «Προγράμματος Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981 – 1985». Ακολουθεί τον επόμενο χρόνο ο Ν. 1262/82 και καταρτίζεται το «πενταετές πρόγραμμα 1983 – 1987».

4^η Περίοδος 1986 – 2006

Την περίοδο αυτή καθιερώνονται τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) 1986 – 1992. Τα ΜΟΠ αποτέλεσαν τον προάγγελο των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ) των προγραμματικών περιόδων 1989 – 1993, 1994 – 1999 και 2000 – 2006.

Ενδεικτικό παράδειγμα της επιρροής των ευρωπαϊκών πολιτικών στο ελληνικό πλαίσιο σχεδιασμού αποτελούν οι Νόμοι 1622/86 «για τη συγκρότηση περιφερειών της χώρας», οι Νόμοι 2218/1994 και 2240/1994 «για τη θεσμοθέτηση και λειτουργία του Β΄ βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης και γενικότερα η ενίσχυση της αποκέντρωσης και της τοπικής αυτοδιοίκησης», καθώς και ο Νόμος 2539/97 «για την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης».

5^η Περίοδος 2007 – 2013

Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από την αύξηση των μελών της Ε.Ε. από 15 σε 27, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να μειώσει τον μέσο όρο του ΑΕΠ κατά κεφαλή στην επικράτεια και σε συνδυασμό με την αύξηση των αντίστοιχων δεικτών που εμφάνισαν διάφορες περιφέρειες να μειωθεί το ποσοστό της πολιτικής συνοχής σε κάποιες περιφέρειες.

Συμπέρασμα: Διαπιστώνεται ότι η περιφερειακή πολιτική στην Ελλάδα άρχισε τις πρώτες προσπάθειες μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο και έως το 1979 ήταν σε περιορισμένη κλίμακα. Από το 1980 έως σήμερα εντείνονται οι προσπάθειες αυτές με τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης (ΚΠΣ) και τις θεσμικές νομοθετήσεις, χωρίς όμως να έχουν επιφέρει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

4.1 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ Ε.Ε.

Βασική πολιτική επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η οικονομική και κοινωνική συνοχή όπως ορίζεται στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986 (Συνθήκη της Ε.Ε.).

Σκοπός της είναι η οικονομική ανάπτυξη με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών σε όλες τις περιφέρειες και πόλεις της Ε.Ε.

Στόχος είναι η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών – μελών της Ε.Ε., η σύγκλιση των περιφερειών καθώς και η μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων.

«Η πολιτική συνοχής αποσκοπεί στη μείωση του χάσματος μεταξύ των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών. Η πιο πρόσφατη συνθήκη της Ε.Ε., η Συνθήκη της Λισαβόνας, προσθέτει μια ακόμα πτυχή στη συνοχή αναφερόμενη στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις αγροτικές περιοχές, τις ζώνες που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και στις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως υπερβόρειες αραιοκατοικημένες περιοχές, νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές». (Α.Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018).

Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω η πολιτική συνοχής πρέπει να προωθεί πέρα από την οικονομική και κοινωνική και την βιώσιμη χωρική ανάπτυξη, δηλαδή την τοπική ανάπτυξη.

Τα χρηματοδοτικά μέσα της πολιτικής συνοχής είναι:

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) χρηματοδοτεί επιλέξιμες δαπάνες κυρίως σε έργα υποδομής, την έρευνα, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις νέες μορφές ενέργειας.

- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ) χρηματοδοτεί την κατάρτιση, την κοινωνική ένταξη, την εκπαίδευση και γενικά συμβάλλει στην απασχόληση.
- Το Ταμείο Συνοχής (Τ.Σ) που χρηματοδοτεί κράτη – μέλη της Ε.Ε. τα οποία έχουν ΑΕΠ χαμηλότερο από το 90% του μέσου όρου της Ε.Ε. – 27.

Την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020 πέρα από την πολιτική συνοχής με τα' ανωτέρω τρία ταμεία η Ε.Ε. συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη και με:

- Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α) που συμβάλλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, στη βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε αγροτικές περιοχές.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (Ε.Τ.Θ.Α) το οποίο βοηθά τους αλιείς προς μια βιώσιμη αλιεία, στηρίζει πρακτικές κοινοτικές, χρηματοδοτεί έργα που δημιουργούν θέσεις εργασίας και βελτιώνουν τη ζωή στις παράκτιες περιοχές της Ευρώπης.

Παρ' όλο του ότι δεν μπορεί ν' αμφισβητηθεί πως έχουν θεσπιστεί διατάξεις και χρηματοδοτικά εργαλεία ώστε ν' ανταποκρίνονται καλύτερα στην πολιτική συνοχής της Ε.Ε., με τα δεδομένα που διαμόρφωσε η οικονομική κρίση παρατηρούμε τα τελευταία χρόνια σε πολλές περιφέρειες στη χώρα μας, απόκλιση αντί σύγκλιση από το μέσο όρο ανάπτυξης των περιφερειών της Ε.Ε.

Ποιες είναι άραγε οι πραγματικές αιτίες της μη σύγκλισης;

Η περιορισμένη αξιοποίηση της πολιτικής συνοχής στη χώρα μας, η ανεπάρκεια χρηματοδοτικών μηχανισμών της Ε.Ε. που θα μπορούσαν ν' αναστρέψουν τη σημερινή πραγματικότητα σε πολλές περιφέρειες, η πολύπλοκη γραφειοκρατία, η μη ορθολογική διαχείριση πόρων, Κλπ.

4.2 Η ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Είναι γεγονός ότι η πολιτική συνοχής της Ε.Ε. συνέβαλε στην πραγματική σύγκλιση μεταξύ κρατών μελών όπως και στη χώρα μας με χαμηλότερους ρυθμούς. Σε σχέση με τη μείωση των αναπτυξιακών διαφορών των περιφερειών τα αποτελέσματα υπήρξαν όμως πολύ μικρά. Αυτό αποδεικνύεται από τους περισσότερους περιφερειακούς δείκτες όπως κατά κεφαλήν ΑΕΠ, απασχόληση, παραγωγικότητα κλπ.

Οι επιστήμονες (Α. Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018) αναφέρουν τέσσερα προβλήματα ως τα σημαντικότερα για την μικρή αξιοποίηση της πολιτικής συνοχής στην Ελλάδα.

«1. Η περιορισμένη κατανομή του κοινοτικού προϋπολογισμού στην πολιτική συνοχής που ισοδυναμεί στο 0,4% του ΑΕΠ της Ε.Ε.

2. Σημαντικό μέρος επενδυτικών δαπανών έχει χαμηλό εθνικό ή περιφερειακό πολλαπλασιαστή λόγω εισαγωγής αγαθών και υπηρεσιών.

3. Υπάρχει μεγάλη διασπορά μικρών έργων με αποτέλεσμα μικρή προστιθέμενη αξία.
4. Σε χώρες με όλες τις περιοχές επιλέξιμες όπως η Ελλάδα, τα τομεακά υπερισχύουν των περιφερειακών προγραμμάτων».

Αν σ' όλα τα ανωτέρω προσθέσουμε:

Την οικονομική κρίση που έπληξε την Ελλάδα περισσότερο από κάθε άλλη χώρα της Ε.Ε.

Τις αστοχίες στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων (ΠΕΠ).

Τις γραφειοκρατικές διαδικασίες διαχείρισης των προγραμμάτων.

Τις καθυστερήσεις στην κατάρτιση μελετών και στην εκτέλεση των απαλλοτριώσεων.

Το υψηλό κόστος διαχείρισης των προγραμμάτων.

Την καθυστέρηση ενίσχυσης ιδιωτικών επενδύσεων βάσει του νόμου κινήτρων.

Την απροθυμία των επενδυτών να προωθήσουν παραγωγικές μονάδες σε προβληματικές περιοχές.

Συνεπώς όλα τα' ανωτέρω συμβάλλουν στη μη επιτυχή έκβαση της πολιτικής συνοχής στη χώρα μας και ιδιαίτερα στη μείωση των διαφορετικών επιπέδων ανάπτυξης των περιφερειών.

4.3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (Π.Ε.Π)

Η κάθε περιφέρεια θα πρέπει να εκπονήσει το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα αφού προηγουμένως έχει καταγράψει την υφιστάμενη κατάσταση σε όλους τους τομείς, έχει προσδιορίσει τις πλουτοπαραγωγικές πηγές και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Στη συνέχεια θα πρέπει να διατυπώσει το όραμά της, να επιλέξει τις κατευθυντήριες πολιτικές που θ' ακολουθήσει, να προσδιορίσει τη στρατηγική της και τέλος να καθορίσει τους άξονες, τα μέτρα και τα έργα που θα προτείνει.

Ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός απαιτεί όλα τα' ανωτέρω με τη συνεργασία των δήμων και των κοινωνικών και επιστημονικών φορέων.

Αν το όραμα μιας περιφέρειας είναι η πραγματική σύγκλιση, «η περιφερειακή της πολιτική θα πρέπει να είναι προσανατολισμένη στη δημιουργία πλούτου και όχι στην αναδιανομή του. Η ανταγωνιστικότητα εξαρτάται από το βαθμό που η περιφέρεια αξιοποιεί τους τοπικούς συντελεστές της παραγωγής και προσελκύει νέους (κεφάλαια, επιχειρηματικότητα, τεχνολογία κλπ.» (Α. Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018).

Τα προβλήματα στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων εστιάζονται:

- Στον μη ολοκληρωμένο περιφερειακό σχεδιασμό.
- Στη διατύπωση μη συγκεκριμένου οράματος.
- Στην ασαφή αναπτυξιακή στρατηγική που δεν αποσκοπεί στη επίτευξη του οράματος.
- Στη μη εναρμόνιση των στρατηγικών στόχων με την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων.
- Στην έλλειψη συντονισμού τομεακών προγραμμάτων με τα περιφερειακά.
- Στην περιορισμένη χρηματοδότησή τους.
- Στον μεγάλο κατακερματισμό δράσεων.
- Στην περιορισμένη ενεργοποίηση παραγωγικών δυνάμεων.
- Στη μεγάλη γραφειοκρατία.
- Στην περιορισμένη συμβολή στην αναδιάρθρωση της περιφερειακής οικονομίας.
- Στην έλλειψη συνεργασίας με άλλες περιφέρειες και ιδιαίτερα γειτονικές.
- Στην ανυπαρξία ερευνητικών κέντρων στις περισσότερες περιφέρειες.
- Στη μη εξάλειψη των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων διαχρονικά.
- Στην ανυπαρξία χωρικής εξειδίκευσης στόχων και μέτρων.

Τέλος στη διαδικασία σχεδιασμού θα πρέπει να συμμετέχουν όλοι οι φορείς της περιφέρειας (ΟΤΑ – κοινωνικοί και επιστημονικοί φορείς) με προτάσεις που ν' αξιολογούνται κατά πόσο εντάσσονται στο όραμα και τη στρατηγική ανάπτυξη της κάθε περιφέρειας.

4.4 ΝΕΑ ΧΩΡΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ

Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία της τοπικής αυτοδιοίκησης για την πολιτική συνοχής είναι αυτά που έρχονται να συμπληρώσουν τομεακές και περιφερειακές πολιτικές συνοχής και είναι:

1. Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ).

Η ΤΑΠΤΟΚ είναι ένα εργαλείο που λειτουργεί συμπληρωματικά προς την υπόλοιπη αναπτυξιακή υποστήριξη σε τοπικό επίπεδο. Αναπτύσσεται με πρωτοβουλία κοινοτήτων από ομάδες τοπικής δράσης που αποτελούνται από εκπροσώπους τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών συμφερόντων.

Το εργαλείο αυτό διακρίνεται:

α. «Στον αγροτικό χώρο με σκοπό την παραγωγική ανασυγκρότηση, την επιστροφή στην ύπαιθρο, την ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων, τις αλιευτικές δραστηριότητες, την καταπολέμηση συνεπειών κλιματικής αλλαγής και τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας με υπηρεσίες τουρισμού και πολιτισμού» (Α. Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018).

β. «Στον αστικό χώρο με σκοπό την άμεση αντιμετώπιση συνεπειών της κρίσης, στην καταπολέμηση των ανισοτήτων, της αστικής φτώχειας και του αποκλεισμού, την υποβάθμιση αστικών περιοχών στοχεύοντας στην αποκατάσταση του αστικού ιστού» (Α. Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018).

Γ. «Στις περιαστικές περιοχές με σκοπό την προώθηση της αρχής της «συμπαγούς πόλης» στοχεύοντας στη διεπαφή αστικού χώρου/ αγροτών και περιοχών αλιείας, με έμφαση τη στήριξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τοπικών προϊόντων» (Α. Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018).

Σύμφωνα με τ' ανωτέρω το εργαλείο αυτό καθορίζει την περιοχή και τον πληθυσμό που καλύπτει, προσδιορίζει την ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και τη δυναμική της περιοχής, περιγράφει τους στόχους και διαμορφώνει το σχέδιο δράσης με συγκεκριμένα έργα.

2. Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ)

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση αποτελεί χρηματοδοτικό εργαλείο για το σχεδιασμό και την υλοποίηση πρωτοβουλιών οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης σ' ένα ευρύ φάσμα τομέων που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή και συμβάλλουν στην εικόνα μιας ζωντανής βιώσιμης πόλης ή ευρύτερης περιοχής.

«Ως κύριες προκλήσεις για τις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις ορίζονται:

- Προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας με στόχο την απασχόληση, την κοινωνική συνοχή και διατήρηση πόρων.
- Παραγωγική ανασύνταξη στις ζώνες εκτεταμένης αποδιάρθρωσης τοπικών ή περιφερειακών συστημάτων.
- Εξισορρόπηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.» (Α. Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018).

Σύμφωνα με τ' ανωτέρω το σχέδιο αυτό που ονομάζεται (ΟΧΕ) για ένα δήμο μπορεί ν' αφορά έργα και δράσεις που αφορούν την καθαριότητα και το περιβάλλον, την επιχειρηματικότητα, την απασχόληση, τον πολιτισμό και τον τουρισμό. Βασική προϋπόθεση επιτυχίας ενός τέτοιου προγράμματος είναι να σχεδιασθούν δράσεις από πολλούς τομείς (επιχειρησιακά προγράμματα δήμων και περιφέρειας) που θα οδηγήσουν στο συγκεκριμένο όραμα.

3. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ)

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη όπως υιοθετήθηκε για πρώτη φορά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Goeteborg το 2001 αναφέρει:

«Βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια συνεχής πορεία αλλαγής και προσαρμογής με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών του παρόντος, χωρίς να μειώνεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες μέσα από την ισόρροπη ανάπτυξη της οικονομίας- περιβάλλοντος και κοινωνίας.

Οι σημαντικότερες προκλήσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι:

- Η ολοκληρωμένη και στοχευμένη αναπτυξιακή παρέμβαση στα αστικά κέντρα για την αποκατάσταση του αστικού ιστού.
- Η αντιστροφή της κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης αστικών περιοχών.
- Η άμεση αντιμετώπιση κοινωνικών συνεπειών της κρίσης.
- Η προώθηση της σύνδεσης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στο αστικό περιβάλλον» (Α. Κότιος – Ε. Κουτουλάκης 2018).

Η συμπόρευση των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης δηλαδή οικονομίας, περιβάλλοντος και κοινωνίας δεν είναι απλό ούτε εύκολο να επιτευχθεί γιατί απαιτούνται:

- Προσπάθειες προκειμένου να συνδυαστούν αντιτιθέμενα ενδιαφέροντα και συμφέροντα.
- Χρειάζεται διαβούλευση, εποικοδομητικός και ειλικρινής διάλογος μεταξύ των ενδιαφερομένων.
- Συντονισμένες ενέργειες για συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων (πολιτεία – επιχειρήσεις – και φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία).

Συμπέρασμα: τα νέα χωρικά εργαλεία της τοπικής ανάπτυξης παρ’ ότι παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον, η αξιοποίησή τους είναι περιορισμένη από τους δήμους λόγω χαμηλής χρηματοδότησης, ενδογενών αδυναμιών καθώς και πολύπλοκων διαδικασιών που θα πρέπει να συνδυαστούν.

4.5 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Φορείς του τοπικού σχεδιασμού στη χώρα μας είναι οι ΟΤΑ πρώτου βαθμού δηλαδή οι δήμοι. «Τα επιχειρησιακά προγράμματα των ΟΤΑ είναι μια καινοτομία που εισήχθη μέσω του Κώδικα Δήμων & κοινοτήτων (Ν. 3463/2006 ΦΕΚ 114 Α΄) ως υποχρέωση των ΟΤΑ και ειδικότερα για άνω των 10.000 κατοίκων. Με το σχέδιο «Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010) η υποχρέωση επεκτείνεται σε όλους τους ΟΤΑ» (Σαράτσης. Γ – Κουτουλάκης .Μ – Κότιος. Α 2015).

Είναι γεγονός ότι το επιχειρησιακό πρόγραμμα μπορεί να αποτελέσει το βασικό εργαλείο άσκησης δράσεων προγραμματισμού πενταετούς διάρκειας, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη των ΟΤΑ. Παρ’ όλα αυτά «στις 25/1/2018 μόνο 77 δήμοι έχουν ολοκληρώσει την Α΄ και Β΄ φάση του επιχειρησιακού προγράμματος, 88 Δήμοι έχουν καταρτίσει το Στρατηγικό Σχέδιο δηλαδή ολοκλήρωσαν την Α φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, 8 δήμοι έχουν ανακοινώσει μόνο τη διαβούλευση και 155 δήμοι δεν έχουν ξεκινήσει τις διαδικασίες κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος» (Δ. Γεωργακέλος – Χ. Αγαπητού 2018).

Σύμφωνα με τα΄ ανωτέρω στοιχεία οι αδυναμίες του τοπικού αναπτυξιακού σχεδιασμού από τους φορείς του πρώτου βαθμού αυτοδιοίκησης είναι εμφανείς. Οι μεγάλοι δήμοι σχεδίασαν επιχειρησιακά προγράμματα, χωρίς όμως και αυτοί να έχουν προχωρήσει σε σαφή ανάλυση υλοποίησής τους.

Τα προβλήματα και οι αδυναμίες εντοπίζονται:

- Στην περιορισμένη αυτοτελή τους χρηματοδότηση για να είναι σε θέση να σχεδιάσουν την αναπτυξιακή τους πολιτική.
- Στην αδυναμία συγκρότησης και στελέχωσης υπηρεσίας προγραμματισμού που να είναι σε θέση να σχεδιάσει και να προτείνει για έγκριση αναπτυξιακά προγράμματα, έργα και δράσεις τοπικού ενδιαφέροντος.
- Στην περιορισμένη ενημέρωση από το Υπουργείο Εσωτερικών που ήταν περισσότερο διεκπεραιωτική παρά ουσιαστική.
- Στην αδυναμία ουσιαστικής διαβούλευσης στην εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων όπου προχώρησαν.
- Στη μη συνεργασία με διάφορα Υπουργεία όπου ήταν αναγκαία.
- Στην έλλειψη (ενδιάμεσης και τελικής) αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων όπου εκπονήθηκαν.

«Επομένως μέσω του σχεδιασμού είναι δυνατόν να αποφευχθεί η κατασπατάληση των πόρων, η επιλογή δράσεων και ενεργειών αμφίβολης αποτελεσματικότητας και να ασκηθεί ουσιαστικός έλεγχος για να αναδειχθούν τα πραγματικά προβλήματα με στοιχεία» (Γ.Σαράτσος-Μ. Κουτουλάκης- Α.Κότιος. 2015).

Συμπέρασμα: παρά τη θεσμική ισχύ τα επιχειρησιακά προγράμματα των ΟΤΑ είχαν περιορισμένη αποτελεσματικότητα εννέα (9) χρόνια μετά την ψήφιση του Ν. 3852/2010. Ο σημαντικότερος λόγος είναι ότι οι χρηματοδοτικοί πόροι του κάθε ΟΤΑ είναι περιορισμένοι για δημόσιες επενδύσεις και προέρχονται:

Α) Από τη Συλλογική Απόφαση τοπικής αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ) που έχει μειωθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια λόγω κρίσης

Β) Από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν έως το 1/3 για επενδυτικές δαπάνες, αν και οι λειτουργικές τους ανάγκες δεν το επιτρέπουν.

Γ) Από ίδιους πόρους των δήμων που στους περισσότερους είναι πενιχροί και καλύπτουν κατά προτεραιότητα λειτουργικές δαπάνες.

Δ) Το Υπουργείο Εσωτερικών εκπόνησε- ανακοίνωσε το πρόγραμμα «Φιλόδημος» σε αντικατάσταση του προγράμματος «Θησέας» για την τοπική αυτοδιοίκηση προκειμένου να προτείνουν για ένταξη περιορισμένο αριθμό έργων που θα εγκρίνει την ένταξή τους ο Υπουργός Εσωτερικών.

Ε) Η κάθε περιφέρεια που διαχειρίζεται το (ΠΕΠ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκδίδει προσκλήσεις ενδιαφέροντος για συγκεκριμένες κατηγορίες έργων, εάν κάθε δήμος έχει ολοκληρωμένη μελέτη αντίστοιχης κατηγορίας μπορεί να την υποβάλει και να αναμένει εάν θα ενταχθεί στο ΠΕΠ.

Επομένως χωρίς αυτοτελή και σταθερή χρηματοδότηση ανά έτος, πώς είναι δυνατόν να εκπονήσουν επιχειρησιακό πρόγραμμα οι ΟΤΑ με εφικτούς στόχους – μέτρα και έργα χωρίς συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα χρηματοδότησης.

4.6 Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014 – 2020 ΤΟΜΕΑΚΑ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ.

Το ΕΣΠΑ είναι το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Αναφοράς δηλαδή το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά & Επενδυτικά Ταμεία.

Το αναπτυξιακό όραμα είναι:

«Η συμβολή στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και η δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης έχοντας ως αιχμή την εξωστρεφή καινοτομία και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης» (Γιάννης Φίρμπας Προϊστάμενος ΕΥΣΣΑΠ- ΥΠ.Ο.ΑΝ. 2014).

Άξονες του ΕΣΠΑ 2014 – 2020

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού – ενεργή κοινωνική ενσωμάτωση.
3. Προστασία περιβάλλοντος – μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

(ΕΣΠΑ 2014 – 2020)

Η δομή του ΕΣΠΑ συγκροτείται από τέσσερα (4) εθνικά και δεκατρία (13) περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα.

Εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα:

1. Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα.

Υψος χρηματοδότησης 3,8 δις ευρώ που αποτελεί το 25% του προγράμματος.

2. Μεταρρύθμιση του Δημοσίου.

Υψος χρηματοδότησης 0,4 δις ευρώ που αποτελεί το 3% του προγράμματος .

3. Περιβάλλον - Μεταφορές

Ύψος χρηματοδότησης 3,7 δις ευρώ που αποτελεί το 24% του προγράμματος.

4. Εκπαίδευση – Κατάρτιση - Απασχόληση

Ύψος χρηματοδότησης 2,0 δις ευρώ που αποτελεί το 13% του προγράμματος.

Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα:

Τα περιφερειακά προγράμματα είναι δεκατρία (13) όσες και οι περιφέρειες, δηλαδή 13 πολυτομεακά και πολυταμειακά προγράμματα που δημιουργήθηκαν ώστε η κάθε περιφέρεια να προωθεί αποτελεσματικά ολοκληρωμένες τοπικές παρεμβάσεις.

Το ύψος χρηματοδότησης ανέρχεται στα 5,4 δις ευρώ και αποτελεί το 35% του προγράμματος.

Στους δύο πίνακες που ακολουθούν αναφέρονται:

Ο πρώτος πίνακας παρουσιάζει το χρηματοδοτικό πλαίσιο στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, στις υπό μετάβαση και στις περισσότερο αναπτυγμένες καθώς και τη χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά κοινοτικά ταμεία.

Ο δεύτερος πίνακας παρουσιάζει την κατανομή χρηματοδότησης του κάθε τομεακού και περιφερειακού προγράμματος από το κάθε ευρωπαϊκό κοινοτικό ταμείο και συνολικά.

Το χρηματοδοτικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020

Προϋπολογισμός ΕΣΠΑ 2014-2020

	(€ σε τρέχουσες τιμές)
Περιφέρειες Λιγότερο Ανεπτυγμένες	7.201.034.095
Περιφέρειες Μετάβασης	2.360.822.957
Περιφέρειες Περισσότερο Ανεπτυγμένες	2.595.586.609
Ταμείο Συνοχής	3.249.836.729
Ταμείο Συνοχής (στο Ταμείο Υποδομών CEF)	580.000.000
Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	4.195.972.284
Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας	250.000.000
Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	231.700.000
Πρωτοβουλία για τη Νεανική Απασχόληση	171.517.029
ΣΥΝΟΛΟ	20.836.469.703

Περιφέρειες
Μεταβάσης

Περισσότερο
Ανεπτυγμένες

Λιγότερο
Ανεπτυγμένες

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

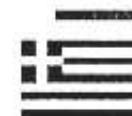
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΕΣΠΑ

Το Νέο ΕΣΠΑ συνολικά σε αριθμούς

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΔΕΤ					ΣΥΝΟΛΟ Κοινωνικής Συνδρομής	Εκτίμηση Δημόσιας Δαπάνης *
	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ και ΥΕΙ	Ταμείο Συνοχής	ΕΓΤΑΑ	ΕΤΘΑ		
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	3,043,061,670	692,023,753	0			3,735,085,423	4,150,094,914
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΛΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1,183,248,571	0	2,395,008,862			3,578,257,433	3,975,841,593
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	0	2,152,201,141	0			2,152,201,141	2,391,334,601
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	181,045,295	205,380,000	0			386,425,295	429,361,439
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	361,512,913	54,556,816	59,813,745			475,883,474	528,759,415
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	265,214,558	134,453,158	186,884,512			577,552,227	611,086,169,142
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	270,220,272	58,490,706	74,378,415			403,089,394	447,877,104
ΗΠΕΙΡΟΣ	232,004,598	35,012,393	24,222,712			291,239,708	324,210,787
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	334,197,511	68,145,671	38,252,121			440,595,304	489,550,337
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	251,767,122	19,255,275	18,677,521			289,699,918	362,124,898
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	76,083,924	21,254,512	69,338,088			166,676,523	333,353,046
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	164,710,675	56,826,934	63,786,240			285,323,849	356,654,811
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	159,313,611	26,641,391	15,000,000			200,955,002	251,193,753
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	219,703,223	27,500,744	11,414,115			258,618,082	323,272,603
ΚΡΗΤΗ	296,687,133	59,682,104	5,242,983			361,612,220	452,015,275
ΑΤΤΙΚΗ	694,796,659	239,372,769	192,254,185			1,126,423,613	1,408,029,516
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	63,682,818	22,449,008	23,518,817			109,648,643	121,929,287
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ				4,195,972,284		4,195,972,284	4,936,437,981
ΘΑΛΑΣΣΑ & ΑΛΙΕΙΑ						250,000,000	294,117,647
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	184,193,775	83,269,985	71,496,408			338,960,169	376,622,410
ΣΥΝΟΛΟ	8,372,444,330	3,956,516,360	3,249,836,729	4,195,972,284	0	20,024,769,703	23,136,318,559
Ταμείο Συνοχής Μεταφορές στα CEF (Ταμείο Υποδομών Ε.Ε.)						580,000,000	
Προγράμματα Ευρ. Εδαφικής Συνεργασίας						231,700,000	
Γενικό Σύνολο						20,836,469,703	

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΠΔΕ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

5.1 ΤΟ Π.Δ.Ε. ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΧΡΗΣΙΜΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το ΠΔΕ αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.

Τα σπουδαιότερα εργαλεία άσκησης περιφερειακής πολιτικής στη χώρα μας είναι οι δημόσιες επενδύσεις, οι οποίες χρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους και στοχεύουν κατά κύριο λόγο στην ανάπτυξη υποδομών, καθώς και τα κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις που παρέχονται μέσω του αναπτυξιακού νόμου.

Οι δημόσιες επενδύσεις επηρεάζουν την περιφερειακή ανάπτυξη με δύο τρόπους:

- Βραχυχρόνια μέσω της άμεσης και έμμεσης βοήθειας που προσφέρουν στην οικονομική ανάπτυξη.
- Μακροχρόνια οι δημόσιες επενδύσεις παράγουν δημόσια αγαθά που παρέχουν στην οικονομία και την κοινωνία τις απαραίτητες υποδομές και αναβαθμίζουν τόσο την ποιότητα ζωής όσο και τις προοπτικές ανάπτυξης ολόκληρων περιοχών.

«Ο Hirschman διακρίνει τρεις τρόπους με τους οποίους κατανέμονται οι δημόσιες επενδύσεις στο χώρο (1958): α) μέσω διάχυσης των επενδύσεων σε όλη την επικράτεια, β) μέσω της συγκέντρωσης των επενδύσεων στις δυναμικά αναπτυσσόμενες περιοχές της χώρας και γ) μέσω της ενίσχυσης των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών» (Γεώργιος Πετράκος – Γιάννης Ψυχάρης 2016).

Κάθε μια από τις ανωτέρω περιπτώσεις μπορεί να ερμηνευθεί: η περίπτωση της διάχυσης ότι το κράτος μεριμνά να διασφαλίσει πρόσβαση στα δημόσια αγαθά όλων των πολιτών, η περίπτωση της συγκέντρωσης δημιουργεί οικονομίες κλίμακας και επιφέρει ταχύτερη ανάπτυξη και η περίπτωση της ενίσχυσης των λιγότερο αναπτυσσόμενων περιοχών συμβάλλει στην οικονομική σύγκλιση, με μείωση των ανισοτήτων.

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μπορεί να αποτελέσει το σημαντικότερο μέσο άσκησης περιφερειακής πολιτικής και να συμβάλλει στη σύγκλιση των περιφερειών, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με στοχευμένες δράσεις, για την τόνωση της ενεργούς ζήτησης, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Ποιά είναι η επίδραση του ΠΔΕ στην περιφερειακή ανάπτυξη;

«Υπάρχουν τρεις τουλάχιστον τρόποι με τους οποίους οι δημόσιες επενδύσεις επηρεάζουν την οικονομία των περιφερειών μιας χώρας. Ο πρώτος είναι η μεταβολή του κεφαλαιακού αποθέματος, ο δεύτερος είναι η μεταβολή της ζήτησης και ο τρίτος η διάχυση των αποτελεσμάτων που παράγουν» (Γεώργιος Πετράκος – Γιάννης Ψυχάρης 2016).

Το σημαντικότερο ποσοστό των δημοσίων επενδύσεων αφορά στις υποδομές που η επένδυση σ' αυτές αυξάνει το απόθεμα υποδομών στη περιφέρεια, δηλαδή μεταβάλλει το κεφαλαιακό απόθεμα με την παροχή δημοσίων αγαθών προς τους πολίτες.

Η μεταβολή της ζήτησης συμβάλλει στη μεταβολή του εισοδήματος λόγω του πολλαπλασιαστική δημόσιων δαπανών, δηλαδή το εισόδημα θα αυξάνεται όσο η τοπική οικονομία ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ζήτησης δημόσιων αγαθών.

Οι δημόσιες επενδύσεις διαχέουν τα αποτελέσματα που παράγουν πέρα από τα στενά όρια ενός νομού ή μιας περιφέρειας στην οποία υλοποιούνται. Τα οφέλη επομένως ξεπερνούν τα όρια του χώρου που δημιουργείται μια δημόσια επένδυση στην περιφέρεια και διαχέονται και στην ευρύτερη περιοχή, δηλαδή και σε γειτονικές περιφέρειες.

Φορείς των δημοσίων επενδύσεων στη χώρα μας είναι τα Υπουργεία, οι Περιφέρειες, Δήμοι, Δημόσιες Επιχειρήσεις (ΔΕΚΟ) καθώς και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Επομένως το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων συμβάλλει καθοριστικά στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη για τους κάτωθι λόγους:

- Αυξάνει τις υποδομές της περιφέρειας.
- Βελτιώνει την ποιότητα ζωής των κατοίκων.
- Μειώνει τις περιφερειακές ανισότητες.
- Συμβάλλει στην αποκέντρωση.
- Αυξάνει το εισόδημα των πολιτών με την προσφορά δημόσιων αγαθών.
- Δημιουργεί πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην τοπική οικονομία.
- Δημιουργεί προϋποθέσεις για να εγκατασταθούν ιδιωτικές επενδύσεις.
- Μειώνει την ανεργία δημιουργώντας νέες θέσεις απασχόλησης.
- Ενισχύει την ανταγωνιστικότητα.
- Βελτιώνει την τοπική οικονομία.
- Συμβάλλει στην σύγκλιση και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

5.2 Η ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΗΡΕΑΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΠΔΕ

Σ' αυτό το κεφάλαιο παρατίθενται στοιχεία για την κατανομή των δημοσίων επενδύσεων στις περιφέρειες της χώρας μας την περίοδο 2009 έως 2016.

Ποσά σε χιλ. ευρώ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΔΕ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΠΔΕ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ
2009	12.151.596	1.318.872	10,85%
2010	11.328.009	1.051.511	9,29%
2011	9.373.467	1.206.841	12,88%
2012	8.058.428	1.453.374	18,03%
2013	7.669.141	1.795.086	23,40%
2014	10.435.583	1.693.345	16,22%
2015	9.890.097	1.650.152	16,69%
2016	9.414.252	1.239.739	13,17%

Στον προαναφερόμενο πίνακα αποτυπώνονται οι εγκεκριμένες πιστώσεις για τις 13 περιφέρειες της χώρας τη περίοδο 2009 – 2016 και το ποσοστό τους σε σχέση με τις συνολικές πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων επενδύσεων.

Η αρχική διαπίστωση είναι το χαμηλό ποσοστό πιστώσεων στις περιφέρειες σε σχέση με τους κεντρικούς φορείς.

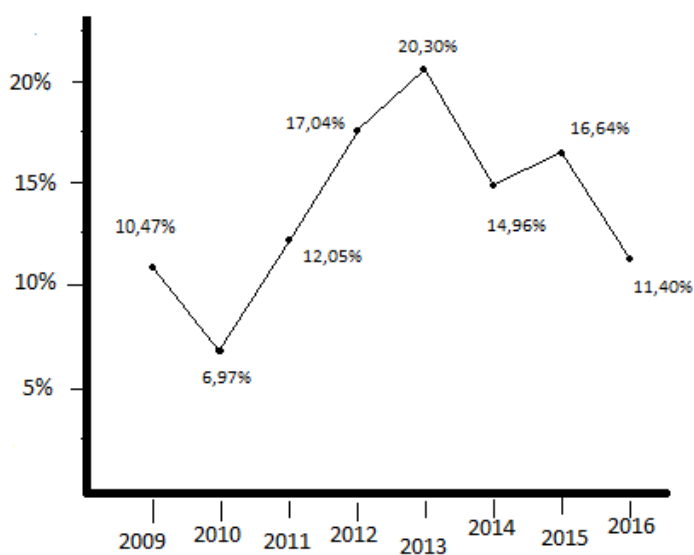
Ποσά σε χιλ. ευρώ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
2009	9.538.518,67	8.514.661	1.023.857,37	10,47%
2010	8.363.587	7.780.573	583.014	6,97%
2011	6.607.602	5.812.132	795.470	12,05%
2012	6.122.217,76	5.079.380,62	1.042.837,14	17,04%
2013	6.649.999,96	5.299.744,12	1.350.255,84	20,30%
2014	7.748.429,12	6.591.800,95	1.156.628,17	14,96%
2015	7.684.964,04	6.405.767,31	1.279.196,73	16,64%
2016	7.096.265,53	6.287.639,37	808.626,16	11,40%

Ο ανωτέρω πίνακας αποτυπώνει την απορρόφηση των πληρωμών στο σύνολο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, την απορρόφηση στους κεντρικούς φορείς (Υπουργεία) καθώς και στις 13 περιφέρειες της χώρας μας κατά τα έτη 2009 – 2016.

Η πρώτη διαπίστωση είναι ότι η κατανομή των πόρων του ΠΔΕ στις περιφέρειες σε σχέση με το σύνολο είναι πολύ χαμηλή με αποτέλεσμα και η απορρόφηση να κυμαίνεται από 6,97% έως 20,30% ως ποσοστό στη συνολική απορρόφηση του ΠΔΕ.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Π.Δ.Ε. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ 2009 ΕΩΣ 2016

Η δεύτερη διαπίστωση είναι ότι το έτος 2009 η απορροφητικότητα των δημοσίων επενδύσεων των περιφερειακών προγραμμάτων ανέρχεται το 2009 στο 10,47% σε σχέση με την συνολική απορρόφηση του ΠΔΕ, για να κατέλθει στο 6,97% το 2010 και τα επόμενα έτη ακολουθεί μια ανοδική πορεία για να βρεθεί στο 20,30% το 2013 και στη συνέχεια να επαναλαμβάνει καθοδική πορεία για να καταλήξει στο 11,40% το 2016, όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα.

Επομένως η κατανομή των πόρων του ΠΔΕ επηρεάζει την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη **πρώτον** με τη χαμηλή χρηματοδότηση των περιφερειακών προγραμμάτων με μέσο ποσοστό 13,73% σε σχέση με τη συνολική χρηματοδότηση του ΠΔΕ την οκταετία 2009-2016 διαφαίνεται ότι η περιφερειακή ανάπτυξη δεν προχώρησε αρκετά.

Δεύτερον η χρηματοδότηση των κεντρικών φορέων κατά το μεγαλύτερο μέρος του ΠΔΕ αποδεικνύει το συγκεντρωτισμό του κεντρικού κράτους και τα δειλά βήματα αποκέντρωσης.

Ποσά σε χιλ. ευρώ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
2009	1.023.857	174.507	17,04%
2010	583.014	117.761	20,19%
2011	795.470	127.827	16,07%
2012	1.042.837	158.866	15,23%
2013	1.350.256	221.873	16,43%
2014	1.156.628	164.500	14,22%
2015	1.279.197	235.000	18,37%
2016	808.626	144.989	17,93%

Τρίτον από τα ως άνω στοιχεία του πίνακα παρατηρούμε ότι η Περιφέρεια Αττικής απορροφά το 16,94%, μέσος όρος οκταετίας, από τη συνολική χρηματοδότηση των περιφερειακών προγραμμάτων. Αποτέλεσμα, η κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων δεν λειτούργησε προς όφελος των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών.

Τέταρτον την οκταετία αυτή 2009 – 2016 στην τρέχουσα οικονομική κρίση, παρατηρούμε μείωση των δημοσίων επενδύσεων συνολικά από 9,54 δις ευρώ στα 7,10 δις ευρώ καθώς δεν λειτούργησαν ως αντίβαρο στην οικονομική κρίση.

Πέμπτον οι δημόσιες επενδύσεις συνέβαλλαν στην περιφερειακή ανάπτυξη με τη διάχυση της προσφοράς τους μεταξύ των νομών ή επέδρασαν από επενδύσεις που δημιουργήθηκαν σε γειτονικές περιφέρειες.

Έκτον εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τα περιφερειακά προγράμματα προωθούν την υλοποίηση έργων στην κάθε περιφέρεια, ωστόσο δεν αποτελούν τα μοναδικά έργα που υλοποιούνται σ' αυτές. Τα τομεακά προγράμματα του ΕΣΠΑ αφορούν οριζόντιες δράσεις που εξειδικεύονται σε έργα και υλοποιούνται επίσης στις Περιφέρειες, με χρηματοδότηση των Υπουργείων.

Έβδομον στις σημερινές συνθήκες καθίσταται αναγκαία η ουσιαστική αποκέντρωση πόρων τόσο στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση όσο και στην τοπική αυτοδιοίκηση για να προχωρήσει η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη και η οικονομική σύγκλιση.

5.3 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΔΕ ΓΙΑ ΟΚΤΩ ΕΤΗ (2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016)

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται η εκτέλεση του ΠΔΕ για την οκταετία 2009 – 2016 τόσο στο εθνικό σκέλος όσο και στο συγχρηματοδοτούμενο για τους κεντρικούς φορείς και για τις 13 Περιφέρειες, με αντίστοιχες πιστώσεις και πληρωμές.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2009	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2009	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ		1.197.729		998.108		281.252		216.348	1.214.456
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ		5.902		5.402		1.616		1.243	6.645
ΕΘΝ.ΑΜΥΝΑΣ		2.808		2.340		3.097		2.382	4.722
ΥΓΕΙΑΣ		51.564		42.970		177.707		136.698	179.668
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ.& ΑΝΘΡ.ΔΙΚΑΙΩΜ.		22.370		18.642		3.888		2.991	21.633
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ		251.579		209.649		208.200		160.154	369.803
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		111.172		92.643		117.724		90.557	183.200
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		223.025		185.854		2.246.642		1.728.186	1.914.040
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ		3.720		3.100		654		503	3.603
ΑΓΡ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ		32.722		27.268		667.030		513.100	540.368
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ		60.091		50.076		279.880		215.292	265.368
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΑΙΓΑΙΟΥ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		12.240		10.200		4.224		3.249	13.450
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		86.885		72.404		27.954		21.503	93.908
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		104.626		87.188		784.411		603.393	690.581
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		12.000		10.000		905.613		696.625	706.625
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ		645.954		538.295		2.292.469		1.763.438	2.301.733
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ		4.048		3.373		164		126	3.499
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ		0		0		1.764		1.361	1.361
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ	0	2.828.435		2.357.514	0	8.004.289		6.157.148	8.514.661

ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2009	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2009	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ		14.617,00		12.181,00		211.024,00		162.326,00	174.507,00
ΠΕΡ.ΑΝ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ & ΚΕΝΤΡ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	0,00	34.564,00		28.803,00	0,00	152.196,00		117.074,00	145.877,00
ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ.-ΘΡΑΚΗΣ		5.352,00		4.460,00		71.080,00		54.677,00	59.137,00
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		29.212,00		24.343,00		81.116,00		62.397,00	86.740,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	0,00	9.677,00		8.064,00	0,00	100.601,00		77.385,00	85.449,00
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		3.594,00		2.995,00		30.679,00		23.599,00	26.594,00
ΗΠΕΙΡΟΥ		6.083,00		5.069,00		69.922,00		53.786,00	58.855,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	0,00	19.358,00		16.131,78	0,00	150.702,00		115.924,59	132.056,37
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		3.682,00		3.068,00		60.190,00		46.300,00	49.368,00
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ		15.676,00		13.063,78		90.517,00		69.624,59	82.688,37
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΕΛΟΠ/ΣΟΥ, Δ.ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΟΝΙΟΥ	0,00	26.605,00		22.171,00	0,00	293.605,00		225.850,00	248.021,00
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		6.214,00		5.178,00		118.830,00		91.408,00	96.586,00
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ		1.400,00		1.167,00		62.149,00		47.807,00	48.974,00
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ		18.971,00		15.826,00		112.626,00		86.635,00	102.461,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΒΟΡΕΙΟΥ & ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	0,00	6.149,00		5.124,00	0,00	118.765,00		91.358,00	96.482,00
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ		2.423,00		2.019,00		51.038,00		39.260,00	41.279,00
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ		3.726,00		3.105,00		67.727,00		52.098,00	55.203,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ		34.745,00		28.954,00		146.264,00		112.511,00	141.465,00
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	0,00	145.715,00	0,00	121.428,78	0,00	1.173.157,00		902.428,59	1.023.857,37
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΕ	0,00	2.974.150,00	0,00	2.478.942,57	0,00	9.177.446,00		7.059.576,09	9.538.518,67

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2010	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2010	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	684.000	812.575		704.310	95.000	234.703		94.500	798.810
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	16.000	15.000		11.606	6.000	4.800		0	11.606
ΕΘΝ.ΑΜΥΝΑΣ	6.000	4.966		1.304	10.000	2.104		0	1.304
ΥΓΕΙΑΣ	60.000	56.782		7.510	37.000	35.893		9.841	17.351
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ.& ΑΝΘΡ.ΔΙΚΑΙΩΜ.	2.000	3.700		2.143	6.000	6.000		554	2.697
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	131.000	155.661		111.985	914.000	283.461		192.910	304.895
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	140.000	138.800		89.265	140.000	53.658		37.392	126.657
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ , ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ & ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	254.000	676.801		569.367	1.475.000	2.688.844		1.999.053	2.568.420
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ									0
ΑΓΡ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	26.000	26.500		23.950	455.000	511.186		347.099	371.049
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	60.500	60.500		41.950	200.000	789.691		651.665	693.615
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	3.000	7.746		610	9.000	18.657		4.140	4.750
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	649.500	652.357		532.290	2.117.000	2.341.897		1.969.541	2.501.831
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ , ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤ. ΑΛΛΑΓΗΣ	45.000	44.915		12.950	321.000	542.173		339.639	352.589
ΥΠ.ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	13.000	13.663		1.831	40.000	91.465		23.168	24.999
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ					2.000	2.000			
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ	2.090.000	2.669.966		2.111.071	5.827.000	7.606.532		5.669.502	7.780.573

ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2010	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2010	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	16.200,00	16.200,00		15.209,00	80.000,00	162.667,00		102.552,00	117.761,00
ΠΕΡ.ΑΝ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ & ΚΕΝΤΡ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	38.500,00	38.211,00		26.354,00	204.000,00	200.928,00		94.256,00	120.610,00
ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ. - ΘΡΑΚΗΣ	10.000,00	9.861,00		3.729,00	80.000,00	77.561,00		31.108,00	34.837,00
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	28.500,00	28.350,00		22.625,00	124.000,00	123.367,00		63.148,00	85.773,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	12.500,00	12.641,00		7.491,00	112.000,00	110.506,00		40.856,00	48.347,00
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	4.000,00	4.000,00		1.674,00	40.000,00	45.764,00		14.511,00	16.185,00
ΗΠΕΙΡΟΥ	8.500,00	8.641,00		5.817,00	72.000,00	64.742,00		26.345,00	32.162,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	20.600,00	19.406,00		10.776,00	110.000,00	135.658,00		79.526,00	90.302,00
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	5.100,00	3.860,00		2.786,00	60.000,00	68.555,00		31.292,00	34.078,00
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	15.500,00	15.546,00		7.990,00	50.000,00	67.103,00		48.234,00	56.224,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΕΛΟΠ/ΣΟΥ, Δ.ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΟΝΙΟΥ	28.600,00	31.336,00		18.005,00	178.000,00	128.622,00		75.466,00	93.471,00
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	11.600,00	18.763,00		8.165,00	37.000,00	30.686,00		21.332,00	29.497,00
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	4.000,00	3.652,00		1.954,00	66.000,00	39.370,00		19.907,00	21.861,00
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	13.000,00	8.921,00		7.886,00	75.000,00	58.566,00		34.227,00	42.113,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΒΟΡΕΙΟΥ & ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	13.100,00	16.126,00		8.491,00	34.000,00	71.687,00		51.674,00	60.165,00
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	6.800,00	7.586,00		3.533,00	20.000,00	42.089,00		28.772,00	32.305,00
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	6.300,00	8.540,00		4.958,00	14.000,00	29.598,00		22.902,00	27.860,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	30.500,00	41.800,00		21.257,00	165.000,00	65.723,00		31.101,00	52.358,00
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	160.000,00	175.720,00		107.583,00	883.000,00	875.791,00		475.431,00	583.014,00
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΕ	2.250.000,00	2.845.686,00		2.218.654,00	6.710.000,00	8.482.323,00		6.144.933,00	8.363.587,00

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2011	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2011	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	587.250	640.000		584.742	170.485	179.209		146.724	731.466
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	8.833	10.442		9.422	4.114	5.374		4.063	13.485
ΕΘΝ. ΑΜΥΝΑΣ	2.102	3.000		2.102	248	12.647		239	2.341
ΥΓΕΙΑΣ	14.831	31.550		13.784	27.366	40.272		20.425	34.209
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ. & ΑΝΘΡ. ΔΙΚΑΙΩΜ.	1.548	1.787		1.432	3.957	6.000		3.551	4.983
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	110.912	158.212		102.710	319.505	392.880		284.610	387.320
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	60.114	62.263		53.782	87.958	87.624		65.655	119.437
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	430.535	729.162		419.786	1.437.882	1.832.876		1.279.317	1.699.103
ΑΓΡ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	22.427	25.519		20.533	400.518	434.574		368.208	388.741
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	165.993	166.536		85.374	337.438	520.785		274.074	359.448
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	1.134	1.985		984	4.134	11.753		3.033	4.017
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	451.545	448.779		401.130	1.538.244	1.781.451		1.416.948	1.818.078
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤ. ΑΛΛΑΓΗΣ	14.181	18.460		10.935	167.943	379.602		146.122	157.057
ΥΠ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	4.336	10.500		1.716	27.873	70.500		20.768	22.484
ΥΠ. ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ & ΑΛΙΕΙΑΣ	26.980	32.095		20.042	59.991	70.723		49.885	69.927
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	0	0		0	36	66		36	36
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ	1.902.721	2.340.290		1.728.474	4.587.692	5.826.336		4.083.658	5.812.132

ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2011	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2011	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	21.182,00	21.416,00		21.182,00	2.010,00	212.285,00		106.645,00	127.827,00
ΠΕΡ.ΑΝ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ & ΚΕΝΤΡ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	29.361,00	35.207,00		28.477,00	204.386,00	209.030,00		156.759,00	185.236,00
ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ.-ΘΡΑΚΗΣ	8.240,00	10.566,00		7.461,00	67.348,00	72.512,00		55.594,00	63.055,00
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	21.121,00	24.641,00		21.016,00	137.038,00	136.518,00		101.165,00	122.181,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	17.771,00	19.192,00		17.581,00	101.510,00	112.568,00		86.571,00	104.152,00
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3.190,00	4.556,00		3.190,00	33.636,00	41.924,00		26.258,00	29.448,00
ΗΠΕΙΡΟΥ	14.581,00	14.636,00		14.391,00	67.874,00	70.644,00		60.313,00	74.704,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	16.542,00	20.875,00		14.051,00	123.287,00	135.559,00		103.359,00	117.410,00
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	4.535,00	6.993,00		3.711,00	61.175,00	61.859,00		50.837,00	54.548,00
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	12.007,00	13.882,00		10.340,00	62.112,00	73.700,00		52.522,00	62.862,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΕΛΟΠ/ΣΟΥ, Δ.ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΟΝΙΟΥ	26.298,00	21.953,00		24.416,00	94.882,00	170.517,00		73.806,00	98.222,00
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	9.111,00	15.761,00		8.052,00	35.691,00	52.843,00		27.947,00	35.999,00
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	1.583,00	1.240,00		924,00	21.607,00	35.621,00		14.862,00	15.786,00
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	15.604,00	4.952,00		15.440,00	37.584,00	82.053,00		30.997,00	46.437,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΒΟΡΕΙΟΥ & ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	17.404,00	20.178,00		16.832,00	66.042,00	107.365,00		52.258,00	69.090,00
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	2.450,00	2.970,00		2.288,00	38.673,00	54.227,00		29.398,00	31.686,00
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	14.954,00	17.208,00		14.544,00	27.369,00	53.138,00		22.860,00	37.404,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	39.188,00	39.873,00		34.234,00	77.358,00	80.823,00		59.299,00	93.533,00
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	167.746,00	178.694,00		156.773,00	669.475,00	1.028.147,00		638.697,00	795.470,00
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΕ	2.070.467,00	2.518.984,00		1.885.247,00	5.257.167,00	6.854.483,00		4.722.355,00	6.607.602,00

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2012	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2012	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	350.000,00	396.977,46	386.100,00	384.925,74	175.000,00	285.139,62	275.930,71	230.442,25	615.367,99
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	2.000,00	4.000,01	1.276,40	1.276,40	6.000,00	5.910,00	5.140,62	4.416,64	5.693,04
ΕΘΝ.ΑΜΥΝΑΣ	2.000,00	2.555,44	2.556,00	2.555,44	4.000,00	7.981,98	986,33	693,04	3.248,48
ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	13.000,00	15.389,56	9.760,22	9.039,27	45.000,00	57.151,74	46.641,60	36.107,77	45.147,04
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ.& ΑΝΘΡ.ΔΙΚΑΙΩΜ.	1.000,00	1.447,51	1.336,77	961,85	8.000,00	14.035,00	9.659,93	6.398,79	7.360,64
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΒΜ & ΘΡΗΣΚ.	100.000,00	110.962,51	97.265,77	75.079,44	400.000,00	405.463,18	358.445,08	315.767,69	390.847,13
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	1.000,00	614,00	268,80	28,80	5.000,00	6.056,21	1.831,87	729,88	758,68
ΑΓΡ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	8.000,00	33.969,04	30.897,12	30.051,77	350.000,00	286.012,95	236.058,89	192.519,14	222.570,91
ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	14.000,00	25.088,97	23.772,87	22.492,96	430.000,00	467.593,21	406.757,46	290.489,59	312.982,55
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	5.000,00	4.999,99	4.326,11	3.995,23	65.000,00	64.952,00	36.189,48	23.622,71	27.617,94
ΥΠΟΔ., ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ	150.000,00	306.904,37	310.866,37	278.040,26	1.550.000,00	1.721.502,00	1.441.743,42	1.331.768,44	1.609.808,70
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	24.000,00	45.807,80	46.482,81	38.766,20	120.000,00	128.516,86	123.898,65	98.714,81	137.481,01
ΑΝΑΠΤ., ΑΝΤ/ΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	320.000,00	399.586,29	383.326,54	250.299,08	1.270.000,00	1.390.130,75	1.346.915,62	1.190.183,39	1.440.482,47
ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛ.ΑΛΛΑΓΗΣ	10.000,00	11.999,99	5.986,23	4.969,74	230.000,00	364.189,49	259.866,67	226.048,84	231.018,58
ΔΙΟΙΚ. ΜΕΤΑΡ.& ΗΛ. ΔΙΑΚΥΒ.		0,00	0,00	0,00	40.000,00	39.999,99	33.134,36	28.973,95	28.973,95
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ					2.000,00	115,62	21,51	21,51	21,51
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ	1.000.000,00	1.360.302,94	1.304.222,01	1.102.482,18	4.700.000,00	5.244.750,60	4.583.222,20	3.976.898,44	5.079.380,62

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΔΕ 2012

ποσά σε χιλ.€

ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2012	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2012	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	60.000,00	80.627,22	63.722,76	60.941,12	150.000,00	152.604,19	122.233,07	97.924,67	158.865,79
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑ	21.000,00	59.708,08	49.209,55	48.966,99	245.000,00	286.051,04	237.776,07	207.241,17	256.208,16
ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ.-ΘΡΑΚΗΣ	6.000,00	19.172,24	15.823,02	15.815,60	90.000,00	116.681,95	101.089,39	88.782,35	104.597,95
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	15.000,00	40.535,84	33.386,53	33.151,39	155.000,00	169.369,09	136.686,68	118.458,82	151.610,21
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤ.ΜΑΚ	12.000,00	40.892,30	40.267,63	40.094,60	135.000,00	134.148,16	117.809,64	97.004,66	137.099,26
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3.500,00	12.874,88	12.697,00	12.562,90	50.000,00	46.743,13	38.591,01	28.224,07	40.786,97
ΗΠΕΙΡΟΥ	8.500,00	28.017,42	27.570,63	27.531,70	85.000,00	87.405,03	79.218,63	68.780,59	96.312,29
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕ	18.000,00	60.539,97	57.030,21	55.561,19	130.000,00	161.996,92	149.596,52	126.048,01	181.609,20
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	6.000,00	23.033,13	22.215,88	21.205,79	65.000,00	97.053,74	95.692,56	80.337,94	101.543,73
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	12.000,00	37.506,84	34.814,33	34.355,40	65.000,00	64.943,18	53.903,96	45.710,07	80.065,47
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠ/ΣΟΥ, ΔΥΤ.Ε	16.000,00	78.000,23	59.109,85	58.168,38	160.000,00	165.187,01	119.683,36	76.109,80	134.278,18
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	5.000,00	31.251,99	27.415,62	26.654,12	55.000,00	55.863,07	50.692,14	27.121,00	53.775,12
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	3.000,00	6.315,00	5.014,87	4.859,55	50.000,00	49.610,00	28.191,83	22.570,50	27.430,05
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	8.000,00	40.433,24	26.679,35	26.654,71	55.000,00	59.713,94	40.799,39	26.418,30	53.073,01
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	11.000,00	22.077,48	20.629,38	20.118,22	95.000,00	90.819,75	72.531,35	50.952,00	71.070,22
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.000,00	12.017,84	11.309,38	11.289,36	65.000,00	57.972,35	45.925,68	29.305,43	40.594,79
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	8.000,00	10.059,64	9.320,00	8.828,86	30.000,00	32.847,40	26.605,67	21.646,57	30.475,43
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	12.000,00	26.366,02	26.149,98	26.128,32	85.000,00	94.356,60	92.949,32	77.578,01	103.706,33
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ	150.000,00	368.211,30	316.119,36	309.978,82	1.000.000,00	1.085.163,67	912.579,33	732.858,32	1.042.837,14
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ			(42.087,82)						
ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ				(307.250,00)					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1.150.000,00	1.728.514,24	1.620.341,37	1.412.461,00	5.700.000,00	6.329.914,27	5.495.801,53	4.709.756,76	6.122.217,76

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2013	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2013	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ		25.000,00	19.200,00	8.223,58		213.968,77	205.289,78	197.887,00	206.110,58
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ		4.000,00	880,41	0,00		11.582,97	9.597,47	8.650,02	8.650,02
ΕΘΝ.ΑΜΥΝΑΣ		1.989,69	781,90	571,49		5.200,25	3.912,37	2.927,67	3.499,16
ΥΓΕΙΑΣ		5.809,56	4.809,56	4.809,56		109.534,20	104.216,81	93.707,89	98.517,45
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ.& ΑΝΘΡ.ΔΙΚΑΙΩΜ.		581,69	475,77	315,62		18.037,04	15.198,45	11.558,92	11.874,54
ΠΑΙΘΠΑ		77.578,30	64.133,89	47.691,49		684.313,70	629.099,43	550.535,24	598.226,73
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		7,20	7,20	0,00		8.874,71	4.146,79	925,31	925,31
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ		994,00	445,00	420,00		0,00	0,00	0,00	420,00
ΑΓΡ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ		10.710,30	8.335,12	6.528,38		457.584,22	400.750,82	349.036,53	355.564,91
ΕΡΓΑΣ.,Κ.ΑΣΦ/ΣΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ		11.445,87	7.598,77	7.535,72		689.345,79	642.824,82	437.963,55	445.499,27
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ		15.574,92	15.560,52	12.511,77		25.163,18	22.390,73	12.000,59	24.512,36
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		7.786,94	7.430,00	430,00		29.280,96	25.717,88	20.487,50	20.917,50
ΔΗΜ.ΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΤ.ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		6.000,00	4.419,20	3.408,20		71.728,78	63.716,14	49.602,37	53.010,57
ΑΑΥΜΔ		468.786,41	381.966,33	313.819,99		3.539.722,91	3.168.613,02	2.779.950,21	3.093.770,20
ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛ.ΑΛΛΑΓΗΣ		18.172,10	15.058,45	14.244,13		400.914,29	376.361,00	336.231,58	350.475,71
ΔΙΟΙΚ. ΜΕΤΑΡ.& ΗΛ. ΔΙΑΚΥΒ.		0,00	0,00	0,00		54.697,87	33.367,13	27.736,21	27.736,21
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ						153,60	33,60	33,60	33,60
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ		654.436,98	531.102,12	420.509,93		6.320.103,24	5.705.236,24	4.879.234,19	5.299.744,12

ΑΠΟΚ. ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2013	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2013	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ		99.309,58	99.257,31	93.926,50		169.354,98	144.907,78	127.946,06	221.872,56
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ		51.530,42	53.853,05	45.268,96		347.777,25	307.713,16	275.417,81	320.686,77
ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ.-ΘΡΑΚΗΣ		16.548,92	19.200,84	14.200,75		130.155,98	115.356,58	104.339,32	118.540,07
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		34.981,50	34.652,21	31.068,21		217.621,27	192.356,58	171.078,49	202.146,70
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		50.823,72	50.224,95	38.138,58		179.094,04	166.665,57	135.858,49	173.997,07
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		21.823,72	21.670,73	13.629,94		71.622,69	68.767,30	53.336,26	66.966,20
ΗΠΕΙΡΟΥ		29.000,00	28.554,22	24.508,64		107.471,35	97.898,27	82.522,23	107.030,87
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ		80.720,97	78.993,17	65.885,35		155.593,50	141.785,32	119.379,53	185.264,88
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		32.649,95	32.267,21	24.984,16		85.079,54	80.023,19	66.991,62	91.975,78
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ		48.071,02	46.725,96	40.901,19		70.513,96	61.762,13	52.387,91	93.289,10
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠ/ΣΟΥ, ΔΥΤ.ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΟΝΙΟΥ		98.831,10	76.626,12	63.109,44		231.173,89	200.535,63	149.052,44	212.161,88
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		48.497,06	26.047,39	21.263,18		94.312,23	89.978,96	76.687,47	97.950,65
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ		11.143,97	11.131,00	9.131,83		46.749,34	25.747,33	19.214,79	28.346,62
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ		39.190,07	39.447,73	32.714,43		90.112,32	84.809,34	53.150,18	85.864,61
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ		33.732,03	32.489,55	26.159,43		121.839,92	90.972,25	74.685,76	100.845,19
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ		11.789,73	11.644,55	8.644,55		70.883,39	52.714,97	42.532,67	51.177,22
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ		21.942,30	20.845,00	17.514,88		50.956,53	38.257,28	32.153,09	49.667,97
ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ		42.216,74	40.969,53	30.433,43		133.088,50	129.386,50	104.994,06	135.427,49
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ		457.164,56	432.413,68	362.921,69		1.337.922,08	1.181.966,21	987.334,15	1.350.255,84
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	850.000,00	1.111.601,54	963.515,80	783.431,62	5.800.000,00	7.658.025,32	6.887.202,45	5.866.568,34	6.649.999,96

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2014	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2014	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	12.000,00	12.000,00	9.000,00	6.131,57	130.000,00	262.215,18	232.064,29	223.518,34	229.649,91
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	2.000,00	2.000,00	880,41	880,41	6.000,00	2.353,44	1.051,94	736,20	1.616,61
ΕΘΝ.ΑΜΥΝΑΣ	2.000,00	2.000,00	592,65	592,59	10.000,00	10.000,00	6.613,53	6.220,53	6.813,12
ΥΓΕΙΑΣ	14.000,00	11.301,85	3.247,72	3.065,11	50.000,00	86.000,00	68.573,30	58.349,32	61.414,43
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ.& ΑΝΘΡ.ΔΙΚΑΙΩΜ.	3.000,00	1.107,36	524,35	498,57	15.000,00	19.178,50	12.870,91	12.140,16	12.638,73
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	90.000,00	77.800,00	77.014,11	59.093,33	400.000,00	561.185,75	505.923,22	442.973,51	502.066,84
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	30.000,00	31.447,42	20.559,37	15.257,43	82.000,00	170.867,46	166.370,70	125.322,84	140.580,27
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	1.000,00	6.067,20	5.775,00	5.740,58	8.000,00	9.541,97	8.374,76	7.249,37	12.989,95
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	1.000,00	998,98	728,92	374,96	1.000,00	414,62	304,62	102,22	477,18
ΑΓΡ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	12.000,00	11.978,26	5.642,80	4.144,72	420.000,00	549.961,12	523.638,26	453.394,25	457.538,97
ΕΡΓΑΣ.,Κ.ΑΣΦ/ΣΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	20.000,00	8.895,19	4.438,73	3.811,66	770.000,00	763.437,16	664.984,53	564.191,89	568.003,55
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ	12.000,00	14.936,13	14.122,93	12.004,69	22.000,00	42.160,92	39.494,63	36.086,41	48.091,10
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	8.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	14.000,00	48.421,75	35.926,99	32.021,53	47.021,53
ΔΗΜ.ΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΤ.ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	6.000,00	6.000,00	5.225,77	5.203,21	90.000,00	128.665,27	101.213,29	87.741,99	92.945,20
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	325.000,00	635.914,28	496.320,18	432.422,76	1.925.000,00	2.019.986,60	1.781.735,48	1.500.621,13	1.933.043,89
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	152.000,00	224.833,63	161.755,20	137.628,14	1.750.000,00	2.262.746,26	1.872.420,54	1.728.858,79	1.866.486,93
ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛ.ΑΛΛΑΓΗΣ	10.000,00	9.231,33	8.096,30	7.837,65	350.000,00	644.056,04	591.608,58	522.086,15	529.923,80
ΔΙΟΙΚ. ΜΕΤΑΡ.& ΗΛ. ΔΙΑΚΥΒ.		0,00	0,00	0,00	55.000,00	89.303,61	84.035,93	80.413,45	80.413,45
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ					2.000,00	231,91	85,49	85,49	85,49
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ	700.000,00	1.071.511,63	828.924,44	709.687,38	6.100.000,00	7.670.727,56	6.697.290,99	5.882.113,57	6.591.800,95

ΑΠΟΚ.ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2014	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2014	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	24.500,00	28.201,72	25.701,63	16.567,78	130.000,00	184.719,78	170.289,04	147.932,45	164.500,23
ΠΕΡ.ΑΝ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ & ΚΕΝΤΡ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	23.600,00	47.047,97	38.943,61	25.450,48		343.614,42	301.998,33	276.591,05	302.041,53
ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ.-ΘΡΑΚΗΣ	8.400,00	16.867,96	15.584,97	13.708,57	100.000,00	125.446,01	109.073,08	97.610,14	111.318,71
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	15.200,00	30.180,01	23.358,64	11.741,91	190.000,00	218.168,41	192.925,25	178.980,91	190.722,82
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	14.600,00	34.630,64	30.314,00	22.299,16		204.562,21	181.101,70	137.911,17	160.210,33
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	8.000,00	13.030,64	11.715,00	9.932,83	70.000,00	95.140,55	93.146,04	65.688,31	75.621,14
ΗΠΕΙΡΟΥ	6.600,00	21.600,00	18.599,00	12.366,33	85.000,00	109.421,66	87.955,66	72.222,86	84.589,19
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	17.500,00	82.938,58	67.183,56	51.979,60		134.401,51	109.744,86	82.518,64	134.498,24
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	9.500,00	44.092,24	40.565,68	28.665,70	70.000,00	84.840,04	73.138,68	54.846,59	83.512,29
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	8.000,00	38.846,34	26.617,88	23.313,90	50.000,00	49.561,47	36.606,18	27.672,05	50.985,95
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΕΛΟΠ/ΣΟΥ, Δ.ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΟΝΙΟΥ	20.500,00	73.195,23	27.633,77	31.764,41		260.898,23	218.399,97	164.323,64	196.088,05
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	8.500,00	38.822,82	13.323,10	16.938,26	80.000,00	121.951,26	106.313,01	71.722,87	88.661,13
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	3.500,00	10.697,56	2.406,40	2.002,09	30.000,00	48.864,83	31.030,52	24.162,84	26.164,93
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	8.500,00	23.674,85	11.904,27	12.824,06	75.000,00	90.082,14	81.056,44	68.437,93	81.261,99
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΒΟΡΕΙΟΥ & ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	9.300,00	19.497,40	16.607,57	10.043,70		110.729,60	93.763,07	70.804,13	80.847,83
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.500,00	8.499,63	8.749,28	2.944,71	55.000,00	70.449,45	61.541,20	42.375,89	45.320,60
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	5.800,00	10.997,77	7.858,29	7.098,99	35.000,00	40.280,15	32.221,87	28.428,24	35.527,23
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	10.000,00	40.000,01	33.919,36	32.408,86	110.000,00	128.907,62	126.796,63	86.033,10	118.441,96
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	120.000,00	325.511,55	240.303,50	190.513,99	1.080.000,00	1.367.833,37	1.202.093,60	966.114,18	1.156.628,17
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ			28.092,28						
ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ									
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΕ	820.000,00	1.397.023,18	1.097.320,22	900.201,37	7.180.000,00	9.038.560,93	7.899.384,59	6.848.227,75	7.748.429,12

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2015	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2015	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚ.ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ		37.598,93	19.445,31	18.147,26		536.678,87	442.000,11	412.225,79	430.373,05
(ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ)		24.000,00	16.800,00	15.726,60		319.765,63	252.542,94	239.350,96	255.077,56
(ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ)		598,93	563,77	525,79		2.034,87	1.832,97	1.665,00	2.190,79
(ΔΗΜ.ΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΤ.ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ)		13.000,00	2.081,54	1.894,87		102.956,42	88.584,43	75.547,94	77.442,81
(ΔΙΟΙΚ. ΜΕΤΑΡ.& ΗΛ. ΔΙΑΚΥΒ.)		0,00	0,00	0,00		111.921,95	99.039,77	95.661,89	95.661,89
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		472.926,49	411.691,64	363.869,88		1.813.236,03	1.651.220,69	1.375.349,41	1.739.219,29
(ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ)		464.926,49	404.191,64	356.369,88		1.770.299,77	1.614.291,27	1.340.756,03	1.697.125,91
(ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ)		8.000,00	7.500,00	7.500,00		42.936,26	36.929,42	34.593,38	42.093,38
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ		256.670,52	231.002,35	143.881,28		1.772.454,50	1.648.049,47	1.363.566,04	1.507.447,32
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		13.999,91	13.134,53	11.645,84		52.808,40	49.171,01	42.285,10	53.930,94
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ		9.694,92	6.769,00	4.880,64		759.951,03	741.510,55	709.838,45	714.719,09
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ		15.870,00	14.125,14	13.315,69		576.640,60	496.291,47	423.990,99	437.306,68
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ		113.406,31	106.238,03	94.446,75		699.014,51	701.611,05	613.911,45	708.358,20
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ		32.248,84	21.070,54	18.182,78		219.738,04	198.282,61	159.847,47	178.030,25
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ		2.000,00	1.316,93	1.316,93		1.177,65	383,75	343,54	1.660,47
ΕΘΝ.ΑΜΥΝΑΣ		3.000,00	1.285,53	1.157,43		12.000,00	9.214,70	8.564,82	9.722,25
ΥΓΕΙΑΣ		7.707,19	3.454,05	2.666,41		118.371,59	108.023,28	96.009,40	98.675,81
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ.& ΑΝΘΡ.ΔΙΚΑΙΩΜ.		1.221,73	511,79	511,78		23.210,96	23.489,37	21.784,77	22.296,55
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		21,60	0,00	0,00		8.760,76	8.239,46	7.590,15	7.590,15
ΕΡΓΑΣΙΑΣ,ΚΟΙΝ.ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝ.ΑΛΛΗΛ.		18.015,29	10.152,40	7.002,98		620.874,37	588.277,17	489.305,28	496.308,26
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ						129,00	129,00	129,00	129,00
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ		984.381,73	840.197,24	681.025,65		7.215.046,31	6.665.893,69	5.724.741,66	6.405.767,31

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2015	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2015	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ		47.666,74	47.442,79	38.335,90		246.146,01	214.405,58	196.663,85	234.999,75
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ.-ΘΡΑΚΗΣ		10.922,12	10.922,12	10.922,12		90.603,49	86.536,64	74.870,98	85.793,10
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		24.655,00	13.546,00	12.708,27		200.015,52	182.154,34	157.263,41	169.971,68
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		14.500,00	14.500,90	14.394,68		112.964,82	94.980,15	77.805,59	92.200,27
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ		20.000,00	19.600,00	19.599,97		90.718,77	73.529,17	60.483,45	80.083,42
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		34.499,89	34.499,28	29.250,93		84.999,99	82.774,62	67.750,81	97.001,74
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ		32.075,80	31.301,77	30.387,88		32.313,42	22.835,13	18.890,74	49.278,62
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		32.993,50	12.245,45	9.724,99		128.356,30	113.717,07	90.663,60	100.388,59
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ		16.910,72	16.828,58	13.660,03		61.122,69	42.839,70	34.590,79	48.250,82
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ		28.623,52	25.030,94	20.160,63		95.964,15	84.757,72	70.003,28	90.163,91
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ		8.499,98	6.530,41	6.530,39		74.715,77	68.071,74	56.932,19	63.462,58
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ		14.299,70	12.681,93	12.040,54		30.999,77	29.844,96	26.586,48	38.627,02
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ		41.409,03	41.408,97	32.755,53		114.692,47	113.936,98	96.219,70	128.975,23
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ		327.056,00	286.539,14	250.471,86		1.363.613,17	1.210.383,80	1.028.724,87	1.279.196,73
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		1.311.437,73	1.097.951,53	931.497,51		8.578.659,48	7.876.277,49	6.753.466,53	7.684.964,04

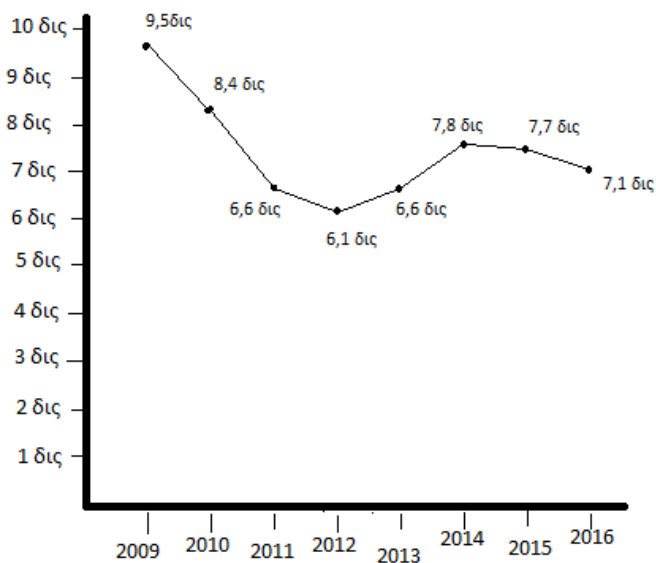
ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2016	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2016	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚ.ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ		31.908,14	25.025,47	22.500,69		308.232,80	237.872,03	190.921,66	213.422,35
(ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ)		14.650,00	11.385,00	9.914,40		171.040,24	163.180,07	136.593,63	146.508,03
(ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ)		958,14	547,60	542,67		0,00	-68,78	0,00	542,67
(ΔΗΜ.ΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΤ.ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ)		16.300,00	13.092,87	12.043,62		62.064,19	33.528,89	16.795,43	28.839,05
(ΔΙΟΙΚ. ΜΕΤΑΡ.& ΗΛ. ΔΙΑΚΥΒ.)		0,00	0,00	0,00		75.128,37	41.231,85	37.532,60	37.532,60
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		459.005,09	412.657,81	362.905,26		1.811.050,45	1.456.806,66	1.017.595,92	1.380.501,18
(ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ)		449.005,09	402.657,81	353.108,39		1.795.067,13	1.442.706,92	1.004.480,29	1.357.588,68
(ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ)		10.000,00	10.000,00	9.796,87		15.983,32	14.099,74	13.115,63	22.912,50
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ		336.028,40	304.848,92	281.476,77		2.835.462,51	2.796.449,06	2.613.829,63	2.895.306,40
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		13.051,66	11.971,70	11.591,70		8.300,94	7.532,39	7.004,46	18.596,16
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ		6.549,62	3.333,23	3.044,29		764.429,39	678.535,40	670.734,38	673.778,67
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ		9.866,55	7.112,15	6.392,11		437.520,21	302.278,23	275.372,41	281.764,52
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ		135.000,00	122.383,27	105.383,72		475.019,66	419.134,63	399.386,49	504.770,21
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ		23.647,83	18.307,80	15.563,83		50.997,52	17.720,20	15.264,34	30.828,17
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ		2.993,89	1.303,90	1.303,89		2.260,10	1.621,09	1.388,45	2.692,34
ΕΘΝ.ΑΜΥΝΑΣ		7.820,00	4.932,88	3.821,04		574,04	419,92	303,88	4.124,92
ΥΓΕΙΑΣ		7.750,88	2.304,94	2.304,94		30.264,32	25.777,88	4.638,97	6.943,91
ΔΙΚΑΙΟΣ., ΔΙΑΦ.& ΑΝΘΡ.ΔΙΚΑΙΩΜ.		330,45	216,85	216,72		9.030,00	8.961,74	6.864,58	7.081,30
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		122,16	0,00	0,00		913,50	832,88	498,54	498,54
ΕΡΓΑΣΙΑΣ,ΚΟΙΝ.ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝ.ΑΛΛΗΛ.		24.092,11	17.553,91	16.698,92		382.288,38	279.671,51	250.629,07	267.327,99
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ		0,00	0,00	0,00		2,71	2,71	2,71	2,71
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ		1.058.166,78	931.952,83	833.203,88	0,00	7.116.346,53	6.233.616,33	5.454.435,49	6.287.639,37

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΔΕ				ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΔΕ				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΔΕ
	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2016	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΓΧ/ΝΟΥ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2016	ΧΡΗΜ/ΣΗ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	26.400,00	41.900,00	41.782,59	40.826,36		181.062,53	118.839,10	104.162,21	144.988,57
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΑΝΑΤ.ΜΑΚΕΔ.-ΘΡΑΚΗΣ	8.000,00	13.000,00	12.165,66	12.165,66		41.225,55	23.051,51	46.225,66	58.391,32
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	18.900,00	25.920,21	23.661,00	23.035,51		180.649,40	134.327,21	55.719,25	78.754,76
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	4.600,00	11.510,92	11.509,32	11.458,89		65.157,58	31.738,83	85.947,44	97.406,33
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	6.300,00	24.000,01	23.932,17	23.930,70		49.226,52	28.715,11	18.311,65	42.242,35
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	9.200,00	31.992,97	32.111,14	31.633,29		56.276,74	34.608,62	26.641,58	58.274,87
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	9.500,00	39.661,08	33.751,76	33.194,56		29.461,94	16.466,68	20.070,98	53.265,54
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	8.100,00	40.268,70	27.066,13	26.963,62		68.219,15	44.078,75	30.835,92	57.799,54
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	3.100,00	10.082,74	10.082,70	6.691,98		50.922,50	35.640,63	32.982,27	39.674,25
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	7.900,00	26.124,33	23.813,97	23.807,85		79.662,20	51.404,19	28.962,90	52.770,75
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	6.400,00	9.193,99	9.070,09	8.923,29		41.589,85	30.175,63	33.295,09	42.218,38
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	8.000,00	14.999,85	13.800,00	13.358,05		23.513,40	19.382,35	18.142,00	31.500,05
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	8.600,00	32.000,00	32.000,00	31.990,93		52.116,53	38.377,12	19.348,52	51.339,45
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	125.000,00	320.654,80	294.746,53	287.980,69	0,00	919.083,89	606.805,73	520.645,47	808.626,16
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	750.000,00	1.378.821,58	1.226.699,36	1.121.184,57	6.000.000,00	8.035.430,42	6.840.422,06	5.975.080,96	7.096.265,53

Παρατηρώντας τους πίνακες παρουσίασης του ΠΔΕ για μια οκταετία 2009 – 2016 έχουμε να διαπιστώσουμε τα κάτωθι:

Η απορρόφηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από το 2009 έως και το 2012 βαίνει συνεχώς μειούμενη, το 2013 και 2014 εμφανίζει μικρή αύξηση για να συνεχίσει να κινείται πτωτικά το 2015 και 2016.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Π.Δ.Ε. 2009 ΕΩΣ 2016

Άρα με βάση υπολογισμού το 2009 διαπιστώνουμε ότι:

Το έτος 2010 έχουμε μείωση χρηματοδότησης του ΠΔΕ κατά 11,58%.

Το έτος 2011 συνεχίζεται η μείωση και ανέρχεται στο 30,53%.

Το έτος 2012 αυξάνεται η μείωση στο 35,79%.

Το έτος 2013 έχουμε ελαφρά πτώση της μείωσης στο 29,48%.

Το έτος 2014 εμφανίζεται μεγαλύτερη πτώση της μείωσης στο 17,89%.

Το έτος 2015 έχουμε μείωση σχεδόν στα ίδια επίπεδα 18,95%.

Το έτος 2016 αυξάνεται η μείωση στο 25,26%.

Από τα ανωτέρω συμπεραίνουμε ότι η χρηματοδότηση του ΠΔΕ έχει μειωθεί κατά μέσο όρο 24% σε σχέση με το 2009 επομένως και η αντιμετώπιση οξυμένων προβλημάτων σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης γίνεται όλο και πιο δύσκολη.

Η μείωση της χρηματοδότησης του ΠΔΕ έχει ως αποτέλεσμα να κρατά σε χαμηλούς ρυθμούς και τη χρηματοδότηση των περιφερειακών προγραμμάτων.

5.4 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΣΤΙΣ 13 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΕΤΗ

Ακολούθως παρουσιάζονται τα στοιχεία της (ΕΛΣΤΑΤ) Ελληνικής Στατιστικής Αρχής που αφορούν την εξέλιξη του ΑΕΠ στις 13 περιφέρειες της χώρας μας από το 2009 έως και το 2016.

Περιφέρειες και νομοί	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό								Gross domestic product by Nuts II, III	
	Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές								In million euro. At current prices	
	Ετη	* Προσωρινά στοιχεία				*Provisional data				Year
	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*		
ΕΛΛΑΔΑ	237.534	228.031	207.029	191.204	180.654	178.656	177.258	176.488	ΕΛΛΑΔΑ	176.488
ΑΤΤΙΚΗ	116.001	110.462	100.972	92.671	87.642	86.047	84.515	83.872	ΑΤΤΙΚΗ	83.872
Αττική	116.001	110.462	100.972	92.671	87.642	86.047	84.515	83.872	Αττική	83.872
Βόρειος Τομέας Αθηνών	19.824	19.311	17.713	16.501	15.565	15.165	14.852	14.894	Βόρειος Τομέας Αθηνών	14.894
Δυτικός Τομέας Αθηνών	7.725	7.255	6.580	5.943	5.611	5.516	5.480	5.472	Δυτικός Τομέας Αθηνών	5.472
Κεντρικός Τομέας Αθηνών	42.231	39.795	35.948	33.376	31.510	30.848	30.229	29.871	Κεντρικός Τομέας Αθηνών	29.871
Νότιος Τομέας Αθηνών	13.339	12.878	11.661	10.707	10.146	9.938	9.748	9.723	Νότιος Τομέας Αθηνών	9.723
Ανατολική Αττική	13.475	13.187	12.258	11.275	10.822	10.743	10.555	10.518	Ανατολική Αττική	10.518
Δυτική Αττική	6.002	5.411	5.409	4.453	4.269	4.210	4.221	4.066	Δυτική Αττική	4.066
Περαίες, Νήσοι	13.405	12.626	11.402	10.416	9.719	9.628	9.430	9.328	Περαίες, Νήσοι	9.328
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΚΡΗΤΗ	22.504	21.281	19.263	17.603	17.121	17.376	17.505	17.168	ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΚΡΗΤΗ	17.168
Βόρειο Αιγαίο	3.395	3.184	2.944	2.678	2.573	2.553	2.504	2.455	Βόρειο Αιγαίο	2.455
Λέσβος, Λήμνος	1.752	1.648	1.523	1.366	1.356	1.344	1.332	1.279	Λέσβος, Λήμνος	1.279
Ικαρία, Σάμος	763	698	637	565	560	547	527	532	Ικαρία, Σάμος	532
Χίος	881	839	784	747	657	661	645	644	Χίος	644
Νότιο Αιγαίο	7.599	7.236	6.603	6.079	5.983	6.042	6.121	5.981	Νότιο Αιγαίο	5.981
Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κως, Ρόδος	4.150	3.920	3.618	3.471	3.213	3.309	3.360	3.230	Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κως, Ρόδος	3.230
Άνδρος, Θήρα, Κέα, Μίλος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σύρος, Τήνος	3.449	3.316	2.985	2.608	2.770	2.733	2.760	2.751	Άνδρος, Θήρα, Κέα, Μίλος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σύρος, Τήνος	2.751
Κρήτη	11.509	10.860	9.716	8.845	8.565	8.781	8.880	8.732	Κρήτη	8.732
Ηράκλειο	5.678	5.405	4.768	4.223	4.161	4.238	4.236	4.215	Ηράκλειο	4.215
Λασιθί	1.420	1.299	1.145	1.093	1.093	1.128	1.165	1.115	Λασιθί	1.115
Ρεθύμνο	1.458	1.386	1.280	1.171	1.147	1.165	1.192	1.174	Ρεθύμνο	1.174
Χανιά	2.954	2.770	2.522	2.358	2.164	2.250	2.287	2.228	Χανιά	2.228
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	51.808	49.457	45.672	42.298	39.564	39.134	39.011	39.014	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	39.014
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	9.306	9.198	8.150	7.579	7.004	6.878	6.831	6.901	Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	6.901
Εβρος	2.311	2.405	2.157	1.971	1.805	1.795	1.800	1.833	Εβρος	1.833
Ξάνθη	1.544	1.577	1.363	1.259	1.216	1.098	1.085	1.124	Ξάνθη	1.085
Ροδόπη	1.638	1.538	1.416	1.283	1.176	1.100	1.079	1.122	Ροδόπη	1.079
Δράμα	1.314	1.285	1.158	1.080	1.023	1.036	1.045	1.015	Δράμα	1.015
Θάσος, Καβάλα	2.499	2.393	2.055	1.987	1.784	1.849	1.822	1.808	Θάσος, Καβάλα	1.822
Κεντρική Μακεδονία	32.439	30.348	28.092	25.807	24.172	23.771	23.918	24.237	Κεντρική Μακεδονία	24.237
Ημαθία	2.099	1.942	1.857	1.739	1.586	1.585	1.534	1.532	Ημαθία	1.532
Θεσσαλονίκη	21.520	19.936	18.321	16.629	15.492	15.119	15.353	15.552	Θεσσαλονίκη	15.552
Κιλίκι	1.170	1.099	1.023	952	901	959	934	918	Κιλίκι	934
Πέλλα	2.023	1.908	1.752	1.691	1.601	1.619	1.566	1.572	Πέλλα	1.572
Πιερία	1.816	1.726	1.642	1.508	1.461	1.407	1.427	1.421	Πιερία	1.421
Σέρρες	2.030	2.004	1.859	1.756	1.689	1.643	1.677	1.678	Σέρρες	1.678
Χαλκιδική	1.782	1.733	1.637	1.531	1.442	1.439	1.428	1.565	Χαλκιδική	1.565
Δυτική Μακεδονία	5.039	4.981	4.819	4.724	4.398	4.530	4.337	3.916	Δυτική Μακεδονία	3.916
Γρεβενά	369	380	353	340	311	318	313	307	Γρεβενά	307
Κοζάνη	3.012	3.009	2.827	2.827	2.633	2.708	2.592	2.245	Κοζάνη	2.245
Καστοριά	664	641	626	593	557	530	512	517	Καστοριά	517
Φλώρινα	993	951	1.013	965	897	974	920	847	Φλώρινα	847
Ήπειρος	5.025	4.930	4.811	4.187	3.989	3.955	3.925	3.960	Ήπειρος	3.960
Άρτα	910	919	845	785	770	732	720	715	Άρτα	715
Πρέβεζα	831	822	783	712	747	697	705	700	Πρέβεζα	705
Θεσπρωτία	724	726	660	622	564	558	555	532	Θεσπρωτία	532
Ιωάννινα	2.560	2.463	2.323	2.068	1.908	1.967	1.946	2.013	Ιωάννινα	1.946
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	47.221	44.832	41.122	38.632	36.327	36.099	36.228	36.433	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	36.433
Θεσσαλία	11.814	10.835	9.953	9.517	9.065	9.114	9.154	9.214	Θεσσαλία	9.214
Καρδίτσα	1.438	1.319	1.197	1.124	1.085	1.086	1.067	1.073	Καρδίτσα	1.067
Τρίκαλα	1.859	1.729	1.558	1.536	1.490	1.554	1.462	1.472	Τρίκαλα	1.472
Λάρισα	5.067	4.666	4.223	4.079	3.900	3.929	3.991	4.070	Λάρισα	3.991
Μαγνησία	3.451	3.122	2.975	2.778	2.591	2.545	2.633	2.599	Μαγνησία	2.599
Ιόνια Νησιά	4.200	3.992	3.479	3.260	3.066	3.112	3.129	3.124	Ιόνια Νησιά	3.124
Ζάκυνθος	966	909	758	741	702	696	705	722	Ζάκυνθος	722
Κέρκυρα	2.046	1.889	1.713	1.579	1.493	1.538	1.553	1.548	Κέρκυρα	1.548
Ιθάκη, Κεφαλονία	824	799	664	626	570	581	578	566	Ιθάκη, Κεφαλονία	566
Λευκάδα	365	395	345	314	301	297	293	288	Λευκάδα	288
Δυτική Ελλάδα	10.890	10.671	9.611	8.957	8.275	8.196	8.156	8.032	Δυτική Ελλάδα	8.032
Αιτωλοακαρνανία	3.086	2.993	2.795	2.634	2.490	2.431	2.398	2.360	Αιτωλοακαρνανία	2.360
Αχαΐα	5.617	5.500	4.830	4.509	4.072	4.078	4.023	3.956	Αχαΐα	3.956
Ήλεια	2.187	2.178	1.986	1.813	1.712	1.686	1.734	1.716	Ήλεια	1.716
Στερεά Ελλάδα	10.405	9.903	9.273	8.628	8.075	7.912	7.960	8.185	Στερεά Ελλάδα	8.185
Βοιωτία	2.955	2.819	2.629	2.659	2.506	2.331	2.370	2.509	Βοιωτία	2.509
Εύβοια	3.781	3.548	3.207	2.958	2.759	2.778	2.801	2.836	Εύβοια	2.836
Ευρυτανία	270	256	234	212	201	194	194	198	Ευρυτανία	198
Φθιώτιδα	2.791	2.698	2.487	2.335	2.155	2.167	2.152	2.196	Φθιώτιδα	2.196
Φωκίδα	607	582	516	464	454	442	443	446	Φωκίδα	446
Πελοπόννησος	9.912	9.430	8.808	8.270	7.847	7.766	7.830	7.878	Πελοπόννησος	7.878
Αργολίδα	1.908	1.811	1.600	1.491	1.433	1.429	1.448	1.450	Αργολίδα	1.450
Αρκαδία	1.677	1.611	1.510	1.400	1.376	1.392	1.392	1.340	Αρκαδία	1.340
Κορινθία	2.491	2.342	2.192	2.092	1.976	1.885	1.915	2.006	Κορινθία	2.006
Λακωνία	1.367	1.280	1.262	1.172	1.126	1.097	1.110	1.090	Λακωνία	1.090
Μεσσηνία	2.469	2.386	2.243	2.116	1.935	1.978	1.965	1.992	Μεσσηνία	1.992

Από τα ως άνω στοιχεία έχουμε να επισημάνουμε ότι: το ΑΕΠ σε όλες τις περιφέρειες της χώρας μας κινείται πτωτικά τα περισσότερα χρόνια ως γενικότερη συνέπεια της οικονομικής κρίσης . Οι περιφέρειες Κρήτης, Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Στερεάς & Ιονίων νήσων παρουσιάζουν στασιμότητα στην πτωτική πορεία και ελαφρά ανάκαμψη τα τελευταία δύο χρόνια 2015 και 2016. Όπως επίσης και οι περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης & Ηπείρου κατά τον τελευταίο χρόνο 2016.

5.5 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ 13 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΕΤΗ

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα στοιχεία της (ΕΛΣΤΑΤ) Ελληνικής Στατιστικής Αρχής που αφορούν την εξέλιξη της απασχόλησης και της ανεργίας σε όλες τις περιφέρειες της χώρας την περίοδο 2009 – 2016.

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ)								ποσά σε χιλιάδες		
Κατάσταση απασχόλησης		Σύνολο πληθυσμού ηλικίας 15+ (1981-97: 14+)	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II		άτομα	δείκτης απασχόλησης	% ηλικίες 20-64	Εργαζόμενοι, όχι υποαπασχολούμενοι	Υποαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	άτομα	δείκτης ανεργίας	% ηλικίες 20-64
2016	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	513,8	200,7	39,1%	56,9%	190,5	10,2	59,2	22,8%	22,6%
2016	Κεντρική Μακεδονία	1.600,0	618,8	38,7%	55,4%	580,4	38,5	200,7	24,5%	24,4%
2016	Δυτική Μακεδονία	236,9	81,1	34,2%	50,4%	76,5	4,6	36,9	31,3%	31,2%
2016	Ήπειρος	293,7	106,5	36,3%	54,5%	100,6	5,9	34,3	24,3%	24,6%
2016	Θεσσαλία	622,1	232,7	37,4%	54,8%	215,0	17,6	79,5	25,5%	25,6%
2016	Ιόνια Νησιά	173,1	75,8	43,8%	62,0%	73,8	1,9	14,4	16,0%	16,1%
2016	Δυτική Ελλάδα	572,4	205,4	35,9%	51,0%	186,8	18,6	87,4	29,8%	29,9%
2016	Στερεά Ελλάδα	474,1	178,4	37,6%	55,2%	164,7	13,7	59,4	25,0%	24,9%
2016	Αττική	3.294,4	1.360,3	41,3%	56,4%	1.237,1	123,1	405,8	23,0%	22,9%
2016	Πελοπόννησος	469,8	196,3	41,8%	60,6%	184,9	11,4	46,7	19,2%	19,3%
2016	Βόρειο Αιγαίο	167,6	67,4	40,2%	59,0%	65,1	2,3	15,1	18,3%	18,5%
2016	Νότιο Αιγαίο	276,0	129,8	47,0%	62,2%	125,1	4,7	27,4	17,4%	17,2%
2016	Κρήτη	518,9	220,5	42,5%	58,2%	204,5	16,0	64,3	22,6%	22,6%
2016	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.212,8	3.673,6	39,9%	56,2%	3.405,1	268,4	1.130,9	23,5%	23,5%
2015	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	519,6	197,9	38,1%	55,4%	190,7	7,2	60,3	23,4%	23,0%
2015	Κεντρική Μακεδονία	1.594,5	600,8	37,7%	53,8%	565,1	35,7	210,7	26,0%	26,0%
2015	Δυτική Μακεδονία	239,5	81,2	33,9%	49,4%	77,5	3,8	36,0	30,7%	30,9%
2015	Ήπειρος	295,8	105,3	35,6%	53,2%	101,2	4,1	34,2	24,5%	24,7%
2015	Θεσσαλία	622,3	229,8	36,9%	53,3%	212,1	17,6	84,7	26,9%	27,2%
2015	Ιόνια Νησιά	174,3	73,0	41,9%	61,1%	70,7	2,3	17,1	19,0%	18,5%
2015	Δυτική Ελλάδα	570,1	206,2	36,2%	51,4%	190,9	15,3	82,1	28,5%	28,6%
2015	Στερεά Ελλάδα	475,2	181,0	38,1%	55,6%	171,1	9,9	63,1	25,8%	26,1%
2015	Αττική	3.317,1	1.335,9	40,3%	54,9%	1.221,8	114,1	449,1	25,2%	25,1%
2015	Πελοπόννησος	471,6	193,2	41,0%	58,9%	181,4	11,9	55,4	22,3%	22,6%
2015	Βόρειο Αιγαίο	172,1	65,0	37,8%	55,5%	63,3	1,7	14,2	18,0%	17,8%
2015	Νότιο Αιγαίο	280,0	132,3	47,3%	62,8%	127,7	4,6	23,1	14,9%	14,6%
2015	Κρήτη	514,6	209,1	40,6%	56,1%	192,5	16,6	66,9	24,2%	24,3%
2015	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.246,5	3.610,7	39,0%	54,9%	3.366,0	244,7	1.197,0	24,9%	24,9%

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ)								ποσά σε χιλιάδες		
Κατάσταση απασχόλησης		Σύνολο πληθυσμού ηλικίας 15+ (1981-97: 14+)	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II		άτομα	δείκτης απασχόλησης	% ηλικίες 20-64	Εργαζόμενοι, όχι υποαπασχολούμενοι	Υποαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	άτομα	δείκτης ανεργίας	% ηλικίες 20-64
2014	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	517,5	195,0	37,7%	54,2%	185,8	9,2	62,2	24,2%	23,9%
2014	Κεντρική Μακεδονία	1.599,3	563,4	35,2%	50,2%	527,8	35,6	227,1	28,7%	28,6%
2014	Δυτική Μακεδονία	240,3	82,5	34,3%	51,2%	78,5	3,9	31,4	27,6%	27,4%
2014	Ήπειρος	296,5	103,9	35,1%	52,3%	100,1	3,8	38,0	26,8%	27,0%
2014	Θεσσαλία	624,5	233,5	37,4%	53,7%	214,6	18,9	79,4	25,4%	25,9%
2014	Ιόνια Νησιά	174,3	71,1	40,8%	58,8%	68,9	2,2	19,4	21,4%	21,2%
2014	Δυτική Ελλάδα	573,7	200,9	35,0%	49,7%	189,3	11,6	81,1	28,7%	28,5%
2014	Στερεά Ελλάδα	474,7	173,1	36,5%	52,9%	165,9	7,2	63,5	26,8%	26,8%
2014	Αττική	3.347,9	1.325,9	39,6%	53,5%	1.212,1	113,8	499,0	27,3%	27,2%
2014	Πελοπόννησος	471,7	188,7	40,0%	57,8%	175,7	12,9	57,5	23,4%	23,4%
2014	Βόρειο Αιγαίο	171,2	62,3	36,4%	53,0%	60,5	1,8	17,9	22,3%	22,3%
2014	Νότιο Αιγαίο	277,0	123,8	44,7%	59,3%	120,0	3,8	31,1	20,1%	20,4%
2014	Κρήτη	513,3	212,2	41,3%	57,0%	197,4	14,9	66,9	24,0%	23,8%
2014	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.282,1	3.536,2	38,1%	53,3%	3.296,5	239,8	1.274,4	26,5%	26,4%

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ)								ποσά σε χιλιάδες		
Κατάσταση απασχόλησης		Σύνολο πληθυσμού ηλικίας 15+ (1981-97: 14+)	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II		άτομα	δείκτης απασχόλησης	% ηλικίες 20-64	Εργαζόμενοι, όχι υποαπασχολούμενοι	Υποαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	άτομα	δείκτης ανεργίας	% ηλικίες 20-64
2013	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	520,4	187,4	36,0%	52,2%	178,8	8,6	68,5	26,8%	26,5%
2013	Κεντρική Μακεδονία	1.603,3	553,6	34,5%	49,1%	525,5	28,1	239,0	30,2%	30,0%
2013	Δυτική Μακεδονία	240,8	77,1	32,0%	47,9%	72,6	4,5	35,5	31,6%	31,5%
2013	Ήπειρος	297,1	103,9	35,0%	52,3%	100,0	3,9	39,1	27,4%	27,5%
2013	Θεσσαλία	625,7	235,5	37,6%	54,4%	219,1	16,4	80,0	25,4%	25,5%
2013	Ιόνια Νησιά	174,8	75,2	43,0%	61,7%	71,6	3,6	16,6	18,1%	17,9%
2013	Δυτική Ελλάδα	574,6	202,7	35,3%	50,3%	193,5	9,2	80,2	28,4%	28,1%
2013	Στερεά Ελλάδα	476,3	171,3	36,0%	52,1%	165,1	6,2	67,1	28,2%	27,9%
2013	Αττική	3.355,8	1.312,0	39,1%	52,9%	1.208,1	103,9	527,5	28,7%	28,3%
2013	Πελοπόννησος	472,6	191,3	40,5%	58,5%	181,3	10,0	53,8	21,9%	22,1%
2013	Βόρειο Αιγαίο	172,3	65,6	38,1%	55,1%	63,8	1,9	18,5	22,0%	21,5%
2013	Νότιο Αιγαίο	279,7	122,8	43,9%	58,3%	119,6	3,2	33,2	21,3%	21,2%
2013	Κρήτη	516,0	214,8	41,6%	57,1%	200,4	14,4	71,2	24,9%	25,0%
2013	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.309,5	3.513,2	37,7%	52,9%	3.299,4	213,8	1.330,3	27,5%	27,3%

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ)								ποσά σε χιλιάδες		
Κατάσταση απασχόλησης		Σύνολο πληθυσμού ηλικίας 15+ (1981-97: 14+)	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II		άτομα	δείκτης απασχόλησης	% ηλικίες 20-64	Εργαζόμενοι, όχι υποαπασχολούμενοι	Υποαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	άτομα	δείκτης ανεργίας	% ηλικίες 20-64
2012	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	520,9	198,1	38,0%	54,7%	189,0	9,1	58,6	22,8%	22,6%
2012	Κεντρική Μακεδονία	1.609,3	590,4	36,7%	51,9%	564,1	26,3	209,4	26,2%	26,1%
2012	Δυτική Μακεδονία	241,4	80,4	33,3%	49,2%	75,1	5,3	33,9	29,7%	29,6%
2012	Ήπειρος	297,6	112,5	37,8%	55,8%	108,2	4,3	32,7	22,5%	22,5%
2012	Θεσσαλία	627,7	247,5	39,4%	56,7%	233,4	14,1	72,3	22,6%	22,8%
2012	Ιόνια Νησιά	175,1	80,6	46,0%	64,8%	74,2	6,4	13,9	14,7%	14,9%
2012	Δυτική Ελλάδα	577,4	211,7	36,7%	52,5%	204,1	7,6	72,8	25,6%	25,4%
2012	Στερεά Ελλάδα	477,3	171,4	35,9%	51,8%	163,9	7,5	66,3	27,9%	27,5%
2012	Αττική	3.374,6	1.384,2	41,0%	55,0%	1.302,8	81,4	481,8	25,8%	25,6%
2012	Πελοπόννησος	473,2	197,2	41,7%	60,2%	190,0	7,2	46,9	19,2%	19,1%
2012	Βόρειο Αιγαίο	172,4	66,2	38,4%	56,6%	63,6	2,6	18,5	21,8%	20,9%
2012	Νότιο Αιγαίο	280,1	131,0	46,8%	61,0%	128,5	2,5	23,8	15,4%	15,1%
2012	Κρήτη	517,8	223,9	43,2%	58,7%	209,0	14,9	64,1	22,3%	22,3%
2012	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.344,8	3.695,0	39,5%	55,0%	3.505,8	189,2	1.195,1	24,4%	24,3%

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ)								ποσά σε χιλιάδες		
Κατάσταση απασχόλησης		Σύνολο πληθυσμού ηλικίας 15+ (1981-97: 14+)	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II		άτομα	δείκτης απασχόλησης	% ηλικίες 20-64	Εργαζόμενοι, όχι υποαπασχολούμενοι	Υποαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	άτομα	δείκτης ανεργίας	% ηλικίες 20-64
2011	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	513,9	206,3	40,1%	57,1%	199,7	6,6	52,1	20,2%	19,7%
2011	Κεντρική Μακεδονία	1.616,7	650,2	40,2%	56,3%	622,7	27,4	160,0	19,7%	19,6%
2011	Δυτική Μακεδονία	241,1	90,6	37,6%	54,5%	85,4	5,1	27,1	23,1%	23,2%
2011	Ήπειρος	297,3	121,1	40,7%	59,3%	116,6	4,5	23,8	16,5%	16,5%
2011	Θεσσαλία	629,5	267,4	42,5%	60,6%	254,7	12,7	54,1	16,8%	16,8%
2011	Ιόνια Νησιά	174,2	81,3	46,7%	65,9%	77,9	3,4	13,3	14,1%	14,2%
2011	Δυτική Ελλάδα	582,9	238,9	41,0%	57,6%	230,6	8,3	50,9	17,6%	17,3%
2011	Στερεά Ελλάδα	474,8	198,0	41,7%	59,6%	191,0	7,1	46,4	19,0%	19,0%
2011	Αττική	3.412,0	1.540,4	45,1%	60,2%	1.480,6	59,8	338,2	18,0%	17,9%
2011	Πελοπόννησος	471,4	214,1	45,4%	64,9%	206,0	8,0	34,1	13,8%	13,9%
2011	Βόρειο Αιγαίο	168,7	67,0	39,7%	58,5%	65,5	1,5	11,8	15,0%	14,4%
2011	Νότιο Αιγαίο	273,4	130,7	47,8%	62,0%	127,8	2,9	23,4	15,2%	14,9%
2011	Κρήτη	516,9	248,3	48,0%	63,8%	236,5	11,8	46,5	15,8%	15,8%
2011	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.372,8	4.054,3	43,3%	59,6%	3.895,2	159,1	881,8	17,9%	17,8%

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ)								ποσά σε χιλιάδες		
Κατάσταση απασχόλησης		Σύνολο πληθυσμού ηλικίας 15+ (1981-97: 14+)	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II		άτομα	δείκτης απασχόλησης	% ηλικίες 20-64	Εργαζόμενοι, όχι υποαπασχολούμενοι	Υποαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	άτομα	δείκτης ανεργίας	% ηλικίες 20-64
2010	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	509,2	225,6	44,3%	62,7%	219,8	5,8	38,3	14,5%	14,2%
2010	Κεντρική Μακεδονία	1.622,9	714,8	44,0%	60,9%	690,3	24,5	113,1	13,7%	13,6%
2010	Δυτική Μακεδονία	241,2	100,2	41,5%	60,1%	96,3	3,9	18,2	15,4%	15,5%
2010	Ήπειρος	297,2	133,3	44,8%	63,6%	129,3	4,0	19,2	12,6%	12,7%
2010	Θεσσαλία	631,1	293,3	46,5%	64,8%	284,2	9,1	40,3	12,1%	12,2%
2010	Ιόνια Νησιά	173,7	82,2	47,3%	66,4%	80,4	1,8	14,0	14,6%	14,5%
2010	Δυτική Ελλάδα	587,5	262,3	44,7%	62,2%	254,9	7,4	35,5	11,9%	11,8%
2010	Στερεά Ελλάδα	473,1	213,1	45,1%	64,0%	206,8	6,3	30,4	12,5%	12,2%
2010	Αττική	3.442,6	1.672,4	48,6%	64,3%	1.620,2	52,1	240,5	12,6%	12,6%
2010	Πελοπόννησος	470,3	228,8	48,7%	68,2%	221,9	7,0	24,4	9,6%	9,7%
2010	Βόρειο Αιγαίο	166,1	71,6	43,1%	62,5%	70,7	1,0	7,5	9,4%	9,1%
2010	Νότιο Αιγαίο	268,6	131,4	48,9%	63,5%	128,3	3,2	22,4	14,6%	14,2%
2010	Κρήτη	516,0	260,7	50,5%	67,5%	249,4	11,3	35,4	12,0%	12,0%
2010	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.399,4	4.389,8	46,7%	63,8%	4.252,3	137,4	639,4	12,7%	12,7%

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ)								ποσά σε χιλιάδες		
Κατάσταση απασχόλησης		Σύνολο πληθυσμού ηλικίας 15+ (1981-97: 14+)	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II		άτομα	δείκτης απασχόλησης	% ηλικίες 20-64	Εργαζόμενοι, όχι υποαπασχολούμενοι	Υποαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	άτομα	δείκτης ανεργίας	% ηλικίες 20-64
2009	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	510,0	232,5	45,6%	64,8%	226,3	6,2	29,1	11,1%	11,0%
2009	Κεντρική Μακεδονία	1.627,7	741,1	45,5%	62,6%	719,8	21,3	83,1	10,1%	10,0%
2009	Δυτική Μακεδονία	242,6	106,5	43,9%	62,4%	102,9	3,7	15,1	12,4%	12,5%
2009	Ήπειρος	298,0	135,2	45,4%	64,2%	130,7	4,5	17,0	11,2%	11,3%
2009	Θεσσαλία	633,3	304,3	48,0%	67,0%	295,2	9,0	30,9	9,2%	9,5%
2009	Ιόνια Νησιά	174,2	87,8	50,4%	69,9%	86,5	1,3	9,2	9,5%	9,3%
2009	Δυτική Ελλάδα	590,5	266,2	45,1%	62,6%	258,7	7,5	28,8	9,7%	9,7%
2009	Στερεά Ελλάδα	473,6	213,9	45,2%	63,8%	208,1	5,8	25,0	10,5%	10,4%
2009	Αττική	3.460,6	1.753,5	50,7%	66,7%	1.710,8	42,7	175,0	9,1%	8,9%
2009	Πελοπόννησος	471,4	238,7	50,6%	70,8%	232,9	5,8	20,5	7,9%	8,0%
2009	Βόρειο Αιγαίο	166,5	70,8	42,5%	61,8%	70,3	0,5	5,0	6,6%	6,4%
2009	Νότιο Αιγαίο	267,5	136,8	51,2%	65,9%	134,3	2,6	19,2	12,3%	12,0%
2009	Κρήτη	515,2	268,7	52,2%	68,8%	259,9	8,8	26,7	9,0%	9,0%
2009	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.431,1	4.556,0	48,3%	65,6%	4.436,3	119,7	484,7	9,6%	9,5%

Παρατηρώντας τα ως άνω στοιχεία έχουμε να διαπιστώσουμε τα κάτωθι:

1. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης: παρουσιάζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 45,6% το 2009 στο 36% το 2013 και εμφανίζει μια ελαφρά αύξηση από το 2014 στο 37,7% έως και το 2016 στο 39,1%.
2. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας: παρουσιάζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 45,5% το 2009 στο 34,5% το 2013 και εμφανίζει μια μικρή αύξηση από το 2014 στο 35,2% για να καταλήξει το 2016 στο 38,7%.
3. Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας: εμφανίζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 43,9% το 2009 στο 32,0% το 2013 και παρουσιάζει ελαφρά ανάκαμψη με διακυμάνσεις το 2014 για να καταλήξει στο 34,2% το 2016.
4. Περιφέρεια Ηπείρου: παρουσιάζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 45,4% το 2009 στο 35,1% το 2014 και στη συνέχεια εμφανίζει αμυδρή αύξηση για να καταλήξει το 2016 στο 36,3%.
5. Περιφέρεια Θεσσαλίας: εμφανίζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 48% το 2009 στο 36,9% το 2015 για να παρουσιάσει μια ανεπαίσθητη αύξηση το 2016 στο 37,4%.
6. Περιφέρεια Ιονίων Νήσων: παρουσιάζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 50,4% το 2009 στο 40,8% το 2014 για να εμφανίσει μικρή ανάκαμψη τα δύο επόμενα χρόνια και να καταλήξει στο 43,8% το 2016.
7. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας: εμφανίζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 45,1% το 2009 στο 35% το 2014 για να παρουσιάσει πολύ μικρή αύξηση τα δύο επόμενα χρόνια καταλήγοντας στο 35,9% το 2016.
8. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας: παρουσιάζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 45,2% το 2009 στο 35,9% το 2012 για να εμφανίσει μικρή αύξηση τα επόμενα χρόνια καταλήγοντας το 2016 στο 37,6%.
9. Περιφέρεια Αττικής: εμφανίζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 50,7% το 2009 στο 39,1% το 2013 για να παρουσιάσει ελαφρά ανάκαμψη τα επόμενα χρόνια καταλήγοντας στο 41,3% το 2016.
10. Περιφέρεια Πελοποννήσου: παρουσιάζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 50,6% το 2009 στο 40% το 2014 για να εμφανίσει μικρή αύξηση τα επόμενα δύο χρόνια καταλήγοντας το 2016 στο 41,8%.
11. Περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου: εμφανίζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 42,5% το 2009 στο 36,4% το 2014 για να παρουσιάσει αύξηση τα επόμενα 2 χρόνια καταλήγοντας στο 40,2% το 2016.
12. Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου: παρουσιάζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 51,2% το 2009 στο 43,9% το 2013 για να εμφανίσει δυναμική αύξηση τα επόμενα τρία χρόνια καταλήγοντας στο 47,% το 2016.
13. Περιφέρεια Κρήτης: εμφανίζει μείωση του δείκτη απασχόλησης από 52,2% το 2009 στο 40,6% το 2015 για να εμφανίσει μικρή αύξηση στο 42,5% το 2016.

Τέλος στά ανωτέρω στοιχεία της απασχόλησης θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η απασχόληση στην κάθε περιφέρεια αφορά την πλήρη και μερική απασχόληση σύμφωνα με τα στοιχεία της (ΕΛΣΤΑΤ) Ελληνικής Στατιστικής Αρχής του πίνακα που ακολουθεί:

ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία)		ποσά σε χιλιάδες		
Χαρακτηριστικά κύριας απασχόλησης		Πλήρης / Μερική		Σύνολο απασχολούμενων
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II	Πλήρης απασχόληση	Μερική απασχόληση	
2016	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	185,8	14,9	200,7
2016	Κεντρική Μακεδονία	563,4	55,4	618,8
2016	Δυτική Μακεδονία	73,4	7,6	81,1
2016	Ήπειρος	98,1	8,4	106,5
2016	Θεσσαλία	202,4	30,3	232,7
2016	Ιόνια Νησιά	71,5	4,3	75,8
2016	Δυτική Ελλάδα	182,5	22,9	205,4
2016	Στερεά Ελλάδα	158,4	20,0	178,4
2016	Αττική	1.208,0	152,2	1.360,3
2016	Πελοπόννησος	179,4	16,9	196,3
2016	Βόρειο Αιγαίο	64,3	3,1	67,4
2016	Νότιο Αιγαίο	122,6	7,2	129,8
2016	Κρήτη	200,6	19,9	220,5
2016	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.310,5	363,1	3.673,6
2015	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	186,7	11,2	197,9
2015	Κεντρική Μακεδονία	545,5	55,2	600,8
2015	Δυτική Μακεδονία	74,7	6,5	81,2
2015	Ήπειρος	98,2	7,1	105,3
2015	Θεσσαλία	199,1	30,7	229,8
2015	Ιόνια Νησιά	69,9	3,1	73,0
2015	Δυτική Ελλάδα	187,9	18,3	206,2
2015	Στερεά Ελλάδα	164,9	16,2	181,0
2015	Αττική	1.188,2	147,7	1.335,9
2015	Πελοπόννησος	175,3	17,9	193,2
2015	Βόρειο Αιγαίο	61,9	3,1	65,0
2015	Νότιο Αιγαίο	126,1	6,2	132,3
2015	Κρήτη	189,1	20,0	209,1
2015	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.267,4	343,2	3.610,7

ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία)		ποσά σε χιλιάδες		
Χαρακτηριστικά κύριας απασχόλησης		Πλήρης / Μερική απασχόληση		Σύνολο απασχολούμενων
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II	Πλήρης απασχόληση	Μερική απασχόληση	
2014	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	181,0	14,0	195,0
2014	Κεντρική Μακεδονία	514,9	48,5	563,4
2014	Δυτική Μακεδονία	75,1	7,3	82,5
2014	Ήπειρος	96,6	7,3	103,9
2014	Θεσσαλία	197,8	35,7	233,5
2014	Ιόνια Νησιά	67,2	3,9	71,1
2014	Δυτική Ελλάδα	186,0	14,9	200,9
2014	Στερεά Ελλάδα	160,0	13,1	173,1
2014	Αττική	1.183,3	142,6	1.325,9
2014	Πελοπόννησος	169,6	19,0	188,7
2014	Βόρειο Αιγαίο	59,1	3,1	62,3
2014	Νότιο Αιγαίο	117,5	6,3	123,8
2014	Κρήτη	192,5	19,7	212,2
2014	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.200,6	335,7	3.536,2
2013	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	174,9	12,5	187,4
2013	Κεντρική Μακεδονία	513,4	40,2	553,6
2013	Δυτική Μακεδονία	69,5	7,6	77,1
2013	Ήπειρος	96,1	7,8	103,9
2013	Θεσσαλία	205,1	30,4	235,5
2013	Ιόνια Νησιά	68,9	6,3	75,2
2013	Δυτική Ελλάδα	189,9	12,7	202,7
2013	Στερεά Ελλάδα	159,5	11,8	171,3
2013	Αττική	1.188,2	123,9	1.312,0
2013	Πελοπόννησος	176,1	15,2	191,3
2013	Βόρειο Αιγαίο	61,6	4,1	65,6
2013	Νότιο Αιγαίο	116,6	6,2	122,8
2013	Κρήτη	194,1	20,6	214,8
2013	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.213,9	299,3	3.513,2

ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία)		ποσά σε χιλιάδες		
Χαρακτηριστικά κύριας απασχόλησης		Πλήρης / Μερική		Σύνολο απασχολούμενων
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II	Πλήρης απασχόληση	Μερική απασχόληση	
2012	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	183,1	14,9	198,1
2012	Κεντρική Μακεδονία	549,6	40,8	590,4
2012	Δυτική Μακεδονία	71,7	8,7	80,4
2012	Ήπειρος	103,1	9,5	112,5
2012	Θεσσαλία	224,4	23,1	247,5
2012	Ιόνια Νησιά	69,5	11,1	80,6
2012	Δυτική Ελλάδα	198,8	13,0	211,7
2012	Στερεά Ελλάδα	158,3	13,1	171,4
2012	Αττική	1.276,8	107,4	1.384,2
2012	Πελοπόννησος	183,7	13,5	197,2
2012	Βόρειο Αιγαίο	62,0	4,2	66,2
2012	Νότιο Αιγαίο	123,6	7,4	131,0
2012	Κρήτη	200,9	23,0	223,9
2012	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.405,2	289,7	3.695,0
2011	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	193,4	13,0	206,3
2011	Κεντρική Μακεδονία	603,6	46,5	650,2
2011	Δυτική Μακεδονία	81,1	9,5	90,6
2011	Ήπειρος	109,7	11,4	121,1
2011	Θεσσαλία	243,2	24,2	267,4
2011	Ιόνια Νησιά	74,9	6,4	81,3
2011	Δυτική Ελλάδα	224,9	14,0	238,9
2011	Στερεά Ελλάδα	183,1	14,9	198,0
2011	Αττική	1.451,1	89,3	1.540,4
2011	Πελοπόννησος	198,8	15,3	214,1
2011	Βόρειο Αιγαίο	63,9	3,1	67,0
2011	Νότιο Αιγαίο	122,1	8,6	130,7
2011	Κρήτη	225,9	22,5	248,3
2011	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.775,6	278,7	4.054,3

ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία)		ποσά σε χιλιάδες		
Χαρακτηριστικά κύριας απασχόλησης		Πλήρης / Μερική		Σύνολο απασχολούμενων
Έτος	Περιφέρεια - NUTS II	Πλήρης απασχόληση	Μερική απασχόληση	
2010	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	210,8	14,8	225,6
2010	Κεντρική Μακεδονία	665,5	49,3	714,8
2010	Δυτική Μακεδονία	90,2	10,0	100,2
2010	Ήπειρος	120,2	13,1	133,3
2010	Θεσσαλία	270,3	23,0	293,3
2010	Ιόνια Νησιά	78,0	4,2	82,2
2010	Δυτική Ελλάδα	248,5	13,8	262,3
2010	Στερεά Ελλάδα	197,7	15,5	213,1
2010	Αττική	1.579,4	93,0	1.672,4
2010	Πελοπόννησος	213,3	15,6	228,8
2010	Βόρειο Αιγαίο	67,8	3,9	71,6
2010	Νότιο Αιγαίο	122,6	8,8	131,4
2010	Κρήτη	239,3	21,4	260,7
2010	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	4.103,4	286,4	4.389,8
2009	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	217,9	14,6	232,5
2009	Κεντρική Μακεδονία	691,3	49,8	741,1
2009	Δυτική Μακεδονία	96,2	10,4	106,5
2009	Ήπειρος	123,5	11,7	135,2
2009	Θεσσαλία	280,1	24,2	304,3
2009	Ιόνια Νησιά	83,1	4,7	87,8
2009	Δυτική Ελλάδα	250,1	16,1	266,2
2009	Στερεά Ελλάδα	198,1	15,8	213,9
2009	Αττική	1.664,0	89,5	1.753,5
2009	Πελοπόννησος	224,4	14,3	238,7
2009	Βόρειο Αιγαίο	67,7	3,1	70,8
2009	Νότιο Αιγαίο	129,6	7,3	136,8
2009	Κρήτη	251,1	17,6	268,7
2009	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	4.277,1	278,9	4.556,0

5.6 Η ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΥ ΠΔΕ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2009 – 2016

Προκειμένου να συσχετίσουμε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν και την απασχόληση στην κάθε περιφέρεια, παρουσιάζουμε τ' αντίστοιχα στοιχεία ανά έτος κάτωθι:

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2009

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	59.137	9.306	232,5	45,6%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	86.470	32.439	741,1	45,5%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	26.594	5.039	106,5	43,9%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	58.855	5.025	132,2	45,4%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	49.368	11.814	304,3	48,0%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	48.974	4.200	87,8	50,4%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	102.461	10.890	266,2	45,1%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	82.688	10.405	213,9	45,2%
9	ΑΤΤΙΚΗ	174.507	116.001	1.753,5	50,7%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	96.586	9.912	238,7	50,6%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	41.279	3.395	70,8	42,5%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	55.203	7.599	136,8	51,2%
13	ΚΡΗΤΗ	141.465	11.509	268,7	52,2%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2010

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	34.837	9.198	225,6	44,3%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	85.773	30.348	714,8	44,0%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	16.185	4.981	100,2	41,5%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	32.162	4.930	133,3	44,8%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	34.078	10.835	293,3	46,5%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	21.861	3.992	82,2	47,3%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	42.113	10.671	262,3	44,7%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	56.224	9.903	213,1	45,1%
9	ΑΤΤΙΚΗ	117.761	110.462	1.672,4	48,6%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	29.497	9.430	228,8	48,7%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	32.305	3.184	71,6	43,1%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	27.860	7.236	131,4	48,9%
13	ΚΡΗΤΗ	52.358	10.860	260,7	50,5%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	63.055	8.150	206,3	40,1%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	122.181	28.092	650,2	40,2%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	29.448	4.819	90,6	37,6%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	74.704	4.611	121,1	40,7%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	54.548	9.953	267,4	42,5%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	15.786	3.479	81,3	46,7%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	46.437	9.611	238,9	41,0%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	62.862	9.273	198,0	41,7%
9	ΑΤΤΙΚΗ	127.827	100.972	1.540,4	45,1%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	35.999	8.806	214,1	45,4%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	31.686	2.944	67,0	39,7%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	37.404	6.603	130,7	47,8%
13	ΚΡΗΤΗ	93.533	9.716	248,3	48,0%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2012

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	104.598	7.579	198,1	38,0%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	151.610	25.807	590,4	36,7%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	40.787	4.724	80,4	33,3%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	96.312	4.187	112,5	37,8%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	101.544	9.517	247,5	39,4%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	27.430	3.260	80,6	46,0%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	53.073	8.957	211,7	36,7%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	80.066	8.628	171,4	35,9%
9	ΑΤΤΙΚΗ	158.866	92.671	1.384,2	41,0%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	53.775	8.270	197,2	41,7%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	40.595	2.678	66,2	38,4%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	30.475	6.079	131,0	46,8%
13	ΚΡΗΤΗ	103.706	8.845	223,9	43,2%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2013

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	118.540	7.004	187,4	36,0%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	202.147	24.172	553,6	34,5%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	66.966	4.398	77,1	32,0%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	107.031	3.989	103,9	35,0%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	91.976	9.065	235,5	37,6%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	28.347	3.066	75,2	43,0%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	85.865	8.275	202,7	35,3%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	93.289	8.075	171,3	36,0%
9	ΑΤΤΙΚΗ	221.873	87.642	1.312,0	39,1%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	97.951	7.847	191,3	40,5%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	51.177	2.573	65,6	38,1%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	49.668	5.983	122,8	43,9%
13	ΚΡΗΤΗ	135.428	8.565	214,8	41,6%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2014

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	111.319	6.878	195,0	37,7%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	190.723	23.771	563,4	35,2%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	75.621	4.530	82,5	34,3%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	84.589	3.955	103,9	35,1%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	83.512	9.114	233,5	37,4%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	26.165	3.112	71,1	40,8%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	81.262	8.196	200,9	35,0%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	50.986	7.912	173,1	36,5%
9	ΑΤΤΙΚΗ	164.500	86.047	1.325,9	39,6%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	88.661	7.847	188,7	40,0%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	45.321	2.553	62,3	36,4%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	35.527	6.042	123,8	44,7%
13	ΚΡΗΤΗ	118.442	8.781	212,2	41,3%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ &
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	85.793	6.831	197,9	38,1%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	169.972	23.918	600,8	37,7%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	92.200	4.337	81,2	33,9%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	80.083	3.925	105,3	35,6%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	97.002	9.154	229,8	36,9%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	48.251	3.129	73,0	41,9%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	90.164	8.156	206,2	36,2%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	49.279	7.960	181,0	38,1%
9	ΑΤΤΙΚΗ	235.000	84.515	1.335,9	40,3%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	100.389	7.830	193,2	41,0%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	63.463	2.504	65,0	37,8%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	38.627	6.121	132,3	47,3%
13	ΚΡΗΤΗ	128.975	8.880	209,1	40,6%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

ΤΟ Π.Δ.Ε. - ΤΟ Α.Ε.Π. ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ	Α.Ε.Π. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛ.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	58.391	6.901	200,7	39,1%
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	78.755	24.237	618,8	38,7%
3	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	97.406	3.916	81,1	34,2%
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	42.242	3.960	106,5	36,3%
5	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	58.275	9.214	232,7	37,4%
6	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	39.674	3.124	75,8	43,8%
7	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	52.771	8.032	205,4	35,9%
8	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	53.266	8.185	178,4	37,6%
9	ΑΤΤΙΚΗ	144.989	84.515	1.360,3	41,3%
10	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	57.800	7.878	196,3	41,8%
11	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	42.218	2.455	67,4	40,2%
12	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	31.500	5.981	129,8	47,0%
13	ΚΡΗΤΗ	51.340	8.732	220,5	42,5%

Πηγή: Π.Δ.Ε. - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πηγή: Α.Ε.Π. - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρώντας τους ανωτέρω πίνακες διαπιστώνουμε ότι: Οι αυξομειώσεις της χρηματοδότησης του Π.Δ.Ε στις Περιφέρειες στα πλαίσια της οικονομικής κρίσης έχει συμβάλλει στην επιβράδυνση ή την επιτάχυνση της μείωσης του Α.Ε.Π και της απασχόλησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΠΔΕ

6.1 ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΟΥ ΠΔΕ

Το θεσμικό πλαίσιο των δημοσίων επενδύσεων είναι σε μεγάλο βαθμό απαρχαιωμένο, χρονολογείται από το 1952, είναι σε μεγάλο βαθμό κατακερματισμένο σε διάφορους νόμους και πολύπλοκο, αναφέρεται χαρακτηριστικά στο κεφάλαιο 1 (1.2 θεσμικό πλαίσιο). Η αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου σήμερα θεωρείται κάτι παραπάνω από επιβεβλημένη καθώς και η ενοποίηση της νομοθεσίας.

1. Η πρώτη βασική και απαραίτητη αλλαγή που χρειάζεται να υπάρξει είναι να ξεκαθαριστεί ο ορισμός της δημόσιας επένδυσης, δηλαδή τι είναι δημόσια επένδυση. Διευρύνοντας την αρχική έννοια περιλαμβάνοντας και τις χρηματοδοτήσεις του κράτους στην επιχειρηματικότητα, αλλά και περιορίζοντας τη χρηματοδότηση λειτουργικών δαπανών που δημιουργήθηκε με τα κοινοτικά προγράμματα, οι οποίες θα μπορούν να καλυφθούν από τον τακτικό προϋπολογισμό. Δεν είναι δυνατόν να χρηματοδοτείται από το ΠΔΕ η μισθοδοσία, ενοίκια και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, ΜΟΔ, Διαχειριστικές Αρχές και λοιποί εποπτευόμενοι φορείς. Δεν είναι δυνατόν να χρηματοδοτούνται μισθοδοσίες και λοιπές λειτουργικές δαπάνες για τα προγράμματα των παιδικών σταθμών ή των αναπληρωτών καθηγητών, όπως στο παρελθόν χρηματοδοτούνταν αντίστοιχες δαπάνες στο πρόγραμμα «βοήθεια στο σπίτι».
2. Ο προγραμματισμός των δημοσίων επενδύσεων χρειάζεται να καταστεί μακροπρόθεσμος και στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ, κατά τα πρότυπα του ΕΣΠΑ, δηλαδή να μην κλείνει το πρόγραμμα στο τέλος του έτους. Επομένως θα πρέπει να προσαρμοστεί η νομοθεσία κατάρτισης των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους ,στα κοινοτικά πλαίσια μόνο για τα μεγάλα έργα.
3. Στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα να ενταχθούν έργα αποκατάστασης ζημιών, συμπληρωματικά έργα μεγάλων έργων προκειμένου να καταστούν λειτουργικά, έργα αποκατάστασης ζημιών από έκτακτα καιρικά φαινόμενα, απαλλοτριώσεις κλπ. χωρίς να είναι υποχρεωμένα να προσαρμοστούν στις χρονοβόρες διαδικασίες των κοινοτικών πλαισίων.
4. Είναι καιρός ν' απαγορευθεί η κατάτμηση έργων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους και να μην εντάσσεται κανένα έργο αν δεν είναι ολοκληρωμένο και λειτουργικό, εκτός από τις αποκαταστάσεις ζημιών .
5. Επίσης πρέπει να θεσπιστεί νομοθετικά η διαγραφή από τις ΣΑΕ των κεντρικών φορέων καθώς και από τις ΣΑΕΠ των περιφερειών, οποιουδήποτε έργου που δεν έχει

απορροφήσεις για δύο συνεχόμενα έτη. Είναι αδιανόητο να παραμένουν στις ΣΑΕ και ΣΑΕΠ από εθνικούς πόρους εκατοντάδες έργα που δεν προχωρούν εδώ και χρόνια, πολλές φορές μάλιστα με μηδενικές πιστώσεις, έργα που χρειάζονται διπλάσιους ή τριπλάσιους προϋπολογισμούς για να ολοκληρωθούν ή έργα που εντάχθηκαν με καθαρά πολιτικά κριτήρια και δεν έχουν ξεκινήσει.

6. Να καθοριστεί νομοθετικά η κατανομή πόρων και στα τρία επίπεδα διοίκησης , κεντρικοί φορείς δηλαδή Υπουργεία το 40% του ΠΔΕ, Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις το 30% του ΠΔΕ και Δημοτικές Αυτοδιοικήσεις το 30% του ΠΔΕ. Μόνο έτσι με μια γενναία αποκέντρωση πόρων θα προχωρήσει η πραγματική σύγκλιση και η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Είναι καιρός οι δήμοι ν' αποκτήσουν τη δική τους χρηματοδότηση από το ΠΔΕ για να μπορούν να σχεδιάζουν και να υλοποιούν τα επιχειρησιακά τους προγράμματα.
7. Να ξεκαθαρίσει νομοθετικά η αρμοδιότητα κάθε έργου, δηλαδή πότε ένα έργο είναι δημοτικό και η αρμοδιότητα ανήκει στο δήμο, πότε κάθε έργο είναι περιφερειακό και η αρμοδιότητα ανήκει στην περιφέρεια και πότε ένα έργο είναι εθνικό και η αρμοδιότητα ανήκει στον κεντρικό φορέα (Υπουργείο).
8. Να απαγορευτεί η χρηματοδότηση λειτουργικών δαπανών από το ΠΔΕ, για να ενταχθεί κάθε έργο πρώτα συστήνεται ο φορέας λειτουργίας, εξασφαλίζει από τον τακτικό προϋπολογισμό του τις καθαρά λειτουργικές δαπάνες και εν συνεχεία προχωρά στη ένταξη του έργου και την υλοποίηση με χρηματοδότηση από το ΠΔΕ.

6.2 ΑΥΞΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΠΔΕ ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.

Η χρηματοδότηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) από 9,54 δις ευρώ το 2009 κατέληξε στα 7,10 δις ευρώ το 2016, σύμφωνα με τα στοιχεία που αναφέραμε, έχοντας μείωση 25,58%. Το τρέχον έτος 2019, η έγκριση χρηματοδότησης ανέρχεται στα 6,75 δις ευρώ δηλαδή 5,75 δις ευρώ για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και 1 δις ευρώ για το εθνικό σκέλος, δηλαδή ακόμα πιο μειωμένο σύμφωνα με την εγκύκλιο οδηγιών ΠΔΕ 2019 του Υπουργείου Οικονομίας & Ανάπτυξης.

Η μειωμένη αυτή χρηματοδότηση προβλέπεται και για τα υπόλοιπα χρόνια μέσω του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος δηλαδή 6,75 δις ευρώ για το 2020, 7,0 δις ευρώ για το 2021 και 7,0 δις ευρώ για το 2022. Είναι αδιανόητο να περικόπτεται συνεχώς το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ένα καθαρά αναπτυξιακό εργαλείο για να δημιουργούμε υπερπλεονάσματα. Άλλες χώρες ξεπέρασαν την οικονομική κρίση με αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και φυσικά με γενναία αύξηση του ΠΔΕ, κάτι που χρειάζεται απαραίτητως η χώρα μας. Μια γενναία αύξηση του ΠΔΕ που θα χρηματοδοτήσει καθαρά αναπτυξιακά και παραγωγικά έργα, θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ανεργίας, την προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων, τη διάχυση των αποτελεσμάτων αυτών στην ευρύτερη χωρική ενότητα με πολλαπλασιαστικά αναπτυξιακά αποτελέσματα που θα δημιουργήσουν,

αύξηση του εισοδήματος και φυσικά αύξηση φόρων και ασφαλιστικών εισφορών του δημοσίου.

Η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων σε αναπτυξιακές δραστηριότητες θα δημιουργήσει προϋποθέσεις για ιδιωτικές επενδύσεις που θα προωθήσουν οικονομίες κλίμακας σε μια ευρύτερη περιοχή.

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων οφείλει να χρηματοδοτήσει μέσω του αναπτυξιακού Νόμου παραγωγικές επενδύσεις με εξωστρεφή προσανατολισμό, κάτι που θα αυξήσει τις εξαγωγές και θα μειώσει τις εισαγωγές βελτιώνοντας το ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών της χώρας. Το Πρόγραμμα οφείλει να στηρίξει την αναδιάρθρωση του παραγωγικού μοντέλου της χώρας, δημιουργώντας προϋποθέσεις για την αξιοποίηση πλουτοπαραγωγικών πηγών και συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε τομείς όπως:

- Αγροδιατροφικός τομέας, ιδιαίτερα στη βιολογική καλλιέργεια.
- Ενεργειακός τομέας, λόγω κλίματος που μπορεί ν' αυξήσει την παραγόμενη ενέργεια, τόσο την ηλιακή όσο και την αιολική.
- Τουριστικός τομέας, αξιοποιώντας περισσότερο τα νησιά και τις παράκτιες περιοχές, τις φυσικές καλλονές διαφόρων ορεινών περιοχών, την ιστορία διαφόρων περιοχών, το θρησκευτικό τουρισμό, τον ιαματικό και τον πολιτιστικό.
- Μεταποιητικός τομέας, της πρωτογενούς παραγωγής.

Η ενίσχυση των ανωτέρω τομέων με κίνητρα του αναπτυξιακού νόμου που θα χρηματοδοτήσει το ΠΔΕ, θα δημιουργήσει νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης, θα επιφέρει συνάλλαγμα στη χώρα, έσοδα στη δημόσιο, θα βελτιώσει την ποιότητα του επιπέδου ζωής και θα ανοίξει το δρόμο για την έξοδο από την οικονομική κρίση που δεν θα είναι εύκολος, αλλά θα απαιτήσει χρόνο και σκληρή προσπάθεια.

6.3 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΟΡΩΝ ΠΔΕ ΣΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΤΟΜΕΑΚΑ.

Είναι απαραίτητο να θεσμοθετηθεί η τροποποίηση της κατανομής πόρων του ΠΔΕ προς την περιφέρεια, όπως προαναφέραμε. Η αλλαγή της κατανομής χρηματοδότησης των περιφερειακών προγραμμάτων σε σχέση με τα τομεακά κρίνεται απαραίτητη, αν θέλουμε να μιλάμε για περιφερειακή ανάπτυξη, για πολιτική σύγκλισης, για αποκέντρωση, για αξιοποίηση πλουτοπαραγωγικών πηγών και συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Είναι πλέον καιρός να υπάρξουν πολιτικές και κίνητρα για αποκέντρωση από το Αθηνοκεντρικό κράτος καθώς και τα υπόλοιπα μεγάλα αστικά κέντρα για να υπάρξει τόνωση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.

Είναι αδιανόητο να έχουν δημιουργηθεί μεγάλοι πλέον δήμοι με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» και εννέα χρόνια μετά να μην έχουν αυτοτελή χρηματοδότηση από το ΠΔΕ για να υλοποιήσουν την αναπτυξιακή τους πολιτική. Οι μόνοι τους πόροι να είναι η πενιχρή ΣΑΤΑ (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης) που και αυτή μειώθηκε δραματικά καθώς και αν καταφέρουν να εντάξουν κάποιο έργο στο ΠΕΠ της περιφέρειάς

τους ή στο πρόγραμμα «Φιλόδημος» που αντικατέστησε το «Θησέας», δημιουργώντας σχέσεις εξάρτησης από την περιφερειακή και κεντρική εξουσία.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες πώς να μην ερημώσει η περιφέρεια και η επαρχία γενικά, πώς θα βρουν δουλειά οι νέοι με πολλά προσόντα σήμερα; Πώς θα σταματήσει η αστυφιλία των νέων προς τα αστικά κέντρα και η μετανάστευση στο εξωτερικό; Γιατί η οικογένεια και η χώρα δαπάνησε πόρους για να σπουδάσουν οι νέοι και σήμερα αναζητούν εργασία αναγκαστικά μακριά από τον τόπο τους και τη χώρα τους.

Επομένως είναι αναγκαίο ν' αλλάξει η σχέση κατανομής της χρηματοδότησης του ΠΔΕ μεταξύ περιφέρειας και κέντρου. Η σχέση αυτή αρχικά θα μπορούσε να διαμορφωθεί στο 60% στις περιφέρειες και 40% στους κεντρικούς φορείς. Είναι απαραίτητο να θεσμοθετηθεί η χρηματοδότηση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης δηλαδή των δήμων από το ΠΔΕ με το 30% που αντιστοιχεί στην κάθε περιφέρεια και το υπόλοιπο 30% να χρηματοδοτήσει τις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις. Μόνο τότε θα είναι σε θέση να προχωρήσει ουσιαστικά η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, να μειωθούν οι περιφερειακές ανισότητες που είναι και στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Να αμβλυνθούν οι τοπικές ανισότητες και να υπάρξουν πραγματικές πολιτικές σύγκλισης, που θα ανοίξουν το δρόμο για μια ισόρροπη ανάπτυξη των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών με τις αναπτυγμένες, αυξάνοντας το ΑΕΠ και μειώνοντας την ανεργία, που αποτελεί τη μεγαλύτερη μάστιγα της εποχής μας.

6.4 ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Στο πλαίσιο της αποκέντρωσης πόρων προς τις περιφέρειες θα πρέπει να υπάρξει και αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και διαδικασιών στη κατάρτιση του ΠΔΕ.

Οι ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού, δηλαδή δήμοι και περιφέρειες να αναλάβουν την αρμοδιότητα να καταρτίζουν μόνοι τους τα προγράμματα που τους αφορούν, εφαρμόζοντας αυστηρά το ύψος χρηματοδότησης που τους έχει διατεθεί και την επιλεξιμότητα των έργων. Να είναι σε θέση να σχεδιάσουν την αναπτυξιακή τους πολιτική, σύμφωνα με την εγκύκλιο του ΠΔΕ. Ακολούθως να τα στέλνουν για έγκριση στο Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης, καθώς και στο Υπουργείο Εσωτερικών για ενημέρωση.

Η νομοθετική ρύθμιση είναι απαραίτητη γιατί κανένας Υπουργός δεν πρόκειται να εκχωρήσει μια ουσιαστική αρμοδιότητα των περιφερειών, για να ελέγχει τη ροή της χρηματοδότησης και να διατηρεί μια εξουσία που ουσιαστικά δεν του ανήκει, αυξάνοντας την γραφειοκρατία, δημιουργώντας καθυστερήσεις στην κατάρτιση και κατ' επέκταση στην υλοποίηση των έργων.

Το πλέον παράδοξο είναι στο τέλος κάθε έτους να εντάσσονται έργα ή μελέτες αμφιβόλου αποτελεσματικότητας, με πολιτικά κριτήρια, προκειμένου ν' αυξηθεί η απορροφητικότητα. Τέλος η Δ/ση Οικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου αρχές του επόμενου έτους να είναι αναγκασμένη να υποβάλει εντάλματα συμψηφισμού δαπανών για τα έργα των περιφερειών απολογιστικά στο Γενικό Λογιστήριο, μια εργασία που ανήκει υποχρεωτικά στην κάθε περιφέρεια.

Το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης θα πρέπει να εγκρίνει τα προγράμματα, εάν τηρούνται αυστηρά τα χρηματοδοτικά πλαφόν και επιλεξιμότητα των έργων χωρίς να υπεισέρχεται στην σκοπιμότητα.

Επίσης μια άλλη και πιο ουσιαστική αρμοδιότητα του Υπουργείου πρέπει να είναι η παρακολούθηση υλοποίησης του ΠΔΕ, ο έλεγχος και η αξιολόγησή του μετά το τέλος του κάθε έτους. Δηλαδή να αξιολογήσει την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητα του ΠΔΕ σε σχέση με στόχους, μέτρα, έργα, όπως ανέφερε και ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου Πειραιά κ. Α. Κότιος σε πρόσφατη διάλεξη στις 25 Ιουνίου σε εκδήλωση της Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης στην Αθήνα.

6.5 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΜΕ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΟΡΩΝ.

Η ιστορία της αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα φανερώνει ότι υπάρχει μια ανταγωνιστική σχέση μεταξύ της κεντρικής εκτελεστικής εξουσίας και της αυτοδιοίκησης η οποία επικεντρώνεται στα πρότυπα του συγκεντρωτικού ή αποκεντρωμένου κράτους. Έτσι υπάρχουν δύο μοντέλα που ανταγωνίζονται. Αυτό του συγκεντρωτικού κράτους, στο οποίο η αυτοδιοίκηση έχει δευτερεύοντα συμπληρωματικό ρόλο στις δημόσιες υποθέσεις, καθώς και το μοντέλο του επιτελικού κράτους, στο οποίο η κυβέρνηση και τα κεντρικά όργανα αναπτύσσουν λειτουργίες με «επιτελικό» χαρακτήρα, καθορίζουν τη γενική κατεύθυνση και τη γενική πολιτική της χώρας, ενώ η αυτοδιοίκηση διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στα δημόσια πράγματα της επικράτειάς της.

Ο Νόμος 3852/2010 που αφορά «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» επιχείρησε το συνολικό επανασχεδιασμό της λειτουργίας της αυτοδιοίκησης αλλά και του κράτους. Στο πλαίσιο αυτό επαναθεμελιώνεται η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση με λιγότερους και ισχυρότερους δήμους, 325 συνολικά, ώστε να καθίστανται ικανοί να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις. Η συγκρότηση των δήμων σε πληθυσμιακά και χωρικά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες διευκολύνει την ανάπτυξη ενός ισχυρότερου διοικητικού συστήματος ώστε να εξελιχθούν σε ισχυρές μονάδες τοπικής ανάπτυξης.

Ο δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης, δηλαδή οι νέες περιφέρειες, προέρχονται από τη συνένωση των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και εξελίσσονται σε αιρετές περιφέρειες 13 συνολικά όσες και ο πρώην κρατικές. Στο πλαίσιο αυτό μεταφέρονται αρμοδιότητες της Ν.Α. σε περιφερειακό επίπεδο καθώς και αρκετές αρμοδιότητες που ασκούνταν έως τότε από την κρατική περιφέρεια, εκτός όσες χαρακτηρίστηκαν αμιγώς κρατικές παρέμειναν στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση.

Σήμερα η αναδιοργάνωση των δομών της δημόσιας διοίκησης, με αναδιάρθρωση των υπηρεσιών, την κατανομή αρμοδιοτήτων χωρίς επικαλύψεις μεταξύ των επιπέδων δημόσιας διοίκησης καθίσταται πλέον αναγκαία.

Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων με παράλληλους πόρους στην τοπική αυτοδιοίκηση (περιφέρειες και δήμους) καθίσταται απαραίτητη για την άμεση παροχή υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις καθώς και για την επιτάχυνση των διαδικασιών ανάπτυξης.

Η κεντρική εξουσία οφείλει να ξεκαθαρίσει ποιες αρμοδιότητες είναι απαραίτητες για ένα επιτελικό κράτος και να εκχωρήσει τις υπόλοιπες στην περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση.

Τα τρία επίπεδα διοίκησης (κράτος, περιφέρειες και δήμοι) πρέπει να έχουν σαφείς και ξεκάθαρες αρμοδιότητες για να σταματήσει η σύγχυση και οι διαρκείς επικαλύψεις.

Στο ΠΔΕ το σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης που χρηματοδοτεί έργα και δράσεις είναι αναγκαίο να ξεκαθαριστεί πότε ένα έργο είναι εθνικού ενδιαφέροντος, πότε περιφερειακού και πότε τοπικού.

Οι δήμοι οφείλουν να έχουν την αρμοδιότητα για τα έργα εντός του κάθε δήμου, οι περιφέρειες για τα διαδημοτικά και γενικά τα έργα εντός της κάθε περιφέρειας, η κεντρική εξουσία τα διαπεριφερειακά ή μεγάλα έργα εθνικού ενδιαφέροντος. Ένα αδιανόητο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι η αρμοδιότητα για την πλατεία Ομόνοιας ανήκει στο Υπουργείο Υποδομών.

Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος στους φορείς της αυτοδιοίκησης θα μειώσει τη γραφειοκρατία, θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των αποφάσεων και θα επιταχύνει τους ρυθμούς ανάπτυξης, εάν φυσικά συνοδευτεί και με αποκέντρωση των αναγκαίων πόρων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Επομένως μετά την ανωτέρω ανάλυση μπορούμε να συμπεράνουμε τα κάτωθι:

Το ΠΔΕ είναι ένα αναγκαίο και απαραίτητο εργαλείο που συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη. Η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου του ΠΔΕ καθίσταται απαραίτητη για να περιοριστούν μη αναπτυξιακές δαπάνες και να καταστεί πιο αποδοτικό και αποτελεσματικό, με σημαντικότερη την άμεση χρηματοδότηση των δήμων. Αναγκαία προϋπόθεση είναι η αύξηση πόρων του ΠΔΕ, για να συμβάλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στηρίζοντας τον επαναπροσδιορισμό του παραγωγικού μοντέλου της χώρας.

Χρειάζεται να υπάρξει τροποποίηση της κατανομής πόρων μεταξύ τομεακών και περιφερειακών προγραμμάτων. Η τροποποίηση της κατανομής 40% στα τομεακά και 60% στα περιφερειακά και τοπικά προγράμματα θα δημιουργήσει άλλες προϋποθέσεις και όρους ανάπτυξης.

Οι διαδικασίες κατάρτισης είναι απαραίτητο να αλλάξουν και να αποκεντρωθούν για να γίνουν πιο ευέλικτες και αποτελεσματικές.

Τέλος η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος σε περιφέρειες και δήμους και η οριοθέτηση αυτών σε κάθε επίπεδο διοίκησης, θα αποτρέψει συναρμοδιότητες και επικαλύψεις. Η συμβολή της αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων θα είναι καθοριστική στην προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, εάν απαιτητάς συνοδευτεί και με αποκέντρωση πόρων της κεντρικής εξουσίας προς την περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΔΕ «ΦΕΚ που αναφέρονται στις σελίδες 4,5 και 6 της ανωτέρω διπλωματικής εργασίας».
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ (1986) «Τοπική Αυτοδιοίκηση – Περιφερειακή Ανάπτυξη – Δημοκρατικός Προγραμματισμός» Νόμος 1622/1986, Αθήνα.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (2019) «Εγκύκλιος Οδηγιών για την Έγκριση και Χρηματοδότηση του ΠΔΕ 2019 και Προγραμματισμός Δαπανών ΠΔΕ 2020 – 2022» Αθήνα.
- ΚΟΤΙΟΣ Α. – ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ Μ. (2018) 3.1 Διδακτική Ενότητα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Δίκτυα «Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη» Εκδόσεις Πανεπιστήμιο Πειραιώς & Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Αθήνα.
- ΠΕΤΡΑΚΟΣ Γ. – ΨΥΧΑΡΗΣ Γ. (2^η έκδοση 2016) «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα» εκδόσεις Κριτική 2016, Αθήνα.
- ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν. (1997) «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική» εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (2018) «Παρέμβαση Προέδρου Ένωσης Τραπεζών για το (Σχέδιο Κυβέρνησης – Μια Στρατηγική Ανάπτυξης για το μέλλον και η Τοπική Αυτοδιοίκηση)» Διαδίκτυο.
- ΠΟΛΥΖΟΣ Σ. (1998) «Διαπεριφερειακά οδικά έργα και η συμβολή τους στην Περιφερειακή Ανάπτυξη» Διδακτορική Διατριβή.
- ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΗΣ Λ. (2006) «Οικονομική Γεωγραφία – Στοιχεία Θεωρίας και εμπειρικά παραδείγματα», εκδόσεις Πατάκη, έκδοση 7^η.
- ΠΟΛΥΖΟΣ Σ. (2011) «Περιφερειακή Ανάπτυξη» εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- ΠΕΤΡΑΚΟΣ Γ. - ΨΥΧΑΡΗΣ Γ. (2004) «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα» εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Α. – ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΑΚΗΣ Μ. (2004) «Περιφερειακές ανισότητες στην Ελλάδα τη δεκαετία 1990» Επιθεώρηση Οικονομικών Επιστημών – Review of Economic Sciences Τεύχος 6, Αθήνα.
- ΟΟΣΑ (2019) «Παραμένουν οι ανισότητες μεταξύ Περιφερειών της Ελλάδας» Διαδίκτυο.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (2019) «1^η Εγκύκλιος για το Σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης: ΕΣΠΑ 2021 – 2027 στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Προγραμματισμού», Αθήνα.
- ΜΟΥΣΗΣ Ν. (2011) «Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική» εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- ΚΟΤΙΟΣ Α. – ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ Μ. (2018) 4^η Διδακτική Ενότητα Αρχιτεκτονική ΕΣΠΑ «Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη» εκδόσεις Πανεπιστήμιο Πειραιώς & Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Αθήνα.
- ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Α. – ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΑΚΗΣ Μ. (2005) «Οικονομία και Πολιτική στη Σύγχρονη Ελλάδα» εκδόσεις Διώνικος, Αθήνα.

- ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Α. – ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΑΚΗΣ Μ. (2009) «Περιφερειακός Προγραμματισμός» εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- ΚΟΤΙΟΣ Α. – ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ Μ. (2018) 2^η Διδακτική ενότητα 1 –Β Πολιτική Συνοχής 2014 – 2020 «Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη» εκδόσεις Πανεπιστήμιο Πειραιώς & Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Αθήνα.
- ΚΟΤΙΟΣ Α. – ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ Μ. (2018) Ερωτήσεις – Απαντήσεις προς υποβοήθηση μελέτης «Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη» εκδόσεις Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΔΠΜΣ), Αθήνα.
- ΚΟΤΙΟΣ Α. – ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ Μ. (2018) Ολοκληρωμένη Χωρική Προσέγγιση 2014 – 2020 «Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη» εκδόσεις Πανεπιστήμιο Πειραιώς & Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Αθήνα.
- ΓΕΩΡΓΑΚΕΛΟΣ Δ. – ΑΓΑΠΗΤΟΥ Χ. (2018) «Μάθημα 1^ο: Ανάπτυξη και Παρακολούθηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων» εκδόσεις Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΔΠΜΣ), Αθήνα.
- ΣΑΡΑΤΣΗΣ Γ. - ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ Μ. - ΚΟΤΙΟΣ Α. (2015) «Επιχειρησιακά Προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αδυναμία κατανόησης της αναγκαιότητας του σχεδιασμού» εκδόσεις (ERSA) Ελληνικό Τμήμα της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Εταιρείας Περιφερειακής Επιστήμης.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (2014) «Χρηματοδοτικό Πλαίσιο και Επιχειρησιακά Προγράμματα ΕΣΠΑ 2014 – 2020» Αθήνα.
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (2019) «Πίνακες χρηματοδότησης και απορρόφησης ΠΔΕ 2009 – 2016» Αθήνα.
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ (ΕΛΣΤΑΤ): Η εξέλιξη του ΑΕΠ στις 13 Περιφέρειες της χώρας τα έτη 2009 – 2016.
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ (ΕΛΣΤΑΤ): Η απασχόληση και η ανεργία στις 13 Περιφέρειες της χώρας τα έτη 2009 – 2016.
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ (ΕΛΣΤΑΤ): Χαρακτηριστικά απασχόλησης (πλήρης / μερική) στις 13 Περιφέρειες της χώρας τα έτη 2009 – 2016.